

МАТЕРІАЛИ III МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

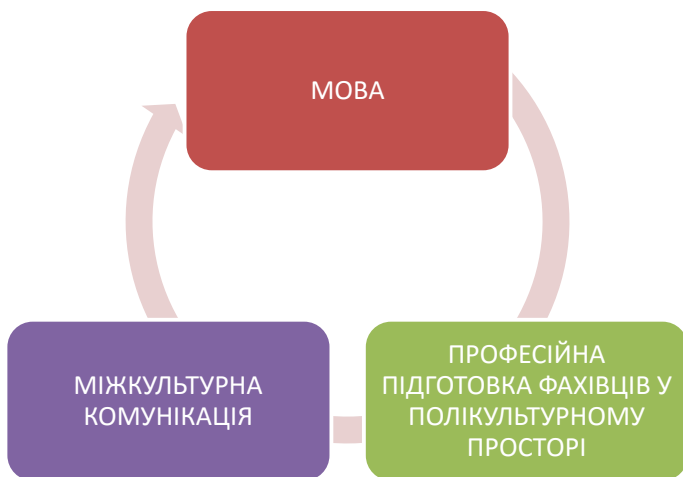

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОЛОГІЇ
І ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ
У ПОЛІКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ

ОДЕСА - 2017

МАТЕРІАЛИ
III МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОЛОГІЇ І
ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У
ПОЛІКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ»

ОДЕСА – 2017

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»

Кафедра перекладу і теоретичної та прикладної лінгвістики

Секція теоретичної та прикладної лінгвістики
Південного наукового центру НАН України і МОН України

**III МІЖНАРОДНА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ
«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОЛОГІЇ І ПРОФЕСІЙНОЇ
ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ПОЛІКУЛЬТУРНОМУ
ПРОСТОРІ»**

15.05.2017 - 16.05.2017

Одеса - 2017

УДК 80+371.134+374.32+008-021.3
ББК 74.58+80
А43

*Рекомендовано до друку рішенням ученої ради
Південноукраїнського національного педагогічного університету
імені К. Д. Ушинського
(протокол № 11 від 27 квітня 2017 року)*

A43

Актуальні проблеми філології і професійної підготовки фахівців у полікультурному просторі : матеріали III Міжнар. наук. конф. (м. Одеса, 15–16 трав. 2017 р.) / Південноукр. нац. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського. – Харків : Право, 2017. – 152 с.

ISBN 978-966-937-227-7

© Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського, 2017
© Оформлення. Видавництво «Право», 2017

ОРГКОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Голова:

Т. І. Койчева доктор педагогічних наук, професор
проректор з наукової роботи
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Заступники голови:

Т. М. Корольова доктор філологічних наук, професор,
завідувач кафедри перекладу і теоретичної та
прикладної лінгвістики
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

О. В. Попова кандидат педагогічних наук, доцент кафедри
перекладу і теоретичної та прикладної лінгвістики,
співдиректор Освітньо-культурного центру
«Інститут Конфуція» ДЗ «Південноукраїнський
національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського» від українського боку;

Дін Сін кандидат психологічних наук, доцент гуманітарного
інституту Харбінського інженерного університету,
співдиректор Освітньо-культурного центру «Інститут
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»
від китайського боку

Члени оргкомітету:

Фан Лін викладач-стажист кафедри західних і східних мов та
методики їх навчання ДЗ «Південноукраїнський
національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»;

Чжан Ябінь

викладач кафедри перекладу і теоретичної та прикладної лінгвістики ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»;

Ян Чжао

викладач кафедри перекладу і теоретичної та прикладної лінгвістики ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»

Відповідальний секретар конференції:

Т. В. Стоянова

відповідальний секретар Освітньо-культурного центру «Інститут Конфуція» ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

ЗМІСТ

ВСТУП.....	10
------------	----

СЕКЦІЯ I. НАГАЛЬНІ ПИТАННЯ ВІТЧИЗНЯНОГО ТА ЗАРУБІЖНОГО ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

<i>Бауліна Ірина.</i> Саморепрезентація образу Ліни Костенко в ліриці.....	12
<i>Безай Дарія, Мустафа Явуз.</i> Засоби відтворення лексико стилістичних особливостей турецькомовного медійного дискурсу засобами української мови.....	15
<i>Грушко Світлана.</i> Спонукальні причини прагматичного підходу у професійній підготовці перекладача науково-технічних текстів.....	18
<i>Жмаєва Наталья.</i> Основные вехи развития переводоведения.....	21
<i>Юхимец Светлана.</i> Речевая компрессия в синхронном переводе.....	24
<i>徐博伦.</i> 翻译学就业方向.....	28
<i>苏源.</i> 汉俄翻译中文化差异的处理.....	30
<i>谈存玉.</i> 影响翻译实践的社会和文化因素.....	32
<i>蔡小雨.</i> 语言教学中符号标识的意义和翻译.....	33

СЕКЦІЯ II. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАГАЛЬНОГО І ЗІСТАВНОГО МОВОЗНАВСТВА

<i>Дербеньова Лідія.</i> Нікнейми в інтернет-комунікаціях.....	35
<i>Дерік Ілона.</i> The specific features of the Internet discourse.....	38
<i>Дружина Тетяна.</i> Загадка як тип тексту.....	41
<i>Зуб Анастасія , Сунь Хаобінь.</i> Реалізація композиційно-мовленнєвої форми «опис» у романі Джерома Клапки Джерома «Three man in boat».....	44
<i>Коваленко Наталія.</i> Сучасні фразеологічні словники українських говірок.....	46
<i>Корольова Тетяна.</i> Огляд тематики наукових доповідей за 15 років.....	49
<i>Швецова Владислава.</i> Контекст судового дискурса.....	51

<i>Шлапак Ірина.</i> Семантика поетонимов как элемент поэтики художественного текста.....	54
<i>卡楚克·伊万, 杨昭.</i> 中文和俄语疑问代词“谁”, “什么”的比较.....	57
<i>周佳佳.</i> 浅析表时间意义的俄语前置词.....	58

СЕКЦІЯ ІІІ. МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ В СУЧАСНОМУ ГЕОПОЛІТИЧНОМУ ПРОСТОРІ

<i>Ірак Карина.</i> Політична комунікація в процесі глобалізації.....	61
<i>Пенкина Виктория, Су Юань.</i> Сравнительная характеристика заимствований русского и китайского языков	63
<i>Синицына Валентина, Пак Антонина.</i> Заимствованные слова в лексике современного корейского языка.....	66
<i>王娜.</i> 在对乌克兰小学生进行汉语教学中遇到的问题及解决方法.....	69
<i>Король Тетяна.</i> An overview of skill level descriptions for interpretation performance.....	71
<i>Лілік Ольга.</i> Особливості професійної підготовки майбутніх учителів української літератури до проведення оглядових уроків у старших класах.....	74
<i>Максименко Людмила.</i> Дидактичні підходи до навчання письмового перекладу.....	77

СЕКЦІЯ ІV. ЛІНГВОДИДАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ І ПЕРЕКЛАДУ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

<i>Наконечна Лілія.</i> Formation of receptive sliks at the lessons of Chinese while training listening comprehension and reading.....	81
<i>Науменко Наталія.</i> Мовне портфоліо як інноваційний спосіб оцінювання знань у технологічному виші.....	83
<i>Чухно Олена.</i> Типові ознаки фонетичної інтерференції німецької мови в англійському мовленні майбутніх учителів.....	87

栾晓茜. 汉语教师的课堂教学语言问题.....	90
宋浩彬. 对外语教学中的聊天式训练.....	91

СЕКЦІЯ V. ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ СУЧАСНОГО ПОЛІКУЛЬТУРНОГО ПРОСТОРУ

Алексеева Ольга. Positive motivation of linguocultural studies for students of the humanities.....	96
Бабишена Мар'яна. Психологічна адаптація майбутніх суднових офіцерів як один із найважливіших чинників професійної підготовки.....	99
Денисова Лоліта, Бишевець Наталія. Інформаційна компетенція як основа професійної компетентності магістрів фізичної культури і спорту.....	102
Князева Ірина. Характеристика рефлексивно-оцінного компонента методичної культури майбутніх викладачів.....	105
Колесниченко Евгений, Клёнова Инна. Реализация принципов компетентностного подхода и элементов информационно-образовательной среды при обучении иностранных студентов на неродном языке.....	110
Корнеева Ирина. Subjective aspect of the content of English monologue presentation learning of future designers.....	113
Листопад Наталя. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у професійній підготовці майбутніх фахівців в умовах освітнього полікультурного простору.....	116
Листопад Олексій. Використання методу аглютинації у професійній підготовці майбутніх фахівців в умовах сучасного полікультурного простору.....	119
Мардарова Ирина. Підготовка майбутніх вихователів до організації полікультурної освіти дошкільників засобами ІКТ.....	122

<i>Мулик Катерина.</i> Рівні засвоєння англomовного матеріалу в процесі інтегрованого навчання соціальної педагогіки засобами англійської мови.....	125
<i>Огородник Наталя.</i> Міждисциплінарна основа формування англomовної професійно орієнтованої комунікативної компетентності майбутніх моряків.....	128
<i>Попова Олександра, Дін Сінь.</i> Міжкультурна комунікація як освітнє підґрунтя професійно-мовленнєвої підготовки майбутніх перекладачів-сходознавців.....	131
<i>Рожелюк Ірина, Цокур Ольга.</i> Стандарти якості міжкультурної іншомовної освіти як основний орієнтир моніторингової діяльності сучасного викладача іноземної мови.....	134
<i>Руденко Юлія.</i> До проблеми розвитку виразного мовлення майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів.....	137
<i>卢建荣.</i> 试论外籍汉语翻译的品行培养.....	140
<i>苗玉风.</i> 培养未来汉语教师的趋势与方法.....	142
ІНФОРМАЦІЯ ПРО УЧАСНИКІВ КОНФЕРЕНЦІЇ.....	145

ВСТУП

*З нагоди 200-річчя Державного закладу
«Південноукраїнський національний
педагогічний університет»
імені К. Д. Ушинського»*

Університет Ушинського бере свій початок від Педагогічного інституту, відкритого в 1817 році в Одесі. За роки існування в його стінах було підготовлено для України, ближнього та далекого зарубіжжя понад 100 тисяч педагогів, серед яких більше 200 стали відмінниками та заслуженими працівниками освіти, науки, культури та спорту.

Останні 15 років університет знаходиться в числі лідерів серед педагогічних, гуманітарних та спортивних вишів України згідно з результатами рейтингової оцінки Міністерства освіти і науки України та різноманітних незалежних експертів; університет було визнано кращим у науковій діяльності й у сфері впровадження інформаційних технологій; неодноразово Університет Ушинського було відмічено престижними як вітчизняними, так і міжнародними нагородами в різноманітних конкурсах, виставках, фестивалях та форумах.

Запорукою ефективності такої роботи є науково-педагогічний потенціал, усталені традиції, а також вдосконалення впровадження інноваційних технологій навчання.

Отже, традиційно щороку в Південноукраїнському національному педагогічному університеті імені К. Д. Ушинського при кафедрі перекладу і теоретичної та прикладної лінгвістики за підтримки Освітньо-культурного центру «Інститут Конфуція» і наукової секції «Теоретична та прикладна лінгвістика» Південного наукового центру НАН України та МОН України проводиться науково-практична конференція «Актуальні проблеми філології і

професійної підготовки фахівців у полікультурному просторі».

Дві останні конференції передбачали розгляд недубльованих оригінальних питань, що не втрачають актуальності на сучасному етапі розвитку освіти і науки в Європейському та Східному форматах.

Міжнародний проект «Інститут Конфуція» при Університеті Ушинського дозволяє реалізувати пріоритетні напрями вищої освіти у сфері гуманітарного розвитку суспільства, взаємодії в системах, як-от: «вища освіта – ринок праці; модернізація структури та змісту освіти на засадах компетентнісного підходу в світовому полікультурному просторі; міжнародна співпраця та інтеграція у сфері науки та освіти; перспективи реалізації наукової та інноваційної діяльності в освіті; удосконалення інформаційно-ресурсного забезпечення освіти і науки тощо.

Враховуючи вищезазначене, ученою радою Університету Ушинського ухвалено рішення рекомендувати до друку тези в межах тематики III Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми філології і професійної підготовки фахівців у полікультурному просторі».

Тетяна Іванівна Койчева

доктор педагогічних наук, професор,

проректор з наукової роботи

Університету Ушинського

СЕКЦІЯ І
НАГАЛЬНІ ПИТАННЯ ВІТЧИЗНЯНОГО ТА ЗАРУБІЖНОГО
ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

Бауліна Ірина
магістрант спеціальності «Українська мова та література»
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя

САМОРЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ОБРАЗУ ЛІНИ КОСТЕНКО В ЛІРИЦІ

Роль митця полягає у збереженні культури і духовності, у можливості не допустити духовного занепаду свого народу, рятувати його від незнання, неправди, зла. Найвища нагорода митців – вічне згадування, не слава, а безсмертя в пам'яті свого народу: «О, не взискуй гіркого меду слави!» [1; 52].

Ліна Костенко, майстерно володіючи традицією вірша, обстоює ідеї гуманізму життя та культури людства. Стиль поетеси виражений у мові твору та характері образотворення, що допомагають зрозуміти особливості поезії та втілюють творчий потенціал авторки. Її поезія слугує джерелом розуміння історії, традицій і внутрішнього світу людини.

У статті «Геній в умовах заблокованої культури» поетка зазначає, що митець – це слуга народу. Тому він не завжди робить те, що хоче, а що потрібно в цю мить народові. Це звужує самореалізацію поета, але підтверджує його велич, тому що справжні митці – максималісти у довершеності свого мистецтва, яке формує духовне начало людства та його моральність. Митець, осягаючи філософські істини, змальовуючи цілісну картину світу, допомагає осмислити його і збагнути своє місце в ньому.

У віршах Ліни Костенко помічаємо тяжіння до справжнього мистецтва, звертаючись до неоромантичного стилю, поетеса осмислює образи інших митців, створюючи їх портрети: М. Рильського, Т. Шевченка, О. Блока, В. Ван-Гога та ін. Її мета довести значення великих майстрів в контексті вітчизняної і

світової культури, що виражає мотив безсмертя. Поетка сумує за великими талантами: «Умирають майстри, залишаючи спогад, як рану [1; 37]. Поки геній стоїть, витираючи сльози, метушлива бездарність отари свої пасе. Дуже дивний пейзаж: косяками ідуть таланти [1; 37]. При майстрах якое легше. Вони – як Атланти, держать небо на плечах. Тому і є висота» [1; 107]. Порівняння митців з атлантами увиразнює їх роль в житті суспільства. Помічаємо відповідальність поетки за свою творчість, її тривогу за майбутнє мистецтва. Особистісна драма буття митця – складні взаємини з сучасністю, в яку він не вписується.

Йдеться про високе почесне призначення поета та його долі, що полягає в осмисленні епохи, виявляючи аксіологічні істини. Прояв індивідуальності та особистості митця відбувається через занурення в глибину слова і його осмислення, поет спонукає своєю поезією до думання та активізації емоційної, інтелектуальної, психологічної сфер.

Поезія Ліни Костенко «Незнятий кадр незіграної ролі» передає життя кіноактора Івана Миколайчука, який був сином працелюбних селян. Поетка звертає увагу, як Іван косив траву у перервах між зйомками, акцентуючи на простоті людини, яка мала славу: «Його обличчя знали вже мільйони. Екран приносить славу світову». Він один із тих митців, які проривають заблокованість культури і стають близькими до народу, в цьому поетка вбачає красу: «О, як натхненно вміє він не грати! Як мимоволі творить він красу! Бур'ян глушив жоржини біля хати, і в генах щось взялося за косу» [1; 37]. Ліна Костенко розуміє важливу істину: «Духовна спадщина минулого повсякчас здобуває життя тільки завдяки зверненню до неї сучасності, так само, як і повноцінного сьогодення просто не може бути без творчого спілкування з духовним світом попередників» [2].

Справжні митці завжди приймають свою долю, розуміючи її роль у житті народу і країни. Вони часто є інформаторами своєї епохи, репрезентуючи її злети й падіння. Варто звернути увагу на ліричний твір Ліни Костенко «Ван-Гог», який постає культовим митцем свого часу. Насиченість

його життя, намагання знайти себе в ньому передано в картинах художника, які допомагають збагнути феномен Всесвіту, тому викликають зацікавленість багатьох людей. Хвороба роздвоєності власного «я» змушувала Ван-Гога шукати себе, свою єдність, створюючи автопортрети. Внутрішній монолог починається персоніфікованим звертанням: «Добрий ранок, моя самотність!» [1; 223]. Сум та негативні емоції ліричного героя у сприйнятті навколишнього світу виражені тавтологічними висловами «холод холоду, тиша тиш» та епітетом «циклопічною самотністю». Тривожні зображення: небо набрякло, переламано горами хребти, розп'ятий світ, візуалізують драму художника. Відчуття самотності, підсилене прикметниками «самовитий», «несамовитий» пронизують весь твір. Пошуки себе в цьому світі, які відбуваються в душі кожної особистості та є актуальними в усі часи, у вірші виражені риторично-окличним і риторично-питальним реченням: «...але що ж я можу зробити, як в мені багато мене?!» [1; 223]. Поезія закінчується рядками, які змінюють смислове значення слова «божевільний» на божественне осяяння «Боже, я – вільний!», тобто кінцівка є моментом усвідомлення і прийняття своєї сутності. Творчість видатного майстра надихає митців, проникаючи в сучасну культуру. Ця поезія відображає глибину художнього мислення Ліни Костенко та здатність митця тонко відчувати світ людини і природи, часто проводячи між ними паралель.

Отже, саморепрезентація поетеси відбувається через образи видатних митців інших епох, їх життя і творчість. В такий спосіб Ліна Костенко, акумулюючи культуру та традиції минулого, виконує свою життєву місію – сприяє збереженню нації, її культурного розвитку та прогресу на засадах гуманізму. Тому врахування виховного аспекту в її поезії на уроках української мови та літератури є необхідною умовою формування високоморальної особистості. Перспективи подальших розвідок вбачаємо саме у вивченні виховного потенціалу творчості Ліни Костенко на формування свідомої особистості з активною життєвою позицією, творця своєї долі й України.

Література

1. Костенко Л. В. Вибране / Ліна Василівна Костенко. – К.: Дніпро. 1989. – 558 с.
2. Моренець В. Ліна Костенко – цього разу як традиціоналіст / В. Моренець // Укр. Культура. – 1993. – № 9. – С. 12 – 14.

Мустафа Явуз

**Державний заклад «Південноукраїнський
національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»**

Турція

Безай Дарія

**Державний заклад «Південноукраїнський
національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»**

Україна

ЗАСОБИ ВІДТВОРЕННЯ ЛЕКСИКО-СТИЛІСТИЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ТУРЕЦЬКОМОВНОГО МЕДІЙНОГО ДИСКУРСУ ЗАСОБАМИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

У сучасному світі кожна людина стикається з потужним потоком інформації. Безсумнівно, більшість тих фактів і знань, які ми отримуємо про світ, передаються нам за допомогою ЗМІ, адже саме засоби масової інформації беруть участь в побудові індивідом його особливої картини світу, і навіть є «інструментом влади і знаряддям здійснення інформаційного диктату». Постійне посилення впливу ЗМІ на суспільство підвищило інтерес вчених до мови ЗМІ, що призвело до появи численних робіт, присвячених цьому феномену. Зрештою, в ХХ ст. всі питання, пов'язані з мовою ЗМІ, стали розглядатися всередині окремої науки – медіа-лінгвістики. Даний термін був запропонований Т.Г. Добросклонською, яка визначила медіа-лінгвістику як самостійну наукову дисципліну, «предметом якої є вивчення функціонування мови у сфері масової комунікації». У центрі дослідження медіа-лінгвістики знаходяться поняття медіа-дискурсу та медіа-тексту, тобто основні форми

існування мови ЗМІ. Питання функціонування та співвідношення медіа-дискурсу та медіа-тексту актуальні і на сьогодні.

До основних характеристик медіа-тексту відносять його динамічний характер, багатоплановість, багатовимірність, поліфонічність, гетерогенність (поєднання візуальних, вербальних або ін. компонентів всередині одного текстового простору), інтегральність, соціально-регулятивну природу, а також подійність (тобто прагнення до подачі подій за їх актуальності).

Турецькомовний медійний дискурс викликає особливу наукову зацікавленість: медіа-індустрія Туреччини на сьогодні знаходиться на стадії стрімкого та безперервного розвитку, є налагодженою системою, що відповідає вимогам величезної кількості споживачів. Не тільки національні, але міжнародні ринки також демонструють великий інтерес до медіа-продуктів Туреччини.

Актуальність цієї роботи зумовлена тим, що фундаментальних досліджень з приводу вивчення турецькомовного медіа-дискурсу проводиться, на наш погляд, замало. Крім того, іноді навіть найточніший переклад вербальної складової не враховує взаємозв'язків усередині медіа-повідомлення – між його вербальним, візуальним і звуковим компонентами. Такий підхід затемнює образний ряд і тим самим ускладнює усвідомлення споживачем позитивних характеристик повідомлення в цілому. Нарешті, еквівалентний переклад вербальної складової медіа-повідомлення, що не приймає до уваги національно-культурної специфіки цільової аудиторії (невідповідність фонових знань адресанта і адресатів), стратегію мовленнєвого впливу, вживану в процесі створення рекламного повідомлення та початкову мету бенефіціанта, а також стилістичні особливості оформлення рекламного дискурсу, у свою чергу, приречений на невдачу.

Об'єктом цієї роботи є турецькомовний медійний дискурс.

Предмет дослідження – способи актуалізації лексико-стилістичних особливостей оформлення турецькомовного медійного дискурсу та засоби їх адекватного відтворення українською мовою.

Мета започаткованого дослідження полягає у виявленні комунікативно-стандартизованої специфіки турецькомовного медійного дискурсу в спектрі вивчення притаманних йому відповідних стратегій, тактик та засобів їх лінгвістичної актуалізації.

Мета дослідження визначає такі його **завдання**:

- 1) детермінувати феномен «медіа-дискурс» з точки зору його тактико-стратегічної реалізації;
- 2) виявити лексико-стилістичні особливості оформлення турецькомовного медійного дискурсу;
- 3) проаналізувати засоби адекватного відтворення турецькомовного медіа-повідомлення українською мовою.

Методологічною основою проведеного дослідження стали загальні методи наукового пізнання: методи аналізу і синтезу, порівняльний, формально-логічний, системний, методи індукції та дедукції.

Матеріалом дослідження стали медіа-тексти турецьких ЗМІ та взірці їх перекладів українською мовою.

Унікальність медійного дискурсу як виду словесності та об'єкта перекладу вимагає, з одного боку, його всебічного перекладацького аналізу, а з іншого – розробки спеціального методу перетворення медіа-повідомлень з однієї культурно-мовної реальності в іншу.

Література

1. Алексеева И. И. Введение в переводоведение. М.: Academia, 2006. – 367 с.
2. Арутюнова Н. Д. Дискурс // Лингвистический энциклопедический словарь / Гл. ред. В. Н. Ярцева. М. : Сов. энцикл., 1990. – С. 136 – 137.
3. Данилова А. А. Манипулирование словом в средствах массовой информации / А. А. Данилова. – М. : Добросвет, Издательство КДУ, 2009. – 234 с.
4. Кожемякин Е.А. Массовая коммуникация и медиадискурс: к методологии исследования // Научные ведомости Белгородского государственного университета. Серия : Гуманитарные науки. 2010. № 2 (83). – С. 13 – 21 с.
5. Кулик В. Дискурс українських медій: ідентичності, ідеології, владні стосунки / В. Кулик. – К. : Критика, 2010. – 655 с.
6. Миронова Н.Н. Оценочный дискурс: проблемы семантического анализа // Изв. ИРЯ РАН. Сер.литературы и языка. 1997. № 4.
7. Петрова Н. Е. Язык современных СМИ: средства речевой агрессии: [учеб. пособие] / Н. Е. Петрова, Л. В. Рацбургская. – М. : Флинта, Наука, 2011. – 160 с.

8. Сдобников В. В. Коммуникативная ситуация как основа выбора стратегии переревода / Сдобников Вадим Витальевич. – Н. Новгород : Нижегородский Государственный Лингвистический Университет им. Н. А. Добролюбова, 2015. – 492 с.

Світлана Грушко

Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»

Україна

СПОНУКАЛЬНІ ПРИЧИНИ ПРАГМАТИЧНОГО ПІДХОДУ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ПЕРЕКЛАДАЧА НАУКОВО- ТЕХНІЧНИХ ТЕКСТІВ

Актуальність дослідження. В сучасних умовах обміну науково-технічною інформацією все більшого значення набуває технічний переклад. Конкретні вимоги, щодо цього виду перекладу викликають труднощі у студентів-перекладачів. Формування окремого виду професійних інформаційно-комунікативних умінь майбутнього перекладача, вміння здійснювати повноцінний мовний трансфер для перекладу науково-технічних текстів, є актуальною проблемою, вирішення якої сприятиме підвищенню якості професійної підготовки майбутнього перекладача у ВНЗ.

Мета дослідження – виявити труднощі науково-технічного перекладу і спонукальні причини у підготовці професійної підготовки майбутнього перекладача у ВНЗ. Досягнення цієї мети передбачає вирішення **завдань**:

- виявити труднощі перекладу наукових текстів у практичному вимірі;
- визначити вимоги до цього типу перекладу у прагматичній площині;
- розглянути мовні проблеми, які виникають у студентів-перекладачів.

Об’єкт дослідження – науково-технічний переклад.

Предмет дослідження – труднощі та спонукальні причини у підготовці перекладачів у ВНЗ.

У практичному вимірі труднощі навчання перекладу науково-технічних

тестів значною мірою зумовлені особливостями наукового стилю, а також недостатнім ступенем розуміння термінології та структури науково-технічного тексту, що й ускладнює вибір адекватних перекладацьких рішень.

Опанування цих труднощів і дотримання вимог сприяє якісному перекладу. Виділимо чотири таких вимоги:

1) переклад має бути адекватним, чітким, зрозумілим для користувача, логічним, послідовним, повним;

2) інформацію необхідно передавати грамотно з точки зору лексико-граматичних особливостей літературного варіанту рідної мови (не діалектів регіонів), текст перекладу має відповідати оригіналу за стилем, водночас із дотриманням стилістичних норм рідної мови;

3) переклад має бути грамотним з точки зору галузі, в якій виконується. (мають бути стандартні словесні вирази, які використовуються у певній галузі знань, відповідати жанровим особливостям тексту, а термінологія, яка використовується в тексті перекладу, повинна відповідати нормативним документам країни;

4) текст перекладу має бути вільним від орфографічних та синтаксичних помилок і відповідати вимогам редакційно-видавничого оформлення (якщо це письмовий офіційний варіант перекладу).

Переклад завжди потребує знань у певній галузі, а відповідно і певної фахової підготовки перекладача. В цьому аспекті слід звертати особливу увагу на ті «універсальні» мовні проблеми, які виникають у студентів-філологів: а) наявність поширення складнопідрядних речень, що потребують грамотного поділу при перекладі на прості речення із дотриманням граматичних норм рідної мови; б) певні терміни, запозичені із споріднених галузей знань; в) посилання на різні розділи, які ще не перекладені рідною мовою; г) безконтекстні фрагменти (таблиці, підписи під малюнками); д) посилання на незнайомі прізвища.

Важливим для перекладача є знання про те, що граматична структура мови визначає ті аспекти даного явища або предмета, які дана мова повинна

виражати, тобто, граматичні форми мають неабиякий вплив на семантичний зміст фрази. Носії мови звертають свою увагу на ті елементи, які є обов'язковими в рідній мові. Це спричиняє неабиякі труднощі при перекладі з одної мови на іншу, коли в іноземній мові є ціла низка слів, які не існують в рідній мові, або навпаки [1, с. 35–38]. В першому випадку носії мови називають однослівно цілий ряд певних предметів, для яких в іноземній мові існують різні терміни. Коли певні культурні особливості передаються іншою мовою буквально, в перекладі з'являються і граматичні помилки, і просто незрозумілі або неправильні фрази. Зберегти колорит та нюанси тексту оригіналу – ось першочергове завдання професійного перекладача. Особливо важко виконати всі ці завдання технічному перекладачеві, що працює із специфічною термінологією, де «мовленеві еквіваленти», замітники та прототипи не завжди забезпечать адекватний і кваліфікований переклад із збереженням тих асоціацій, з якими пов'язане те чи інше слово іноземною мовою [1, 3]. Але позитивним є те, що специфічними та унікальними явищами, які потребують особливого підходу при перекладі, література не рясніє [1, 2]. Це явище притаманно розмовному або літературному варіанту іноземної мови. Інша справа, коли певні наукові досягнення і феномени технічно розвинутих країн не знаходять відповідних еквівалентів при перекладі рідною мовою. В такому випадку перекладача можна рахувати посередником між культурами, який грає неабияку роль у прогресивному науково-технічному розвитку країни.

Висновки. Вимоги щодо адекватного перекладу науково-технічної літератури пов'язані із структурними особливостями і принципами іноземної і рідної мов у контексті середовища, де вони існують. Переклад науково-технічних текстів не зводиться до виконання стандартних лінгвістичних перетворень, а є концептуальним міжмовним ключем, здатним трансформувати поняття та перекодувати приховані значення. Завдяки перекладу досягається концептуальне порозуміння різних культур, відбувається міжкультурний трансфер науково-технічних реалій.

Література

1. Арутюнова Н.Д. Падучева Е. В. Истоки, проблемы и категории прагматики // Новое в зарубежной лингвистике. – М. : Прогресс, 1985. – Вып. 16: Лингвистическая прагматика.
2. Бархударов Л.С. Язык и перевод. – М. : Междунар. отношения, 1975. – 296 с.
3. Ванников Ю.В. Типы научно-технических текстов и их лингвистические особенности. – М. : Наука, 1985. – 267 с.

Наталья Жмаева

Государственное учреждение «Южноукраинский национальный педагогический университет имени К. Д. Ушинского»

Украина

ОСНОВНЫЕ ВЕХИ РАЗВИТИЯ ПЕРЕВОДОВЕДЕНИЯ

Стремление науки о переводе утвердиться в качестве самостоятельной научной дисциплины, а также сложность объекта исследования приводили к изменениям парадигмы переводоведения в течение ее развития. Цель работы состоит в выделении и анализе основных вех становления науки о переводе, определению современных векторов переводоведческих исследований.

На этапе господства лингвистического подхода центральными понятиями лингвистического переводоведения становятся «эквивалентность» и «инвариантность». Считается, что между отдельными языковыми системами и их структурами существует своего рода симметрия, на основании которой их элементы сопоставимы друг с другом. Согласно разрабатываемой теории эквивалентности, языковые системы разбиваются на эквиваленты для определенной языковой пары или для всех языков и противопоставляются друг другу. Целью данных противопоставлений был поиск релевантных способов преодоления структурных различий между отдельными языками.

Включение в диапазон объектов исследования художественного перевода приводит к осознанию факта наличия языковой асимметрии, которую невозможно решить исключительно лингвистическими методами. Это становится сигналом к появлению в недрах переводоведения новой модели

взаимодействия и выделяет две группы переводоведов: сторонников лингвистического подхода и сторонников литературоведческого подхода.

Внимание литературоведческого переводоведения первоначально было сосредоточено на литературных системах и функции перевода в рамках национальных литератур. Транслят использовался в качестве инструмента для сравнительного анализа исходной и принимающей литератур. Предложенная Итамаром Эвен-Зохаром теория полисистемы, а также дескриптивная теория перевода, разработанная Гидеоном Тури, формируют новое понимание перевода как регулируемого взаимодействия двух (или более) литературных систем. Иржи Левый подчеркивает влияние личности переводчика на переводческий процесс, приходит к выводу, что иерархия инвариантных и вариативных элементов в переводе зависит от структуры текста и цели перевода, что позволяет ослабить непреложные до тех пор требования эквивалентности.

В середине 80-х гг. прошлого века сторонники теории мапулирования ставят вопрос о воле переводчика, заявляя, что кажущийся произвол переводчика в действительности является его вкладом в развитие и формирование принимающей культуры.

Разработка в лингвистике текста принципа целеполагания и разработанная в 80-х гг. XX в. в рамках скопос-теории концепция переводческих действий знаменует культурологический поворот в переводоведении.

Следующим шагом становится осознание и исследование имеющихся социокультурных взаимозависимостей и детерминантов. В начале 90-х гг. XX в. В переводоведении просходит культурный поворот, происходит смена литературоведческой парадигмы. В итоге расставляются новые акценты: акценты смещаются от эквивалентности к различию. В центре внимания исследователей оказывается переводчик, призванный и преодолеть, и даже создавать различия между ИТ и ТП в процессе конституирования культуры

совместно с реципиентами, которые рекомендуют, требуют или запрещают переводчику создавать или ослаблять эти различия.

Под влиянием скопос-теории лингвистическое переводоведение пересматривает свое отношение к лингвистике, за которой ранее безоговорочно признавалось доминирующее положение. Ослабление связи с лингвистикой как ведущей дисциплины происходит в тот момент, когда новый толчок развитию получают такие направления, как дискурс-анализ и критическая лингвистика. Это открывает широкие возможности для исследования социокультурных и социосемиотических факторов, влияющих на процесс перевода.

Социология перевода, актуальное направление современного переводоведения, изучает, в какой ситуации и при каких условиях отдельный переводчик и переводческое сообщество в целом могут занять достойное положение в обществе, перестав балансировать между общественным признанием и маргинализацией.

Одновременно проявляется интерес и к социальной личности переводчика, которая ранее не принималась во внимание при рассмотрении переводческого процесса. До этого времени переводчик рассматривался как некий обезличенный идеализированный конструкт, не имеющий права на интерпретацию, стремящийся к объективному переводу, полностью нейтральному, не зависящему ни от культуры, ни от интересов власти. Признание субъективного характера смыслополагания приводит к усилению чувства ответственности переводчика за свои действия. Объективность перевода возможна только при условии осознания всеми партнерами по коммуникации того факта, что создание и рецепция текста в условиях межкультурного/межъязыкового взаимодействия происходит под влиянием ряда субъективных, социокультурных и идеологических факторов.

Литература

1. Комиссаров В. Н. Современное переводоведение : учеб. пособие [для вузов] / В. Н. Комиссаров ; [ред. С. Ф. Гончаренко]. - М. : ЭТС, 2002. – 420 с

2. Прунч Э. Пути развития западного переводоведения. От языковой асимметрии к политической. / Э. Прунч / Пер. с нем. — М. : Р.Валент, 2015. — 512 с.

Светлана Юхимец

Государственное учреждение «Южноукраинский национальный педагогический университет имени К. Д. Ушинского»

Украина

РЕЧЕВАЯ КОМПРЕССИЯ В СИНХРОННОМ ПЕРЕВОДЕ

Профессиональный синхронный перевод – это перевод, осуществляемый в особых условиях. Для него характерны неравные условия порождения речи на языке оригинала и на языке перевода, дефицит времени, а также повышенная психологическая напряженность, причиной которой является осознание синхронности двух видов деятельности, протекающих в условиях утраты привычных форм контроля над процессом речи, что влечёт за собой чувство неуверенности в правильности действий.

Интерес исследователей к устному, и, в частности, синхронному переводу возник сравнительно недавно, в 60-х годах XX века. Исследования в области синхронного перевода развивались параллельно с исследованиями в области психолингвистики, поскольку специфика синхронного перевода привлекала внимание не только лингвистов, но также психологов и психолингвистов, которые либо изучали синхронный перевод как таковой, либо использовали его как основу для экспериментальных исследований в смежных областях.

Сеанс синхронного перевода длится в среднем в течение 20–30 минут. После этого наблюдается снижение познавательной активности, сильное утомление вследствие интенсивного вовлечения в деятельность всех психических и нервных процессов. Впрочем, синхронный перевод – это не только применение навыков говорения в процессе слушания. В основе деятельности синхронного переводчика лежит не только спонтанность

деятельности синхронного переводчика лежит не только спонтанность речевого воспроизводства, базирующаяся на достаточной языковой компетенции синхрониста на исходном и переводящем языках, но также и определенный план деятельности, который синхронист использует при осуществлении перевода.

План коммуникативной деятельности представляет собой набор определенных стратегий, используемых синхронным переводчиком в конкретных переводческих ситуациях. Среди стратегий, используемых в синхронном переводе, можно выделить, например, стратегию проб и ошибок, стратегию ожидания, стратегию линейности, стратегию компрессии, стратегию декомпрессии и другие. Экспериментальные работы в сфере синхронного перевода начали появляться с середины 60-х годов XX века. Проблемы, интересовавшие исследователей, включали: • вопрос о фазовом сдвиге и единице синхронного перевода; • общефункциональные механизмы речевой деятельности в процессе синхронного перевода; • механизм уровневой осознаваемости и контроля над совершением отдельных действий и правильностью высказывания; • роль паузации в синхронном переводе; • роль памяти в переводческом процессе; • механизм распределения внимания; • механизм вероятностного прогнозирования и упреждающего синтеза в процессе восприятия и порождения речи при синхронном переводе и другие. Эти проблемы ставились и рассматривались с целью доказать или опровергнуть одновременность процессов слушания и говорения в условиях синхронного перевода. Одновременность этих процессов была экспериментально подтверждена в конце 70-х годов XX века. Сложность синхронного перевода состоит в том, что переводчик вынужден строить свою собственную программу речевого высказывания параллельно речевой программе оратора, соотносясь со смысловыми опорными точками в его речи. В соответствии со стратегией вероятностного прогнозирования переводчик выдвигает гипотетическую программу развития речевого высказывания оратора с самого начала его звучания, а затем подтверждает или опровергает

свой прогноз, анализируя поступающие смысловые опорные точки речевого высказывания на исходном языке. Синхронный переводчик на практике имеет дело с избыточностью связного сообщения. При этом связность основана на единстве темы и коммуникативного намерения говорящего [Чернов 1980]. Чем выше избыточность сообщения, тем теснее связь между коммуникативной интенцией говорящего и единством темы, а, следовательно, тем больше вероятность употребления лексических единиц, которые могут быть predeterminedены по смыслу выступления. Информационная избыточность речи, в свою очередь, делает возможной реализацию стратегии компрессии в синхронном переводе.

Исследования показали, что при тщательно отработанном письменном переводе с английского языка на русский слоговая величина текста возрастает в полтора раза, а при устном переводе, где нет возможности для тщательной отработки формулировок, текст может увеличиться в два с лишним раза [Чернов 1969]. При условии если оратор произносит речь в среднем или быстром темпе, то переводчику трудно, а, порой, и невозможно успеть произнести полный текст перевода за время произнесения речи оратором. Таким образом, возникает необходимость сознательно сокращать объем текста на языке перевода. Кроме прочего, нельзя забывать о том, что скорость совершения речемыслительных операций конечна и определяется естественными возможностями и способностями каждого конкретного переводчика. Поэтому увеличение темпа речи на исходном языке ведёт к увеличению количества ошибок при переводе. Наконец, в речи переводчика должны присутствовать паузы, для того, чтобы он был в состоянии услышать отрывки речи оратора, одновременно не проговаривая текст перевода. Основной фактор, влияющий на размеры компрессии исходного сообщения – это скорость речи оратора. Проблема скорости отправления исходного сообщения рассматривалась многими исследователями (Д. Гервер, Г. Барик, Р. Сеттон) и признавалась решающим фактором, оказывающим значительное воздействие на качество перевода. В частности, Д. Селескович полагала, что

при темпе речи 100 – 120 слов в минуту возможен нормальный синхронный перевод данного сообщения. При темпе речи более 200 слов в минуту, по мнению Д. Селескович, сколько-нибудь приемлемый синхронный перевод невозможен. Таким образом мы можем прийти к выводу, что компрессия, как правило, используется когда: - темп речи оратора довольно высок; - в исходном сообщении присутствуют повторы; - в исходном сообщении есть незначимые слова; - мысль оратора может быть выражена при помощи меньшего количества слов. По способу реализации компрессию можно разделить на слоговую, синтаксическую, лексическую и семантическую. Говоря о приёмах речевой компрессии в синхронном переводе, необходимо отметить, что она осуществляется путем синонимических или близких к ним замен слов, словосочетаний и предложений более краткими словами, словосочетаниями и предложениями, опущением отрезков, дублирующих информацию, которая содержится в предшествующем контексте, опущением смысловых единиц, избыточных в конкретной ситуации общения, и опущением смысловых единиц, избыточных с точки зрения задачи коммуникации. Эти приемы, как правило, реализуются параллельно с механизмом вероятностного прогнозирования.

Необходимо отметить, что механизм речевой компрессии ещё недостаточно изучен и представляет интерес для исследователей. Таким образом, возникает необходимость в верификации данных, полученных исследователями ранее, поскольку открытым остается вопрос относительно того, насколько синхронный перевод спонтанной речи и приемы, применяемые в нем, отличаются от приемов, применяемых в синхронном переводе с опорой на текст, либо в синхронном переводе моделированного текста.

Литература

1. Артемов В. А. Психология обучения иностранным языкам. – М., 1966.
2. Бенедиктов Б. А. Основные вопросы психологии устного перевода // Fremdsprachen. – 1968. – № 2.
3. Комиссаров В. Н. Перевод и коммуникация. – М., 1997.
4. Леонтьев А. А. Язык, речь, речевая деятельность. – М., 1969.

5. Чернов Г. В. Синхронный перевод: речевая компрессия – лингвистическая проблема // Тетради переводчика. – М., 1969.
6. Чернов Г. В. Лингвистические основы синхронного перевода: Док. дисс. – М., 1980.
7. Ширяев А. Ф. Синхронный перевод: деятельность синхронного переводчика и методика преподавания синхронного перевода. – М., 1979.
8. Gerver D. A Psychological Approach to Simultaneous Interpretation // META. – 1975. – Vol. 20. – No. 2.

徐博伦

乌克兰南方师范大学孔子学院

中国

未来汉语教师的必备素质

教师的素质决定了所培养对象的素质，而人才的素质决定着国家的未来。我觉得汉语教师应该系统地掌握现代汉语的语音、词汇、语法和文字知识，基本功扎实。汉语的知识功底要过关，理论知识要扎实，发音要准确，切实掌握汉语“普通话语音”的正确发音和声、韵、调、音节及音变规律。

我认为在汉语教学中，口语教学是重点，因为学习语言最终的目的是会说这门语言，汉语口语教学的目的正是在于使学生在掌握这个系统的过程中提高口头言语交际的能力。教师对汉语系统有了充分的了解，才能进行有效的汉语口语教学，提高汉语水平。同时口语教学也离不开词汇和语法，因此不掌握汉语的词汇和语法系统也教不好汉语口语。汉语教师不仅要熟知两种语言的语法知识，而且要从两种语言语法的对比分析中，掌握不同语言的语法异同和对应规律，以求教学深入浅出，形象生动，使学生通过母语与汉语的对应规律更好地理解、掌握汉语语法。

汉语教师也应当熟悉教学内容，写好讲稿或提纲，做好讲授计划。这三者之中最重要的是熟悉教学内容。有些老师想给学生们多讲点知识，可是往往越讲越偏离主题，以至于后来想不起自己刚讲到什么地方，这就是教师对所教授的内容不熟悉，也就是备课这一个环节没有做好。

教师要学会融会贯通，驾驭教材的全部内容，掌握其前后之间的内在联系，设计出科学合理的教学方案；熟悉不同教学阶段的不同内容，安排不同内容的不同教学方法。并要有很强的课堂组织教学能力。在整个教学中，知识信息的传递，学生接受知识的反馈，师生间相互情感的交流，以及学生进行的各种学习活动，等等，都必须凭借教学语言来完成。教师教学语言的表达方式和质量直接影响着课堂教学的实效与学生素质的培养。

汉语教师一定要注意在整个教学过程中，差异的存在是允许的，关键是这种差异要在教师的引导下，符合双语教学由浅入深、由表及里、从简到繁、从易到难、循序渐进、精讲多练的原则，有利于学生智力的发展和能力、技能的培养，启发和诱导学生对汉语学习的兴趣，从而创造一种生动活泼的课堂气氛，使学生的接受能力始终处于最佳状态，使枯燥、乏味的语言规律变得通俗易懂。只有这样，才能使学生的学习由苦学到乐学以至会学。一个合格的汉语教师最基本、最重要的心理素质就是要有敬业精神，要热爱自己所从事的汉语教学工作并为之奋斗终生。我们不能设想一个既不热爱汉语教学工作，又不热爱教学对象的人可以搞好汉语教学工作。只有一个决心献身于民族教育事业的人，才能以极大的热情和深厚的兴趣钻研业务，不断提高教学能力，才能谦虚、谨慎，不断进取。

对于汉语老师来说更应该具备从事科学研究的能力。汉语教学有其特点、规律和方法，必须进行科学研究，否则就不能很好地发现特点，找出规律和总结方法，就没有正确的理论来指导汉语教学。汉语教师应通过探究来拓展专业内涵，提高专业水平；在问题中挖掘课题，对需要研究的问题能保持一种职业的敏感和探究的欲望；把科学研究引入教学当中，挖掘学生的潜力，培养创新人才。因此，具备相当的科研能力是优秀的汉语教师应具备的能力。

参考文献

1. Fang Xiaohu. 新课程汉语教学论 [Xinkecheng Hanyu Jiaoxuelun]. – BeiJing: Zhongyang Minzu Daxue Chubanshe, 2006. – 9-65 y.

2. Wu Yan, Zhu Renliang. 谈教师的教学语言 [Tan Jiaoshide Jiaoxue Yuyan]. – Zhongguo Zhiye Jishu Jiaoyu, 2005. – 26-37 y.
3. HuaJinmu.对少数民族汉语教学论 [Dui Shaoshuminzu Hanyu Jiaoxue lun]. – Wulumuqi: Xinjiang Kexue Jishu Chubanshe, 2007. – 15-30 y.

苏源

乌克兰南方师范大学孔子学院

中国

汉俄翻译中文化差异的处理

本文以翻译过程中使用的方法与技巧作为研究对象，不仅是从一种语言到另一种语言，而且是从一种文化移植到另外一种文化作为理论指导，分析翻译与文化之间的关系，系统论述了俄汉语言中文化差异的具体表现，总结出针对文化差异现象的具体翻译技巧。

作为既定存在的现象，文化差异问题是一个内容丰富和极其复杂的问题。文化差异的存在既体现了文化的多样性，又构成了翻译中的障碍。一个翻译者要进行有效的翻译，不仅要熟悉两种语言系统，而且要充分了解两国之间的文化差异。所以必须注意既定存在的文化差异，并在翻译中运用不同的翻译方法，以有效传达源语色彩。

不同的国家由于所处地理环境，人文环境以及民族间的思维差异，随着不同国家历史的进程而形成了不同的文化和语言。语言是民族文化的载体。语言与文化不可分割，而翻译作为语言活动的形式之一，同时也是一种文化活动，因此注定了翻译与文化的密切关系。如何在翻译过程中既传达意义，又表现出原文的文化渊源与文化色彩，特别是将源语中那些暗含的文化价值观念等表现出来，这是一个问题。很多时候，一种语言里不言明的东西到了另一种语言里会变的非常复杂难懂。不同的文化氛围下的产品交流都会或多或少地显现出本文化的色彩特征，只是深浅轻重不同而已。因此，所有翻译

的基本功能是一致的，那就是实现不同文化之间的跨文化交际。这就需要在翻译工作中，敏感地意识到翻译与文化有着怎样的联系，处于不同文化体系的俄汉两个民族有着怎样的文化差异，其在语言中又有着怎样的体现。本文拟对俄汉民族的文化差异，及其同翻译活动相关的问题做以粗浅的探。

综上所述，语言是社会的产物，是人类历史和文化的结晶，也是传承文化的重要载体。俄汉两种语言又产生于不同的文化背景，有着不同的文化，这就必然导致两种语言在表达方式上存在诸多相异之处。要处理好翻译中的文化差异问题，就必须认识到俄汉文化中历史文化、地理因素、风俗习惯、宗教信仰等方面的差异，才能帮助理解俄汉文化内涵的差异。

今后作为翻译者，要根据不同的情况，采取灵活的翻译策略，克服中西方文化差异造成的障碍，使译文尽可能达意、传神，从而达到跨文化交际的目的。总之，要想译文通顺、贴切，必须要掌握丰富的俄汉文化知识，这样译出的东西才能达到传神的完美标准，才能忠实无误的传播原文化。

参考文献

1. Cai Yi. 对外汉语教学成绩测试 [Duihaihanyujiaoxue de chenjiceshi]. – Beijing: Beijing daxue chubanshe, 2010. – 3-5 y.
2. Cao Shuxun. 汉语教学评价 [Hanyujiaoxuepingjia]. – Beijing: Beijing yuyandaxuechubanshe, 2008. – 110-112 y.
3. Tan Ling. 汉语教学理论测试与实践 [Hanyuhouyucehishilunyushijian]. – Beijing: Beijing shifan daxue chubanshe, 2015. – 56-59 y.
4. Wang Yongling. 语言翻译概论 [Yuyanceshigailun]. – Beijing: Beijing shifandaxuechubanshe, 2011. – 11-13 y.
5. Wang BingQin. 汉语口语 [Hanyukouyu: congjiaoxuedaoceshi]. – Beijing: Beijingshifan daxue chubanshe, 2016. – 22-24 y.
6. Cheng JiaJun. 汉语教学法 [Hanyukouyukejiaoxuefa]. – Beijing: Beijing shifan daxue chubanshe, 2009. – 39-41 y.
7. Fandong. 汉语翻译教学的有效性 [Kouyuchengjiceshi de kekaoxingyuyouxiaoxing]. – Beijing: Huayu jiaoxue chubanshe, 1999. – 33-34 y.

含颜色标记的成语在语言世界图景分析中的作用

成语是语言的精华,作为一种现成的语言单位,它集精练、形象、生动于一体,使交际者能用最简洁的语言表达复杂、深刻的思想和丰富的感情。每一种语言都有大量成语,它是各民族在不同时期的文化生活、经济水平、生活习俗、历史发展、价值观、世界观等的反应。所以说,成语是语言文化的一面“镜子”。颜色词是语言学中很重要的部分,离不开每个人的日常生活。颜色词在成语中的运用是一个值得关注的课题,颜色词在成语中出现的频率和表意不径相同。方面,以颜色词汇为切入点研究成语,能清楚地看到颜色引起的生理感受、心理联想、多重社会文化内涵;另一方面,成语提供了观察色彩词的独特角度,能够观察到颜色词的使用在社会发展过程中的演变。

近年来,语言世界图景的研究正日益受到国内外语言学界的关注。如果说语言的使命是作为交际活动中传播知识的工具并在交际的过程中表达知识,那么语言世界图景就是参与认识世界并提供认识世界的方法的特殊形式。它是涵盖我们认知和评价的“网”,是一张符号系统的“网”。语言世界图景是一个民族对世界的认识特征的反映,而成语作为语言的知识体系,反映民族的内部精神世界和民族性格的同时还反映各民族的生活方式和习俗,研究颜色词成语就必须把它们作为语言世界图景下的认知单位来看待。本文中简单解释在语言世界图景下的颜色词成语的重要作用,同时也说明了颜色词成语对语言世界图景研究有着重要的意义和价值。目前在中国对外国成语的研究多集中与语法学、语义学、修辞学的理论和观点,同时也有较多关于文化语言学、跨文化语言学、语用学等学科的理论对其分析,但是结合语言世界图景的观点对成语中色彩文化的研究更是比较少。

由于文化背景、风土人情、生活经验不同,各民族语言中的颜色成语所表达的语义和表现形式就有很大的区别。各个民族语言中的成语都有其民族性,这是由于它们接受了各种因素的影响后留下的深刻烙印。该章通过分析得出中俄颜色成语的共性和特点,更从侧面深入地认识了民族的历史和心理,对更好的发挥颜色成语在思维言行和社会生活中的作用有着重大意义。

我们通过对颜色词成语在语言世界图景中的反映进行了阐释和分析,从不同的地理位置、世界观、宗教信仰、历史文化背景等方面分析颜色词成语的反应及其来源,以及对造成不同语言中成语中颜色表义不同的深层原因进行分析和总结,探讨不同语言的不同历史文化渊源和地域环境对语言发展的历史性影响,并描绘出颜色词成语的语言世界图景。

参考文献

1. SuoXuyu. 普通语言学教程 [PutongYuyanxueJiaocheng]. – Beijing: Shangwuyinshuguan, 2007. – 15 y.
2. LuoChangpei. 语言与文化 [YuyanYuWenhua]. – Beijing: BeijingChubanshe, 2004. – 19-23 y.

蔡小雨

乌克兰南方师范大学孔子学院

中国

浅谈研究俄语翻译中模糊语言的总要性

语言的模糊现象普遍存在,尤其是在文学作品中。模糊语言是自然语言的本质特征,研究语言的模糊性,不仅是语言学家所关心的事情,它的意义远远超出一个学科的范围,尤其对文学翻译而言。在俄语文学中更是深入存在。

1965年美国加利福尼亚大学的扎德最早提出“模糊集”概念。他在《信息与控制》杂志上发表的论文“模糊集”中说:“远大于1的所有实数,‘美

人’或‘高个子’这些类不构成一般数学意义上的类和集合。前苏联和俄罗斯在模糊语言这一领域还没有专门成体系的研究，关于模糊性这一概念只散见于一些学者的论文、著述中。而且仅仅论及某些概念而已。比如，前苏联语言学家谢尔巴（Л.В.Щерба）就曾提出：“在语言（语音，语法和词汇）中，应当铭记，精确只是极端的情况。过渡现象在其本源中，即说话人的意识原本就是模糊的。但更应引起语言学家们注意的正是这种模糊的（*неясное*）、游移不定（*колеблющееся*）现象。”国内研究现状：模糊语言在我国早就受到语言学家吕叔湘、赵元任等人的关注。

语言的模糊性是非人工语言的本质属性，熟悉并掌握语言的模糊性不仅有助于语言的正确使用，而且对不同语言之间的翻译，尤其是文学作品的翻译具有十分重要的作用。

对俄语文学作品的语言模糊性问题从翻译视角进行研究，理论意义模糊理论不但促进了模糊学自身的发展，而且也给其他学科带来了空前的变革，其中包括翻译学。通过模糊理论，我们可以更加深刻地认识文学语言的本质特征，更加清晰地认识文学翻译的本质所在。

现实意义借助模糊语言学从理论上探讨文学翻译，可以揭示文学翻译的实质，可以让译者在处理各种实际问题时有章可循，有据可依。基于模糊语言学理论，可以归纳总结出行行之有效的翻译策略，进而可以指导译者的翻译实践。

参考文献

1. Liu Zuoyan. 语义的模糊性与民族文化 [Yuyi De Mohuxing YuMinzuWenhua]. – HeiLongjiang: HeiLongjiang Daxue, 2003. – 5-6 y.
2. He Jia 俄语政论篇中的模糊语言翻译策略研究 [Eyu Zhenglunpian Zhong De Mohu yuyan Fanyi celue Yanjiu]. – HeiLongjiang: HeiLongjiangDaxue, 2010. – 14-15 y.
3. WuDie. 模糊语言学 [MohuYuyanxue]. – Shanghai: Shanghaiwaiyujiayoyuchubanshe, 1999. – 23-56 y.

СЕКЦІЯ II
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАГАЛЬНОГО І ЗІСТАВНОГО
МОВОЗНАВСТВА

Лідія Дербеньова
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
Україна

НІКНЕЙМИ В ІНТЕРНЕТ-КОМУНІКАЦІЯХ

Актуальність дослідження. Особливим комунікативним середовище і унікальним місцем реалізації мовних новацій сьогодні є Інтернет. Дослідження комунікативного аспекту мови, своєрідності її функціонування у лінгвокультурному середовищі, в сучасному мовознавстві є проблемою актуальною і перспективною для дослідження специфіки «комунікативної мови». У цьому науковому контексті дослідження мережевих імен (ніків) займає особливе місце. Проблема властивостей і функцій цього типу антропонімів, яка пов'язана з питанням про автономну або підпорядковану (співпадаючу зі статусом підвиду) позицією нових іменних знаків у антропонімичній системі, належить до актуальних проблем у дослідженні ономастів.

Мета дослідження – звернути увагу на лінгвістичні особливості комп'ютерних антропонімів (нікнеймів) як інструменту самоідентифікації. Досягнення мети передбачає вирішення низки **завдань**:

Об'єкт дослідження – мережеві (комп'ютерні) імена нікнейми.

Предмет дослідження – лінгвістичні особливості нікнеймів.

Сучасна епоха з її проривом в галузі інформаційних технологій викликала появу нових іменних заміників. Йдеться про *мережеві(комп'ютерні) імена /нікнейми /ніки* (від англ. *nickname*) – власні імена, що використовуються під час комп'ютерного спілкування в Інтернеті.

Новизна явища, не розробленість питання про статус нової мовної

одиниці – нікнейму, використання його в Інтернет-комунікації як інструменту самоідентифікації і засобу спілкування, відсутність теоретичних положень щодо лінгвістичних особливостей цього типу онімів, актуалізують дослідження мовознавців. У загальному науковому контексті ономастичних досліджень вивчення своєрідності функціонування маскованих імен-ніків актуалізуються як у площині мовознавства, так і соціальної комунікації. У вітчизняній гуманітаристиці цей феномен традиційно досліджується як філософсько-культурологічне та соціально-психологічне явище.

У небагатьох дослідженнях учених-лінгвістів нікнейми розглядаються у контексті ономастичних досліджень псевдонімів [1-3], прозвисьок, *sobriquet*, *urnom*, *byname*, *moniker* тощо. Своєрідність нікнеймів привертала увагу учених різних наукових напрямів: дослідників проблем віртуального дискурсу (Н. Асмус, К. Цибізов), штучної номінації (Т. Анікіна, Є. Концесвітна, В. Мізін, Л. Шаліна, А. Martin), Інтернет-комунікації (А. Жичкіна, І. Зубова).

Спроба «сховатися» автора повідомлення під «маскою» може вказувати на приховану характеристику усього тексту повідомлення і характеристику самого носія такого «штучного» імені. Як заступник реального імені та допоміжне, умовне іменне позначенням, таке ім'я-нік діє у певній комунікативній ситуації і є засобом представлення авторської позиції та особистого світогляду автора. Особливо яскраво цей феномен репрезентовано у ситуації контрфакції та іменуванні фіктивних нараторів, де «приховане» ім'я представляє одну із «масок» творця тексту. Цей вектор дослідження особливостей прихованих імен є однією з найцікавіших і недостатньо вивчених проблем ономастики.

Для німнеймів притаманні основні ознаки власних назв / імен: одиничність і визначеність номінації, референція, семантична і структурна специфіка. Проте унікальність нікнеймів проявляється в тому, що вони є результатом самономінації, а семантичні особливості визначаються ознаками, що імплікуються самим комунікантом. Цей фактор дозволяє співвіднести нікнейми з псевдонімами. Схожість базується на ознаках індивідуальної

приналежності, самонайменування, самоідентифікації, вмотивованості, вузької сфери вжитку. Відмінності полягають у більшій експресивності прагматичного компоненту, що обумовлено сферою використання цих своєрідних антропонімів у мережі Інтернет як особливого виду комунікативного простору.

Порівняльний аналіз мережевих імен із суміжними явищами у номінації (прозвиська, псевдоніми) – оказіоналізмами і неологізмами виявляє загальні ознаки: незагальноприйнятний характер, яскравість, експресивність образотворчістю: *Воїн Великої Пітьми, Хаос, Мерлін, Арми, love-me, Tinmon, Настялав, СВИН, БеСтля*. Оказіональний характер нікнеймів проявляється в тому, що вони функціонують у певному контексті та зберігають зв'язок з автором імені як творцем ніку.

Висновки. Співвідношення пограничних одиниць номінації дозволяють зробити висновок, що нікнейми – це особливий різновид антропонімів з високим ступенем експліцитності прагматичного компоненту, сфера використання яких – віртуальний комунікативний простір. Нікнейми використовуються авторами текстів/повідомлень, не тільки з метою приховати справжнє ім'я, що надає певну свободу спілкування, але й через бажання підкреслити свою особистість або своєрідність діяльності, налаштувати комуніканта на певну хвилю. Бажання бути іншим є початковою установкою, що спонукає до створення особистого міфу, спроби вирватися зі світу буденного, звичного існування, «пограти» у іншу долю або представити себе частиною іншого світу.

Література

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: [підручник] / Ф. С. Бацевич. – К. : Академія, 2004. – 344 с.
2. Ермолович Д. И. Имена собственные: теория и практика межъязыковой передачи. – М.: Р. Валент, 2005. – 416 с. – (Библиотека лингвиста).
3. Карпенко Ю.А. О семантике собственных имен // Актуальные проблемы лексикологии: Тезисы докладов и сообщений Всесоюзной научной конференции. - Минск: БГУ, 1970. – 89 с.

I. M. Derik

State Institution "South-Ukrainian State Pedagogical
University named after K.D. Ushynskiy"
Ukraine

THE SPECIFIC FEATURES OF THE INTERNET-DISOURSE

The research is aimed at studying the Internet-discourse in terms of its functioning as a unique communicative phenomenon with regards to its peculiar communicative strategies and techniques manifestation and systematization.

The **problem** has been elaborated with the reference to the up-to-date scientific issues on discourse communicative nature but the focus of the research has been shifted on the typological features of the Internet-discourse. The theoretical grounding for the ideas supplied was formed on the basis of the fundamental scientific works by E. Benvenist, P. Serio, M. Foucault, G. Lyons, Ch. Fillmore, Teun van Dijk, J. Fisk, A.K. Zholkovskiy, G. Lakoff, N. Chomsky, I. B. Kashkin, Y. Lotman, M. Ilyin, R. Barthes, V.I. Karasik, Yu.S. Stepanov, V.H. Borbot'ko, F. S. Batseviê. The **objective** of the following research is the systematization and unification of the existing approaches to the study of discourse and their interpretation in the linguistic aspect.

The **object** of the research is the informational Internet business messages discourse viewed as a variety of institutional Internet discourse. The **subject** of the research is formed by the linguistics parameters of the institutional discourse variety under investigation.

The immediate **tasks** of the research have been predetermined by the above-mentioned objective and may be formulated as follows:

- 1) to perform an overall analysis of the business Internet discourse and

describe its discourse forming features;

2) to provide the grounding for the communicative peculiarity of this institutional discourse variety;

3) to distinguish communicative strategies and techniques peculiar for the institutional discourse variety under investigation;

4) to investigate the linguistic means of the discourse strategies and techniques realization;

5) to outline the typological and specific linguistic features of the contemporary business Internet discourse on the basis of the typologically distant languages.

The main **conclusions** are as follows:

1. The contemporary Internet-discourse is a unique communicative and pragmatic phenomenon. Its condition in the mediasphere is predetermined by the society's demand for the cognitive information acquisition and the peculiarities of this discourse type functioning.

2. The strategic orientation of the discourse type under investigation is on the crossroads of the key tasks of the mass media (provision of information, enlightenment, entertainment) and the educational goals (knowledge, education and culture distribution) .

3. The effectiveness of the communicative strategies and techniques realization typical of the Internet-discourse is provided by the employment of the verbalized linguistic means of different levels: phonetic, lexical and grammatical.

The scope of the means of the cognitive, emotional and evaluation information distribution is rather wide and it includes the following components: the cohesion means, providing the discourse cohesiveness; the actualization means of different levels; the quotations, the direct and indirect allusions in the function of intertextual links; the means which increase the information density of the messages and the objectiveness of the subjective and logical information presentation (special professional economic and scientific terminological units, abbreviations, shortenings, names of organizations, anthroponyms, precise lexis); means, which

provide for the dynamic character of the messages and function as manifestations of the genre and functional-stylistic peculiarities (the Passive Voice forms, non-finite verbal forms, Present tense finite verbal forms, lexicalized plural noun forms, the Comparative and Superlative degrees adjective forms on the morphological level; impersonal and indefinitely personal two-part finite clauses, structures of secondary predication, structures of Complex Subject, Complex Object and formal subject on the syntactical level.

The phonetic means of representation on the segmental and suprasegmental levels should be singled out (on the segmental level it's the division into syllables, the alteration of the stressed and unstressed syllables, the use of the proclitics and enclitics, the phenomenon of the phonetic adaptation in the roots and affixes of the loan lexemes; on the suprasegmental level – the value of the total acoustic energy, intensity and duration of sound, the use of specific melodic patterns, hesitation pauses). The general characteristic trait of the discourse under investigation is the complex interaction of the linguistic means of different levels aimed at realizing the main communicative strategies and techniques of the business Internet-discourse and thus enforcing the total communicative and pragmatic effect as well as providing for the successful communication.

The **perspective** is seen in the more detailed research of the typological common features and specific linguistic peculiarities of the contemporary Internet-discourse on the basis of the typologically distant Germanic and Slavic languages.

Literature

1. Borbot'ko V. G. Principy formirovanija diskursa: Ot psiholingvistiki k lingvosinergetike / V. G. Borbot'ko. – M. : Knizhnyj dom "LIBROKOM", 2009. – 288 S.
2. Karasik V. I. Jazykovoju krug: lichnost', koncepty, diskurs / V. I. Karasik. – Volgograd : Peremena. – 2002. – 477 S.
3. Stepanov Ju. S. Al'ternativnyj mir, Diskurs, fakt i princip prichinnosti/ Ju.S. Stepanov // Jazyk i nauka konca 20 veka. – M. : RAN, 1996. – S.37-73.
4. Dijk van T. A. Principles of Critical Discourse Analysis / T. A. van Dijk // The sociolinguistic Reader. – 1998. – Vol. 2: Gender and Discourse. – P. 367–393.

ЗАГАДКА ЯК ТИП ТЕКСТУ

Лінгвістична наука останніх десятиліть демонструє підвищений інтерес до тексту як об'єкту дослідження. Зокрема це пояснюється тим, що сучасна наука прагне «пояснити мову як глобальне явище, як повноцінний засіб комунікації, намагається глибше дослідити зв'язки мови з різними сторонами людської діяльності, що реалізуються через текст» [3, с. 5].

Мета дослідження полягає у виявленні комунікативно-функціональних і структурних характеристик українських та англійських загадок у світлі дискусійних проблем енігматичної семасіології.

Відповідно до зазначеної мети поставлено такі **завдання**: схарактеризувати лінгвістичний статус загадки, виявивши конструктивні особливості цього типу тексту; виявити структурну та текстову організацію української та англійської загадки.

Предмет вивчення – текстові та структурні особливості української та англійської загадки в функціонально-комунікативному аспекті.

Об'єкт дослідження – тексти української та англійської загадки.

Термін «текст» запозичено у середньовісній латинській мові з лат. *textus*, що походить від дієслова *textere* – «ткати», «плести», *textus* відповідно означало «тканина», «мереживо». Науковці по-різному визначають текст як одну з основних категорій мовознавства, і узагальнюючи наведений матеріал, можемо сказати, що текст – це вища комунікативна одиниця, яка складається з комунікативно-функціональних елементів, організованих у систему для здійснення комунікативного наміру автора тексту відповідно до мовної ситуації [2]. Конкретизувати дане визначення дозволяють критерії

текстуальності, які більш детально ілюструють зміст складної та багатогранної лінгвістичної категорії «текст». Серед них: подільність; зв'язність; когезія або змістова цілісність; когерентність, тобто семантична єдність тексту; акцептабельність (ставлення реципієнта до тексту, його очікування); інформативність (відношення інформації, що подається за допомогою тексту до мети комунікації); ситуативність або внутрішня та зовнішня побудова тексту відповідно до певної типової ситуації; інтертекстуальність (зв'язок конкретного зразка тексту з текстами певного виду); культурологічний критерій, який передбачає культурологічну основу конкретного зразка тексту, що існує у певному замкненому або міжкультурному середовищі.

Цей перелік також не є вичерпним, але спираючись на ці основні внутрішні та зовнішні критерії текстуальності, ми дійшли висновку про можливість виділення загадки як окремої цілісної комунікативної одиниці із властивими їй характерними ознаками у окремий тип тексту.

Українська та англійська загадка з погляду синтаксичної організації виявляє виразні ознаки надфразної єдності з чітким поділом її на питання (образна частина) й відповідь. У питанні (образній частині) загадки засвідчено специфіку фольклорного тексту – стійкість і відтворюваність, формульний характер та варіативність. Для загадки в українській та англійській мовах характерні усталені звороти, «блоки», композиційні фрагменти, лексична й граматична варіантність, «динамічна» формульність виступає диференційною ознакою тексту загадки [2, с. 11]. Як і будь-який текст, загадка характеризується змістовною та структурною цілісністю.

Виокремлення в тексті української та англійської загадки двох складників – власне тексту загадки та відгадки до нього, тобто обмеження всього комунікативного акту двома репліками не є випадковим, але головна відмінність загадки як діалогічної єдності від інших питально-відповідних єдностей полягає в тому, що загадка не утворюється спонтанно, не народжується в конкретній ситуації, а функціонує переважно в незмінній

формі як певний стереотип. Якщо звичайний діалог виникає в процесі спілкування, то загадка реалізується як форма спілкування.

Цілісність тексту загадки можна довести, спираючись на теорію номінації. Опис семантичної структури загадки передбачає вивчення процесу розгортання значення слова, що має бути вгадане, за виявленням ознак, якими репрезентується зазначений у тексті загадки предмет. У загадках зв'язок плану змісту формули загадки з денотатом (відгадкою) навмисно приховується, шифрується шляхом особливого трансформованого опису реальності. Збігаючись з лексичною номінацією при позначенні окремого, простого денотата, загадка одночасно відрізняється від неї розгорнутим характером найменування. Форма загадки може складатися з одного складного або простого речення, а також включати до свого складу більше одного речення.

Номінація ототожнюється з тими лексичними одиницями, які служать у тексті закодованими позначеннями денотата і його частин. Денотатом тексту загадки стає певний не названий у самому тексті об'єкт, а образна частина її – розгорнута дефініція, тлумачення відгадки. Номінація текстом загадки означає, що образна частина становить синтаксичну, фразову номінацію, співвідносну з денотатом, тобто загадка як текст виступає номінацією певного денотата.

Отже, ми розглядали поняття «загадка» у функціональному і феноменологічному аспектах як процес загадування і його результат, враховували динаміку взаємодії всіх форм подання тексту загадки, зважаючи на їх специфіку. З палітри різноспрямованості виділених гіпотез простежується загальна тенденція –загадка завжди являє собою текст.

Перспективи подальших досліджень полягають у вивченні структурно-змістовної побудови загадок як текстів культурно-побутової спрямованості.

Література

1. Белова А. Д. Поняття «стиль», «жанр», «дискурс», «текст» у сучасній лінгвістиці / А. Д. Белова // Вісн. «Іноземна філологія». – К. : КНУ, 2002. – Вип. 32–33. – С. 11–14.

2. Гальперин И. Р. Текст как объект лингвистического исследования / И. Р. Гальперин. – [6-е изд.]. – М. : УРСС Эдиториал, 2008. –144 с.
3. Тураева З. Я. Лингвистика текста (Текст: структура и семантика) :[учеб. пособие для студентов пед. ин-тов по спец. № 2103 «Иностр. яз.»] / З. Я.Тураева. – М. : Просвещение, 1986. – 127 с.

Сунь Хаобинь
Державний заклад «Південноукраїнський
національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського»
Китай
Зуб Анастасія
Державний заклад «Південноукраїнський
національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського»
Україна

РЕАЛІЗАЦІЯ КОМПОЗИЦІЙНО-МОВЛЕННЕВОЇ ФОРМИ «ОПИС» У РОМАНІ ДЖЕРОМА КЛАПКИ ДЖЕРОМА «THREE MEN IN A BOAT»

Дослідженню тексту та його композиційно-мовленнєвого членування, а саме: портрет, пейзаж та інтер'єр як складову композиційно-мовленнєвої форми «опис» присвячені роботи таких вчених як: Б. Б. Березевська, М. П. Брандес, В. В. Виноградов, Н. Ю. Гулієва, О. О. Калінюк та інші. Під композиційно-мовленнєвої формою розуміються складні мовні єдності, структуруючі думки, впорядковуючи її розвиток, які надають їй цілісність і закінченість.

Портрет як складова композиційно-мовленнєвої форми «опис» може мати різне змістове наповнення, кожне з яких відрізняється в залежності від форм його використання. За визначення Т. В. Насалевич розуміють портрет як словесне перерахування зовнішніх особливостей людини, виду його особи, фігури, одягу та ін.

Важливою складовою композиційно-мовленнєвої форми «опис» є

пейзаж. Пейзаж розуміють як дуже важливий елемент композиції твору, який увиразнює його структуру, дозволяє краще зорієнтуватися у змісті, допомагає зрозуміти внутрішню суть героїв, їх душевні поривання і життєві розчарування.

Інтер'єр як складова композиційно-мовленнєвої форми «опис» є одним з найважливіших засобів розкриття авторського задуму. Вслід за Є. М. Рейном, розуміють під інтер'єром вид художнього опису внутрішнього стану будинку або місця в якому постійно перебуває герой твору, з тих сторін, які представляють його в авторському баченні і дозволяють найбільш яскраво розкрити образ описуваного персонажа.

Характерними рисами стильової манери Джерома К. Джерома є суміш пафосу і гумору, сміху і смутку. Письменник використовує в романі «Three men in a boat» стилістичні прийоми фонетичного, лексичного та синтаксичного рівнів. Автор найчастіше застосовує такі зображально-виражальні засоби як: метафора та її різновиди, епітет, іронія, порівняння, полісендитон та вступні конструкції.

Найбільш частотними у тексті роману Джерома К. Джерома «Three men in a boat» виступають порівняння та епітети в портретних описах, метафори в пейзажних описах та епітети в описі інтер'єру.

Література

1. Арнольд И. В. Стилистика. Современный английский язык / И. В. Арнольд // Учебник для вузов. – 4-е изд., испр. и доп. – М. : Флинта : Наука, 2002. – 384 с.
2. Бабенко Л. Г. Лингвистический анализ художественного текста. Теория и практика / Л. Г. Бабенко. – М. : Флинта : Наука, 2004. – 496 с.
3. Бахтин М. М. Вопросы литературы и эстетики / М. М. Бахтин // Исследования разных лет. – М., 1975. – 286 с.

СУЧАСНІ ФРАЗЕОЛОГІЧНІ СЛОВНИКИ УКРАЇНСЬКИХ ГОВІРОК

Дослідження фраземного складу говірок різних українських ареалів є особливо актуальним, хоч упродовж останніх десятиріч фраземіка діалектів стала вивчатися досить інтенсивно.

Фразеологічній системі українського діалектного мовлення притаманні варіювання лексичних компонентів, збереження діалектних номінацій та граматичних рис говірок. Вивчення діалектних фразеологізмів сприяє розумінню мовної картини світу окремих носіїв говірок, а відтак і нації загалом, уможливорює розв'язання низки теоретичних проблем діалектології.

Метою нашої розвідки є аналіз сучасних фразеологічних словників українського говіркового мовлення.

У минулому столітті фразеологічні одиниці окремих говорів зрідка зафіксовано в лексикографічних працях, що презентують діалектну лексику окремого говору чи групи говірок. Здебільшого фразеологізми подають як ілюстративний матеріал до реєстрових слів, що вживаються лише у складі сталих висловів, наприклад: у західнополіському говорі – бетки [бе'тки] у виразі: *грати в бетки* «Великодня гра крашанками; виграє той, у кого крашанка не поб'ється» [1, с. 454]; у гуцульському – *на гала-бала, на галай-балай* «абияк» [7, с. 176]; Такі дані з різних ареалів свідчать про рівень активності фразеологізмів у синхронії та діахронії, наявність явища кореляції, коли територія побутування фраземи та її компонентів збігається, про вживання сталого виразу і затемнену семантику його компонента в межах групи говірок тощо.

На сьогодні маємо вісім окремо виданих сучасних фразеологічних словників, що презентують усі три наріччя української мови: північне

(західнополіські (Г. Л. Аркушин, З. С. Мацюк) та середньополіські (Г. М. Доброльожа) говірки), південно-східне (східнослобожанські, степові (В. Д. Ужченко, Д. В. Ужченко) та наддніпрянські говірки (В. А. Чабаненко)), південно-західне (західноволинські (Г. Л. Аркушин), лемківські (Н. Д. Вархол і А. І. Івченко, Г. Ф. Ступінська і Я. В. Битківська), південноволинські (Н. В. Кірілкова), західноподільські та південноволинські (Н. Д. Коваленко)). Зауважимо, що словники мають різні принципи укладання, все ж цінний і достовірний матеріал засвідчує багатство української фразеології, просторову поширеність одиниць, варіації компонентів-діалектизмів,

У сучасній діалектології спостерігаємо пильну увагу дослідників до мовного світу окремого носія говірки, а особливо до детального опису (на всіх мовних рівнях) мовлення на матеріалі одного населеного пункту. Скарбницю фраземікону діалектного мовлення поповнив словник фразеологізмів, прислів'їв, приказок, жартівливих висловів та афоризмів С. Ковалівка Коломийського району, укладений М. П. Лесюком [4], та матеріали до словника Ю. В. Громика «Фразеологізми середньополіської говірки села Липно Ківерцівського району Волинської області» [3].

Особливо важливим і невідкладним було завдання Г. Ф. Ступінської та Я. В. Битківської укласти фразеологічний словник північних (галицьких) лемківських говірок [5], відтворивши діалектну лексику, зафіксувавши фонетичні та граматичні риси з метою збереження та популяризації унікальної ареальної спадщини, яка з плином часу втрачається.

У лексикографічних виданнях Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України «Гуцульські світи. Лексикон» [7] і «Лексикон львівський: поважно і на жарт» [8] збережено традицію подання фразеологізмів та стійких словосполучень знаком ромба, що полегшує пошук таких одиниць.

Аналіз фразеографічних напрацювань переконує, що ілюстративний матеріал більше уможливорює розуміння значення фразеологічних одиниць, а також демонструє особливості функціонування у говірковому мовленні.

Фразема у *моді*, наприклад, декодифікується словником української мови так: Хто-, що-небудь має загальне визнання, популярність; у *великій моді* [6, I, 501]. Значення підтверджено у середньополіських говірках: *Ї нас такейі 'моді' йіх не'має б'рат'і / с'іх пуд'пен'куї / ми час'тіш не бе'ремо* [2, с.71]; у наддністрянських: *так шо ви'ш'ни'ку них'то ни ро'биї / бо то ни 'було ї'моді* [2, с. 313]. У говірках Західного Поділля зафіксовано інновацію не тільки у розширенні компонентного складу, а й непередбачувану семантику – *не в моді* кому 'байдуже' – *ти'пер за'р'ізаї сви'н'у чи ко'рову / ку'пнії 'пенс'ійу // ти'пер здо'ров'і 'л'уди 'пенс'ійу полу'чайут // наї полу'чайут / во'но ме'н'і не' ї'мод'і* (с. Лошківці Дунаєвецького району Хмельницької області).

Актуальним вважаємо укладання фразеологічного словника на основі текстів усного діалектного мовлення, де найповніше розкривається природа фразеологізмів.

Література

1. Аркушин Г.Л. Словник західнополіських говірок : у 2-х т. / Григорій Аркушин. – Луцьк: Ред.-відд. «Вежа» Волинського ун-ту ім. Лесі Українки, 2000. – Т. 1. – 354 с. – Т. 2. – с.
2. Говори української мови (Збірник текстів) / укл. : Довгопол С. Ф., Залеський А. М., Прилипка Н. П.; відп. ред. Т. В. Назарова. – К. : Наук. думка, 1977. – 590 с.
3. Громик Ю. Фразеологізми середньополіської говірки села Липно Ківерцівського району Волинської області / Громик Юрій // Волинь-Житомирщина. Історико-філологічний збірник з регіональних проблем. Випуск 8. – Житомир, 2002. – С. 152-170.
4. Лесюк М.П. Мовний світ сучасного галицького села / Микола Лесюк. – Івано-Франківськ : Вид-во «Нова зоря», 2008. – 328 с.
5. Ступінська Г.Ф. Фразеологічний словник лемківських говірок / Ступінська Г.Ф., Битківська Я.В. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2013. – 464 с.
6. Фразеологічний словник української мови / Уклад. В.М. Білоноженко та ін. – К. : Наукова думка, 1993. – Кн. I. – 530 с. – Кн. II. – 984 с.
7. Хобзей Н.В. Гуцульські світи. Лексикон / Н. Хобзей, Т. Ястремська, О. Сімович, Г. Дідик-Меуш. – Львів : Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2013. – 668 с.
8. Хобзей Н.В. Лексикон львівський: поважно і на жарт / Н. Хобзей, О. Сімович, Т. Ястремська, Г. Дідик-Меуш. – Львів : Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2009. – 896 с.

ОГЛЯД ТЕМАТИКИ НАУКОВИХ ДОПОВІДЕЙ ЗА 15 РОКІВ

Кафедра перекладу і теоретичної та прикладної лінгвістики Університету Ушинського здійснює підготовку майбутніх фахівців напрямку «Філологія. Переклад» за освітньо-кваліфікаційними рівнями «бакалавр» і «магістр» за денною та заочною формами навчання.

Кафедра також проводить інтенсивну роботу щодо підготовки кадрів вищої кваліфікації. Створена спеціалізована вчена рада із захисту кандидатських дисертацій за спеціальністю 10.02.16 – перекладознавство, яку очолює доктор філологічних наук, професор Т. М. Корольова, надає можливість молодим науковцям продемонструвати свої здобутки в контексті сучасного освітнього простору України. Тематика науково-дослідних робіт на здобуття наукових ступенів кандидатів та докторів філологічних наук охоплює широкий спектр проблем у галузі мовознавства та перекладознавства. Результати досліджень складають основу дисертаційних робіт аспірантів та молодих викладачів кафедри, є теоретичною та практичною базою підручників з профільюючих дисциплін кафедри. Одержані висновки наукових досліджень кафедри публікуються у збірнику наукових розвідок «Науковий вісник ПНПУ імені К. Д. Ушинського – Лінгвістичні науки», затвердженому ВАК України як фахове видання.

Продуктивна робота кафедри супроводжується регулярною участю її співробітників у міжнародних і Всеукраїнських наукових та науково-практичних конференціях. Студенти разом із викладачами виступають з доповідями й обговорюють актуальні проблеми сучасного мовознавства і перекладознавства на засіданнях студентського наукового гуртка. Завдяки

реалізації міжнародного проекту «Інститут Конфуція» стало можливим проходження стажування викладачів кафедри та студентів університету на базі вищих навчальних закладів КНР.

З огляду на зазначене, ключовим вектором наукової діяльності кафедри є розроблення та опрацювання актуальної наукової тематики у форматі сучасних потреб та виклику часу, що надає їй змогу бути флагманом у галузі мовознавства та перекладознавства протягом останніх 15 років. Серед основних тем наукових досліджень можна виокремити такі:

1. Особливості двостороннього перекладу художніх текстів.
2. Когезія та когерентність у перекладі україномовної наукової прози англійською мовою.
3. Лінгвокогнітивне моделювання процесу перекладу мовознавчих термінів з англійської мови на українську.
4. Особливості відображення паралінгвістичних засобів у перекладі текстів різної жанрово-стильової спрямованості.
5. Відтворення комунікативної семантики українських інтерогативних конструкцій у перекладі англійською / китайською мовою.
6. Стратегії і тактики синхронного перекладу з української мови.
7. Відтворення метафоричної образності при перекладі української прози англійською мовою.
8. Лексична гармонізація при перекладі україномовних законодавчих актів англійською / китайською мовою.
9. Особливості перекладу в галузі українського та європейського міграційного законодавства (на матеріалі української й англійської мов).
10. Типологічні і конкретно мовні аспекти сучасного дискурсу (на матеріалі ділового Інтернет-дискурсу, естетичного, інформаційно-розважального телевізійного, молодіжного, науково-популярного, офіційно-ділового, телевізійного новинного різновидів дискурсу, освітньо-пізнавального радіодискурсу).

Отже, серед перспектив подальшого успішного функціонування кафедри

перекладу і теоретичної та прикладної лінгвістики відзначимо розширення наукової платформи, інтенсифікація академічної мобільності студентів і викладачів, залучення зарубіжних учених до реалізації досліджень, ініційованих кафедрою.

Швецова Владислава

**Государственное учреждение «Южноукраинский национальный педагогический университет имени К. Д. Ушинского»
Украина**

КОНТЕКСТ СУДЕБНОГО ДИСКУРСА

Контекст в обширном толковании является составляющей дискурса, который включает условия коммуникативного взаимодействия адресанта, текста и адресата, погруженных в интериоризированные бытия и семиотический универсум [1].

Ф. С. Бацевич рассматривает контекст как среда, время, особенности канала коммуникации и другие условия, в которых имеет место конкретное общение [2]. Целью дискурсивного анализа является определение социального контекста, который стоит за устной или письменной речью, исследования взаимосвязи между языком и социальными процессами. Трактовка языка как дискурса включает отношение к нему как к форме социального действия, непосредственно укорененного в социальных условиях его реализации [3]. На формирование такого взгляда повлиял ряд теоретических направлений в лингвистике, философии, антропологии, социологии. Одно из центральных мест среди них занимает теория речевых актов, которая была создана Дж. Остином в начале 50-х годов XX века и получила развитие в трудах Дж. Сёрля. В данной теории язык рассматривается не как совокупность универсальных значений, но как сфера действий, с помощью которых люди в

повседневной жизни влияют на поведение, мысли и эмоции окружающих. При этом подчеркивается тесная взаимосвязь между действиями, осуществляемыми с помощью слов, и социальным контекстом употребления последних.

Сегодня растет интерес лингвистов, психологов, а также других специалистов по общественным наукам к изучению судебного речевого взаимодействия. Известно, что к элементарным компонентам любой коммуникации, также и судебной, кроме адресата, сообщения, канала коммуникации, обратной связи и т. д. предстоит еще и ситуативный контекст. Иными словами, общение в суде происходит в пределах ситуативного контекста и имеет три измерения: физический, социально-психологический, временной. Понимание ситуативного контекста при исследовании особенностей и механизмов судебного дискурса очень важно, поскольку именно он частично определяет значение судебной речи и других знаковых систем, поэтому считаем необходимым подробнее остановиться на терминологии.

Итак, понятие «ситуативный контекст общения» - обстоятельства, при которых происходит общение: место, время, личность партнера (партнеров), социальные роли участников и т. д. [2].

Физическое измерение. Охватывает проксемические аспекты общения (в процессе судебного заседания общение происходит с учетом правил определенной дистанции между коммуникантами и правила социальной стратификации), а также место коммуникации (зал суда). Физическое измерение влияет на содержание и форму сообщений, а также на формирование атмосферы общения.

Социально-психологическое измерение. Оказывается, в характере связей между участниками общения, их статусах, социальных ролях, нормах и культурных факторах, принятых в обществе, а также в физическом состоянии говорящих, их психологических особенностях (характер, темпераменте и т. д.).

Временное измерение. Касается времени проведения судебных

заседаний, совещаний. Фактор времени является важной составляющей судебного дискурса после того, как определена тема и цель.

В процессе общения все три измерения находятся в тесной связи.

Итак, ситуации в судебном дискурсе выступают как контексты и представляют собой обширный класс социально-культурных детерминант, среди которых: тип деятельности, предмет общения, уровень формальности или официальности, статусно-ролевые отношения, место общения и обстановка, социально-культурное «среда» с их особыми правилами речевого общения, коммуникативными практиками и языковыми играми, когнитивными стереотипами [5].

Знание ситуативного контекста имеет существенное значение для кодирования и декодирования информации при общении в суде. Ориентация в контексте участников судебного процесса помогает создать коммуникативные схемы поведения и реагировать в определенных ситуациях (замечания судей вызывают изменение поведения адвоката, обвинителя, свидетелей, подсудимого и др.), выбирать необходимые коммуникативные стратегии, которые способствуют планированию процесса речевой коммуникации в зависимости от конкретных условий общения, а также его успеха.

Литература

1. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія / О. О. Селіванова. – Полтава: Довкілля-К, 2006.
2. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: підручник / Ф. С. Бацевич. – К.: Видавничий центр «Академія», 2004.
3. Кашкин В. Б. Основы теории коммуникации: краткий курс / В. Б. Кашкин. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Аст : Восток–Запад, 2007. – 256 с.
4. Губаева Т. В. Язык и право. Искусство владения словом в профессиональной юридической деятельности / Т. В. Губаева. – М.: Норма, 2003. – 160 с.

СЕМАНТИКА ПОЭТОНИМОВ КАК ЭЛЕМЕНТ ПОЭТИКИ ХУДОЖЕСТВЕННОГО ТЕКСТА

Актуальность исследования. Поэтика имени в современной лингвистике представляет собой одно из наиболее перспективных направлений исследований. Своеобразие функционирования поэтонимов и их семантические свойства в культурном тексте эпохи является одной из актуальных проблем отечественной ономастики. В этом аспекте остаётся актуальной мысль Ю.М. Лотмана: в художественном тексте все элементы «суть элементы семантические» [1, с. 33]. Полагаем, что имя собственное (ИС) литературного героя (антропоэтоним) в этом научном контексте является одним из наиболее информативных феноменов.

Цель исследования – исследовать семантические особенности антропоэтонимов в поэтике художественного текста. Достижение поставленной цели предполагает решение следующих **задач**:

- выявить основные функции антропоэтонимов в структуре художественного текста;
- исследовать роль имплицитной семантики антропоэтонимов Дж. Джойса.

Объект исследования – поэтика антропоэтонима в структуре художественного текста.

Предмет исследования – имплицитная семантика антропоэтонимов как элемент поэтики текста.

Имя литературного героя (антропоэтоним) в структуре художественного произведения является обязательным условием существования героя. Исследования учёных-ономастов (Ю. Карпенко, Е. Отин, В. Калинин,

Н. Меркулова, С. Мотошков и др.) доказали, что антропонимы на незначительном отрезке текста произведения концентрируют значительный объём информации, являются своеобразным культурным кодом, конкретизирующим текст и основную тему произведения. Этот класс поэтонимов выполняет ряд функций, важнейшими из которых являются функция «конденсатора культурной памяти» (Ю. М. Лотман) – передачи и хранения информации, порождение новых смыслов, социально-дифференцирующую функцию «называния» единичного субъекта / объекта. В структуре художественного текста они несут дополнительную семантическую, смысловую, стилистическую нагрузку (характеристика персонажа, эпохи, социальной среды), участвуют в создании смысловой многомерности текста, «вербальным средством воплощения авторских интенций и художественной идеи произведения за счет способности кодировать значительный объем художественной информации и выступать доминантными единицами текста» [1, с. 63]; являются порождением внутри- и межкультурной коммуникации, «культурализмами», обладающими маркированным характером и мотивированным употреблением [2, с. 27], содержат имплицитную характерологическую и эстетическую коннотацию. Учёные-лингвисты рассматривают антропоним и в интертекстуальном значении, включающем всю информацию, которую несёт имя, как культурный код, позволяющий конкретизировать текст произведения.

Эту мысль известного учёного проиллюстрируем на примере творчества ирландского писателя Джеймса Джойса.

Существование многоаспектных трактовок поэтонимов в текстах ирландского писателя свидетельствует: общепринятая информативность имен у него отсутствует. У. Эко подчёркивал наличие в творчестве Джойса «интриги ономастического толка» [3, с. 189], приводящей к тому, что интерпретационные возможности поэтонимов создают впечатление безграничности и зависят от кругозора реципиента, принадлежат к разным типам ассоциаций.

Выделим поэтонимы-ассоциации общекультурного плана. Это ИС героев, которые несут определенный культурный код (античный, библейский, средневековый). Так, поэтоним *Стивен Дедалус* отсылает читателя к имени великомученика Стефана и мифического мастера Дедала. В контексте творчества Джойса этот поэтоним связан с именем *Финнеган* и выводит на тему художника в творчестве Джойса. Антропоэтонимы *Тристан* и *Изольда* («Поминки по Финнегану») выводят на джойсовскую концепцию цикличности истории развития человечества, так же как и возвращение историй *Улисса*, *Дедала*, *Адама*, *Евы*, что и является свидетельством бесконечности, постоянности человеческих проблем, эмоций, переживаний

В книге есть ИС, «прочитать» которые намного сложнее. Речь идет об «именах»-цифрах: 1132 символизирует главных героев, *HCE (Humpfrey Chimpden Earwicker* – одно из «имен» *Финнегана*) и *ALP (Anna Livia Plurabelle)*; 566 (половина 1132) и в книге это число обозначает женщину, на что указывает местоимение «она» – *Анна-Ливия*. Эта героиня «называется» и другими цифрами: «<...> go Sixt of the Ninth, the heptahundred annam dammias that Hajizfijiz elles me is and will<...>», «<...>1132 A.D. Here Commerces Enville», «I can telemell him H2 C E3<...>» [4, с. 347, 420, 94].

Выводы. Таким образом, ассоциации и аллюзии, семантическая насыщенность, связанные с антропоэтонимами, несут важные фоновые знания, а сами имена персонажей являются своеобразными символами. Знание этих символов расширяет лингвистический и страноведческий кругозор, помогает лучше ориентироваться в средствах выражения тех или иных специфических значений, отражающих национальную жизнь и жизнь человека вообще.

Література

1. Меркулова Н. В. Французская эстетическая ономастика и ее функции в художественном тексте и интертексте: диссер. ... к. филол. н.: 10.02.05 / Н. В. Меркулова. – Воронеж, 2005. – 229 с.
2. Эко У. Шесть прогулок в литературных лесах / У. Эко. – СПб.: Симпозиум, 2007. – 185с.
3. Joyce James, *Finnegans Wake* / James Joyce – Suhrkamp, Germany, 1975, – 631p.

卡楚克·伊万
杨昭
乌克兰南方师范大学
乌克兰

中文和俄语疑问代词“谁”，“什么”的比较

在外语学习的过程中，学生总是尝试把目标语语法的结构和其母语的结构相对比。汉语和俄语的语法有相当大的区别，这种差异在句子的语序方面表现得尤为明显。本文的研究目的是把汉语和俄语中的“谁（Кто）”、“什么（Что）”等疑问代词在使用方法上的区别加以描述和比较。研究对象是俄语和汉语中的特指问句及句子中的语序。

俄语句子的词序有很多变量，而中文的则比较稳定。把在陈述句中要着重询问的部分用疑问代词表示出来的疑问句，称为特指问句。[2] 在汉语中最常见的特指问形式是用疑问代词“谁”和“什么”等构成的问句。它的基本格式有以下几种：“**谁知道？ - 他知道**”、“**什么响了？ - 电话响了**”、“**你找谁？ - 我找他**”、“**你讲什么？ - 我讲一个故事**”、“**你看过什么电影？ - 我看过一部美国的电影**”。如上述例句，特指问句中，疑问代词“谁”和“什么”出现在要求回答的位置上：即使这一位置与主语或宾语重合也不例外。

在俄语中，用“Кто (谁)”和“Что (什么)”构成的特指问句有以下几种基本格式：“**Кого ты видел？（你看见谁了？） - Я видел его (我看见他了)**”、“**Что лежит на столе？（桌子上放着什么？） - Книга (一本书)**”、“**Что нового вы слышали？（你们听说^了什么新闻？）**”、“**Кто рассказал вам об этом？（谁告诉你这件事的？）**”、“**Что приносит человеку настоящее счастье？（什么带给人真正的幸福？）**”。[1] 至于俄语代词的变格我们暂时不作考虑。俄语疑问代词

“Кто (谁)”和“Что (什么)”在句子里的位置跟中文相比，有很大的区别。它们一般都出现在疑问句的开头。不过，如您所见，在汉语的特指疑问句中，疑问代词如果充当主语，则一定出现在句首。这种情况，俄语和汉语特指问句中疑问代词的位置又会重叠。比如：**谁能回答？ - Кто может ответить?**、**什么东西在河里游？ - Что плывет по реке?**

如此，我们能通过分析句子的成分来判断汉语中疑问代词的位置；与此相对，俄语中疑问代词基本总是出现在句首。另外，还有疑问代词与介词搭配使用的情况，有必要深入分析，但在此不做讨论。

参考文献

1. Zhou Xiaocheng. 俄语初级实践语法 [Eyu Chuji Shijian Yufa]. – Chenguo: Waiyu Jiaoxue Yu Yanjiu Chubanshe, 2006. – 374 y.
2. Zhu Hongjun. 外国人实用汉语语法（修订本） [Waiguoren Shiyong Hanyu Yufa]. - Beijing: Beijingshi Haidian Qu Xueyuan Lu 15 Hao, 2008. – 652 y.

周佳佳
造船大学
中国

浅析表时间意义的俄语前置词

俄语中的前置词对于我们学习俄语的人来说是比较难掌握的词类之一，通常情况下感到前置词，特别是原始前置词在句中所表示的各种关系和传达的各种细腻意味难以捉摸。为了能让我们更加准确地理解语言作品，并确切简洁地表达思想，我以“浅析表时间意义的俄语前置词”为题，介绍了俄语中前置词的特点及作用，旨在让学习俄语的同学获得比较完整的概念，从而能够正确地理解和运用，以使我们的水平不断提高。

时间与我们每个人的日常生活都有着密切的联系。由于表时间意义的前置词意义重大，地位重要，本论文选取它作为研究对象，努力从分类及使用

方面对其进行详细分析。本论文的创新之处在于为表时间意义的俄语前置词作了整理和归纳，并详细分析了每一个时间前置词的用法和意义，形成了俄语时间前置词的完整体系。俄语中的前置词是虚词，属于不变化的词类，总是与名词、代词、数词、名词化的形容词和其他词连用，起一定的辅助作用，是句子不可缺少的成分。本文就对这些表示时间意义的前置词按照词意进行详细的分析和阐述。本文对表示时间“大约值”，“在……之前”，“在……之后”，“在……时候”等时间意义的前置词进行了详细的分析和阐述，以期对表时间意义的俄语前置词的理解和使用有所帮助。

结论：

一、表示时间“大约”值的前置词：около (чего), с (что), до (чего)

(一) 前置词 около (接二格) 表示“大约、大概、左右、上下、接近”。

(二) 前置词 с (接四格) 表示“大约、大概”。它与时间名词 (час, месяц, год, минута) 第四格连用，表示行为持续的大约时间，如：прожить с полгода (大约住半年)。

(三) 前置词 до (接二格) 表示“大约、大概、将近、约有”。单指行为持续的大约时间，与 около 表示的时间意义相同。例如：прожить до месяца (大约住一个月)。

二、表示时间“在……之前”的前置词：к, до, по, перед, под

(一) 前置词 к (接三格) 表示“快到……的时候”。

(二) 前置词 по (接四格) 表示“到 (包括……在内的) 时候为止”。

(三) 前置词 перед (接五格) 表示“临……之前”。

(四) 前置词 под (接四格) 表示“在……前夕，临近……”。

(五) 前置词 до (接二格) 表示“在……之前”或“到……时候为止”。

三、表示“在……之后”的前置词：после (чего), через (что), спустя (что), по (чём)

(一) 前置词 после (接二格) 表示“某事之后、某一时间之后”。

(二) 前置词 **через** (接四格) 表示“经过多久以后”。

(三) 前置词 **спустя** (接四格) 表示“过了……、……以后、再过(若干时候)”。

(四) 前置词 **по** (接六格) 表示“某事之后”。

四、表示时间“在…时候”的前置词：**в, на, за**

(一) 前置词 **в** (接四格) 表示“在……时候”。

(二) 前置词 **в** (接六格) 表示“在……时候”。

(三) 前置词 **на** (接四格) 前置词 **на**+四格与相应的带序数词的名词连用用来表示“到底几年、第几昼夜、第几天、第几夜”。

(四) 前置词 **на** (接六格) 前置词 **на**+六格可以用来表示“到第几岁、到第几月、第几星期、第几分钟”，相应得“在……时候”的概念。

(五) 前置词 **за** (接五格) 前置词 **за** 与名词第五格连用表示时间概念时，其基本意义是“在做什么事的时候”。

(六) 前置词 **при** (接六格) 前置词 **при** 与表示行为、过程意义的名词第六格连用表示时间“在……时”，经常表示一个时代，历史时期等。

(七) 前置词 **в, за, на** 与表示时间概念的名词第四格连用表示“期限”意义。

后续研究计划:

前置词是一种虚词，它表示一名词对另一名词在语法上的各种从属关系，这样或那样的关系意义也就是前置词作为独立词的词汇意义。后期打算研究“表时间意义的俄语前置词”。

参考文献

1. Liu Lianghua. 俄语学习 [Eyu Xuexi]. – Beijing: Beijing Yuyan Daxue Chubanshe, 2005. – 36-40 y.
2. Liu Zuoyan. 从认知角度看多义现象 [Congrenzhijiaodukanduoyixianxiang]. – Nanjing: Waiyuanjiuzazhibianjibu, 2002. – 21-25y.
3. Yang Jun. 表示时间意义时 До, Перед, К, Под 的区别和用法 [Biaoshishijianyiyishi До, Перед, К, Под de qubieheyongfa]. – Beijing: Beijing Yuyan Daxue Xue Chubanshe, 2003. – 70-72 y.

СЕКЦІЯ III
МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ В СУЧАСНОМУ
ГЕОПОЛІТИЧНОМУ ПРОСТОРИ

Карина Іграк
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Україна

ПОЛІТИЧНА КОМУНІКАЦІЯ В ПРОЦЕСІ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Функціонування політичної комунікації в сучасних реаліях безпосередньо пов'язано з урбанізацією та глобалізацією, з розвитком політичних процесів і практик, зі зростанням ролі інформаційних технологій і їх широкого застосування в повсякденному житті. Сучасне суспільство перебуває на інформаційному етапі свого розвитку. Відбувається впровадження нових інформаційно-комунікаційних технологій практично в усі сфери людської діяльності. Дедалі більше значення інформації і комунікації зумовлює розвиток світового політичного простору.

Панування інформаційних технологій не тільки перетворює соціально-політичні, економічні та культурні структури сучасного суспільства, а й змінює вигляд комунікації, що пов'язано зі специфікою обміну інформацією в суспільстві. Зміна місця політичної комунікації в політичній системі, враховуючи переростання комунікації в особливому процесі, сприяє розвитку системи. Визнаючи політичну комунікацію в такій якості, виявляється необхідним визначити її роль в сучасному політичному процесі, динаміка якого змінюється під впливом глобалізації.

Поняття глобалізації багатогранне. Економічні дисципліни трактують глобалізацію з точки зору фінансових відносин; антропологічні науки - на рівні людини; геодисципліни - на рівні філософського знання. Політична і

соціологічні науки вивчають теорії глобального управління і розглядають глобалізацію як процес взаємозв'язку структур, культури і суб'єкти в світовому масштабі. Розкрити вплив глобальних процесів на політичний простір допоможе використання теоретичних моделей і концепцій ряду вчених.

А. Соколов вважає, що підсумком глобалізації має стати побудова глобального суспільства, що існує в глобальному просторі, абстрагованому від географічних і політичних кордонів. Ключове поняття в дослідженні такого глобального суспільства буде «зв'язок». Ця ідея знаходить продовження в працях Шмельової Н., який підкреслює значення зв'язку, комунікації у формуванні світового співтовариства.

Таким чином, при аналізі глобальних політико-комунікативних процесів фундаментальними базами служать теорія комунікації та теорія інформаційного суспільства. Саме дані теорії розкривають наднаціональні механізми і вектори розвитку соціально-політичного життя суспільства.

Література

1. Бочаров М. И., Бочарова Т. И. Глобальное коммуникативное пространство: проблемы безопасности общения // Национальная безопасность / nota bene. – 2012. – № 4. – С. 104-107.
2. Ирхин Ю.В., Зотов В.Д., Зотова Л.В. Политология. М.: Юристъ, 2002. - 511 с.
3. Соколов А.В. Социальные коммуникации. М.: Профиздат, 2001. - 224 с.
4. Соловьев А.И. Политические коммуникации. М.: Аспект Пресс, 2004. - 332 с.
5. Шмельёва Н.Д. Социальные коммуникации: субъективное и объективное // Философия и культура. – 2011. – № 11. – С. 104-107

Су Юань

Государственное учреждение «Южноукраинский национальный педагогический университет имени К. Д. Ушинского»

Китай

Виктория Пенкина

Государственное учреждение «Южноукраинский национальный педагогический университет имени К. Д. Ушинского»,

Украина

СРАВНИТЕЛЬНАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА ЗАИМСТВОВАНИЙ РУССКОГО И КИТАЙСКОГО ЯЗЫКОВ

Лексические заимствования из русского языка в китайский представляют интерес в плане взаимодействия неродственных языков, языков разных и по происхождению, и по типологическим характеристикам. Большую роль в этом процессе играют конкретные исторические и социально-культурные факторы, способствовавшие контактированию языков и их носителей в конце XIX – начале XX в. и в настоящее время.

Тесный контакт между двумя языками стал возможен тогда, когда на территории Китая (северо-восток) в результате строительства Китайско-Восточной железной дороги (КВЖД) и последующих событий в России после 1917 года (гражданской войны, эмиграции и др.) сосуществовали два языка – пришлый русский (язык русской эмиграции) и местный – китайский. Безусловно, контактирование происходило на начальном этапе в устной форме, в результате чего возник русско-китайский пиджин, описанный в работах современных исследователей Е. А. Оглезневой, Е. В. Перехвальской и др. Научных исследований о контактах русского и китайского языков относительно немного в Китае. Среди них можно назвать работы следующих авторов: СюйЛайди, ЖунЦзе, ЧжаоЛучэнь, Ма На, Дин Шуцин и некоторых других .

Выдающийся китайский языковед Ван Ли сказал после создания КНР

в 1949, что русская лексика постепенно оказывает свое влияние на китайский язык все сильнее и сильнее. Другой известный языковед Го Си в своей монографии «Китайская социолингвистика» написал, что в 50х годах 20 века русский язык не только оказал свое влияние на китайский язык в области лексики, но и в грамматике.

Прежде всего следует отметить, какие заимствованные слова вошли из русского языка в китайскую лексику. Как отметил Гао Минкай в «Словаре заимствованных слов в китайском языке», до 21 века в китайском языке было 405 русских заимствованных слов, более 90% из них вошли в китайский язык в течении 1950-1960 гг. Среди этих слов, если их проанализировать и классифицировать, можно выделить следующие группы:

1. Политическая и военная лексика: 布尔什维 Bù'ěrhéwéikè (большевик), 克格勃- Kègébó(КГБ).
2. Культурная лексика: 芭蕾- Bālěi (балет) и др.
3. Технические слова и термины: 拖拉机- Tuōlājī (трактор).
4. Лексики обычной жизни: 格瓦斯- Géwāsī(квас), 乌拉-Wūlā(ура), 卢布-Lúbù (рубль), 阿利法 Ālì fǎ yóu (олифа), 戈比 Gēbǐ (копейка), 伏特加 Fútèjiā (водка), 沙拉 Shālā (салат), 马合烟 Mǎ hé yān (махорка) и др.

В литературный китайский язык (путунхуа) вошли только следующие слова из русско-китайского пиджина. По данным «Современного словаря китайского языка», это следующие слова: 伏特加 Fútèjiā (русск. водка), 沙拉 Shālā (русск. салат), 卢布 Lúbù (русск. рубль), 戈比 Gēbǐ (русск. копейка).

При заимствовании русских слов в северо-восточные диалекты китайского языка происходят различные изменения: фонетические, графические, семантические, реже стилистические. В результате

происходит адаптация русских слов к неродственному китайскому языку.

Заемствования из китайского языка, вошедшие в русскую речь, довольно немногочисленны. Несмотря на достаточно длительную историю российско-китайских отношений, китайский язык никогда не пользовался популярностью в России. Даже в приграничных с Китаем областях общение с китайцами традиционно велось на русском языке. В силу этого заимствований, пришедших из русского языка в китайский, значительно больше.

Список слов следующий:

Чай - с кит. 茶 Chá - в рус. Чай

Китайские пирожки, приготовляемые на пару - с кит. 包子 bāozi – в рус.

Баоцзы

Лекарственное растение - с кит. 人參 Rénshēn- в рус. Женьшень

Китайская булочка (маньтоу) - с кит. 馒头 Mántóu- в рус.

Манты(Маньтоу)

Крепкая китайская водка из города Маотай - с кит. 茅台酒 Máotáijiǔ - в рус. Маотай

Стандартная транслитерация китайского языка - с кит. 拼音 Pīnyīn – в рус. Пиньинь

Работа, труд, мастер; вид боевых искусств(гунфу) – с кит. 功夫 Gōngfū – в рус. Кунфу

Обозначая общее, интернациональное, заимствования обладают способностью передавать аромат своих собственных национальных, культурных примет, особенностей быта, истории, политики, географии, к, ритуалов и пр. Эти слова экзотичны.

Литература

1. ГунЛэй. Актуальные проблемы гуманитарных и естественных наук / ГунЛэй. – 2015 – №9. – 21 - 25 с.

2. Лексика, заимствованная китайским языком из русского, как предмет обучения китайских студентов русскому как иностранному// <http://sportfiction.ru/articles/leksika-zaimstvovannaya-kitayskim-yazykom-iz-russkogo-kak-predmet-obucheniya-kitayskikh-studentov-russkomu-kak-inostrannomu/>
3. Цзян Ин. Русские заимствования в китайском языке как результат языковых контактов / Цзян Ин, Л. М. Шипановская. – Тамбов: Грамота, 2016. – 144 - 152 с.
4. Русские слова китайского происхождения это // <http://dic.academic.ru/dic.nsf/ruwiki/17526>

Пак Антонина

Государственное учреждение «Южноукраинский национальный педагогический университет имени К. Д. Ушинского»

Южная Корея

Синицына Валентина

Государственное учреждение «Южноукраинский национальный педагогический университет имени К. Д. Ушинского»

Украина

ЗАИМСТВОВАННЫЕ СЛОВА В ЛЕКСИКЕ СОВРЕМЕННОГО КОРЕЙСКОГО ЯЗЫКА

В первых веках нашей эры корейцами были заимствованы китайская иероглифическая письменность и язык, который и по фонетической системе, и по структуре совершенно не похож на корейский. Вместе с иероглифом пришло и его звучание, на корейской языковой почве оно модифицировалось в соответствии с фонетической системой корейского языка.

Первоначально корейцы пользовались в качестве письменного языка классическим китайским (кит. вэньянь 文言), *ханмун* 漢文 (кор. **한문**) и, соответственно, китайской иероглификой.¹ Однако уже достаточно рано появились попытки создать собственную письменность. Первоначально корейские слова записывались китайскими иероглифами, которые использовались как слоговые знаки. Этот способ записи получил название *иду*

---

¹ См.: Троцевич А.Ф. История корейской традиционной литературы (до XX в.): СПб.: Изд-во С.-Петербурга. Ун-та, 2004.6с.

吏讀 (кор. 이두). Некоторые его элементы обнаружены в древнейшем памятнике корейской литературы, сохранившемся до наших дней, — надписи на стеле короля Квангэтхо (414 г.). Кодификация письменности *иду* принадлежит ученому VII в. Соль Чхону.

Соль Чхон (薛聰) (660-730) был государственным деятелем в государстве Силла, который немало потрудился, чтобы насадить в своей стране китайскую административную систему и конфуцианскую идеологию. С его именем связывают изобретение *иду* — способа записи корейских слов китайскими иероглифами и попытку с помощью *иду* перевести на корейский язык сочинения конфуцианских классиков. Кроме того, как сказано в «Исторических записях трех государств» *Самгуксаги* (三國史記), Соль Чхон «также умел сочинять произведения изящной словесности». Одно из этих произведений и было включено в его биографию. Этим письмом были записаны первые литературные произведения на корейском языке — стихотворения в жанре *хянга* 鄉歌 (кор. 향가).²

На протяжении полутора тысячелетий корейской истории от возникновения первых корейских государств (период трех государств: Когурё Пэкче и Силла; Корё и Чосон) в III-IV н.э. и до конца XIX века - государственным языком страны был древнекитайский. Древнекитайский язык в Корее назывался *ханмун*. На древнекитайском осуществлялась вся деловая переписка, составлялись огромные корейские летописи, выходили законы, писалась и печаталась вся литература. Более тысячи лет китайский служил для корейцев высоким языком культуры.

Вместе с письменностью в Корею пришли и жанры китайской поэзии и прозы. Жанры имели свои названия и обозначения. В поэзии, например, *юльси* 律詩 (кит. люйши), *акпу* 樂府 (кит. юэфу), в прозе — *чон* 傳 (кит. чжуань), ки

---

² См.: Троцевич А.Ф. История корейской традиционной литературы (до XX в.): СПб.: Изд-во С.-Петербурга. Ун-та, 2004.31с.

記 (кит. цзи), *соль* 說 (кит. шо), *нок* 錄 (кит. лу).³

Китайско-корейские слова так долго и так интенсивно использовались корейцами, что сформировали в корейском словарном составе особую словарную часть, значительное число слов которой не рассматривается корейцами как иностранные слова-заимствования. Все больше и больше китайско-корейских слов в фонетическом виде писались корейскими буквами вместо китайских иероглифов, их китайско-корейское начало становилось неочевидным. Некоторые из таких слов, которые принимают за исконно корейские слова, на самом деле являются словами иероглифического происхождения, которые в течение их многовекового использования корейцами приняли иное звуковое произношение при их употреблении.⁴ Например, корейское слово *кимчхи* (кор. 김치), обозначающее название известного национального корейского блюда, изначально являлось китайским словом. Необходимо помнить, что если слово может быть написано иероглифами, то это – китайское слово, если нет - это истинно корейское слово.

인(in)- 人 (Rén) - человек	고도(godo)- 古都 (Gǔdū) - древний город
자신(jasin) - 自身 (Zìshēn) - себя,сам	명(myeong) - 名 (Míng) - имя
이상(isang)- 以上 (Yǐshàng) - больше чего-либо	산(san) - 山 (Shān) - гора
이하(iha)- 以下 (Yǐxià) - меньше чего-либо	국(gug) - 國 (Guó) - страна

Они имеют одно смысловое значение, но разное произношение. Это главная особенность, отличающая слова иероглифического происхождения от корейского слога.

Дни недели образуются прибавлением к слову *ёиль* 曜日 (кор. 요일) «день недели» одного из иероглифических названий стихий корейской традиционной философии.

³ См.: Троцевич А.Ф. История корейской традиционной литературы (до XX в.): СПб.: Изд-во С.-Петербур. Ун-та, 2004.5с.

⁴ См.: Куротченко К.Б. Корейский язык: Учебное пособие / К.Б. Куротченко, Леонов М.В.Швецов Ю.И. –М., 2005.14с.

일요일 (ирёиль) "воскресенье" (일(日) – солнце)

월요일 (ворёиль) "понедельник" (월(月) – луна)

화요일 (хваёиль) "вторник" (화(火) – огонь)

수요일 (суёиль) "среда" (수(水) – вода)

목요일 (могёиль) "четверг" (목(木) – дерево)

금요일 (кымёиль) "пятница" (금(金) – металл)

토요일 (тхоёиль) "суббота" (토(土) – земля)

Китай оказывал огромное влияние на политическую, социальную жизнь Кореи, на развитие культуры, науки, искусства и языка. В результате долгой истории использования китайской иероглифической письменности и тесных, культурных, религиозных и торговых связей между Кореей и Китаем, более чем половину современного корейского словаря составляют слова, иероглифического происхождения.

Литература

1. Курбанов С.О. История Кореи: с древности до начала XXI в. – СПб.: Изд-во С.-Петербур. ун-та, 2009. – 680 с.
2. Куротченко К.Б. Корейский язык: Учебное пособие / К.Б. Куротченко, Леонов М.В. Швецов Ю.И. – М., 2005. – 253 с.
3. Торкунов А.В. История Кореи (Новое прочтение) / Под ред. А.В.Торкунов. – М.: Изд-во Московского ун-та, 2003. – 430 с.
4. Троцевич А.Ф. История корейской традиционной литературы (до XX в.): СПб.: Изд-во С.-Петербур. ун-та, 2004. – 323 с.

王娜

乌克兰南方师范大学孔子学院

中国

对外汉语教学中的中国文化

随着我国政治,经济地位在国际上的影响力越来越大,汉语国际教育显得尤为重要,汉语国际教育是指面向母语非汉语者的汉语教学,推动汉语国际教

育能够更好地满足其他国家储备汉语人才的需求,也是我国教育国际化的一种有效传播手段.为此,汉语国际教育在教育事业中具有举足轻重的地位和作用,深入了解汉语国际教育中的文化教学内容是很关键的.世界上不同国家之间的文化差异非常大,文化教学对于语言教学和语言交际具有非常重要的作用,所以我们一定要重视语言教学过程中的文化教学.实际运用外语的过程中,要同时学习有关语言的社会文化背景,才能真正掌握这种语言的精髓,在真正运用这种语言时才会更贴近于所学语言国的生活.

对于外国学生来说,学习汉语是一种全新的体验,例如对于欧洲以及其他国家的学生来说,他们的生活习惯,教学制度,都与我们不同.由于这种差别,很容易造成学生与老师之间的互相不适应.因此,让学生了解中国文化,也是给他们提前做好“心理准备”,从而在以后的时间里更好地学习汉语.

本身语言的学习是枯燥的,在课堂上接触到文化的地方很少,所以培养学生的兴趣是很重要的,有了兴趣,才能全身心的投入到学习中,中国文化博大精深,神秘的东方文化对于外国人来说有很深的吸引力:像中国的民族音乐,美术,服饰,美食以及那眼花缭乱的中国功夫等等,我们可以将中国的民族音乐与诗词歌赋相结合;用变换灵动的毛笔字来吸引汉语学生的目光.

在汉语中,有很多词语词汇,成语歇后语,都与文化密切相关,背后都是一个个引人入胜的深化语言,历史故事,试问语句,需要教师借助介绍故事将词语意义解释给学生,帮助他们理解.

有了文化知识的疏导,能够帮助汉语学习者理解和接受中国人的行为或言语,能够更好地去适应与中国人的交际与交流.

波兰人类学家马林诺夫斯基(1884—1942)曾在新几内亚东部的特洛布兰德群岛做过实地调查,以研究当地民族的原始文化,他就发现如果对当地文化不了解的话,就根本无法理解他们的语言,更不用说去和他们交流,通过这次调查,他提出这样的观点:某一语言成分的意义和功能要受到一定社会文化的制约.我国著名语言学家王德春先生也曾经说过:“在语言教学中,把语言

体系本身蕴含的反映民族文化特色的国俗语义教给学生至关重要,这样就能在跨文化交际中减少信息差,增进互相理解,才算真正掌握了一门外语。”由此可见文化教学的重要性。

参考文献

1. Li Dejin. 现代汉语教程。说话课本 [Xiandai Hanyu jiaocheng. Shuohua keben]. – Beijing: Beijing Yuyan Xueyuan Chubanshe, 1996. – 76 y.
2. Xu Zilang, By Renfu. 实用对外汉语教学法 [Shiyong duiwaiyu hanyu jiaoxue fa]. – Beijing: Beijing Yuyan Xueyuan Chubanshe, 2005. – 66-68 y.
3. Zhou Siyuan. 对外汉语教学与文化 [Duiwaiyu hanyujiaoxue yu wenhua]. – Beijing: Beijing yuyan wenhua daxue chubanshe, 1997. – 125-126 y.
8. Jin Yu. 文化语言观与对外汉语教学 [Wenhua yuyan guanyu duiwai hanyu jiaoxue]. Liaoning: Liaoning jiaoyu xingzheng xueyuan xuebao, 2006. – 107 y.

Tetiana Korol
Higher Educational Institution of Ucoospilka
“Poltava University of Economics and Trade”
Ukraine

AN OVERVIEW OF SKILL LEVEL DESCRIPTIONS FOR INTERPRETATION PERFORMANCE

Modern society encounters a heavy wave of extensive multilingual and cross-cultural communication almost in each area of its life. It causes a growing demand for proficient translator’s and interpreter’s services all over the world and in Ukraine, in particular. But in contrast to the traditions of Ukrainian universal linguistic education, foreign methodology tends to distinguish clearly between interpreter’s and translator’s training and work. There are no grounded reasons to neglect this division. Nowadays interpretation is taking equal to translation or even dominating position, partially, due to the development of information technologies eliminating time and distance obstacles to oral communication. Proper interpretation performance is impossible without appropriate university training. In turn, it should be based on the efficient methods and techniques taking into account modern

requirements for interpretation. In general, interpreter training is directed into the acquisition of interpreting skills essential for the performing interpretation both relevant to its purposes and helpful for its end users. Anyway interpretation competence structure or levels of interpreting skills as well as curriculum content are still vague and not elaborated enough both in domestic and foreign interpreting practices.

So the given paper is aimed at the analysis of different levels of interpretation performance and acquired skills typical of them developed by Interagency Language Roundtable (ILR) in the USA and their correlation with interpreter's and translator's training practices in Ukraine. Therefore, the object of this research is interpreting skills and performance, while its subject is their division according to the levels of interpretation performance and training stages at which they should be acquired and developed.

Interpretation is usually treated as the immediate communication of message from one language to another in oral form. Although there are common skills for translation and interpretation, it still requires some skills completely different from the ones needed for translation performance [1, p. 123]. In general, interpretation performance is based on the combination of interpretation skills and abilities, bilingual competences (prerequisite to any interpreting task), and a set of non-linguistic factors (background knowledge, specific domain knowledge, socio-cultural competence and applicable behaviour protocols and patterns, cognitive, analytical and problem-solving skills, psychical functions (concentration, memory, stamina etc.), ability to use specific equipment in simultaneous interpretation, and interpreter's shorthand for consecutive interpretation). In the process of interpretation the specialist should be able to comprehend two either spoken or written languages, speak both of them and choose the equivalent and adequate expressions in the target language to convey fully and match best the meaning of the source language [2].

According to the mode of performance simultaneous, consecutive, sight interpretation and whispering are usually differentiated [1, p. 114–120]. Each of

them has its own peculiarities, takes place in a particular setting and therefore requires the acquisition of specific skills. On the basis of the set of criteria ILR singled out and described five levels of interpretation performance, having subdivided them into three categories: 1) Minimal Performance levels (levels 0 to 1+); 2) Limited Working levels (levels 2 to 2+); 3) Professional Performance levels (level 3 to 5) [2]. Minimal Performance levels have nothing to do with interpretation and do not provide its performance, so they are not analysed here. Limited Working levels are characterized with unreliable and incomplete renditions of some routine repetitive information in informal settings. To our mind, these levels somehow correspond to mediation as a specific kind of cross-cultural communication which can be provided by any person who has some command of the foreign language. So they should be considered as the outset point of future interpreters' professional training at domestic universities.

Let us comment on the next Professional Performance levels which should be achieved in the process of studies. At these levels all necessary interpretation skills align and enable the performance of accurate and reliable interpretation. Professional Performance level 3 deals with simultaneous, consecutive and sight interpretation required by a specific setting, provides trustworthy renditions of common and formal speech, conveying the most important information but still without details. In general expressions applied reflect target language conventions, but still few hesitations, repetitions and corrections are possible. Here the first contradiction occurs. In Ukraine simultaneous interpretation is mainly omitted from Bachelor's degree curriculum. Does it mean that Ukrainian interpreters do not reach even the first sufficient level of professional performance having graduated from the university according to ILR descriptions? Professional Performance Plus Level 3+ denotes the rendition of the main information and some details, involves fewer hesitations and corrections. Advanced Professional Performance Level 4 results in precise and faithful reflection of details and style, without any omissions and additions accompanied with some occasional hesitations. Advanced Professional Performance Plus Level 4+ demonstrates accurate renditions of both informal and

highly formal discourse in different fields, combined with rare hesitations. Master Professional Performance 5 presents the highest standards of interpretation performance.

As we can see these levels and descriptors are focused mainly on the types of discourse being interpreted, quality of the target text and interpretation mistakes occurred, ignoring specific interpretation skills. From this point of view they provide practical criteria for interpretation performance assessment rather than the list of the essential interpretation skills to be acquired in its specific mode. This is the main problem of both interpretation training and assessment, caused by the substitution of the process for product and vice versa. So it still should be solved in the future by matching specific interpretation skills of each mode to the training stage and performance level promoting linguistic education quality and professional standards.

References

1. Корунець І. В. Вступ до перекладознавства. Підручник. / І. В. Корунець. – Вінниця: Нова книга, 2008. – 512 с.
2. ILR Skill Level Descriptions for Interpretation Performance. – Available online at: <http://www.govtilr.org/Skills/interpretationSLDapproved.htm>.

Ольга Лілік
Чернігівський національний
педагогічний університет імені Т. Г. Шевченка
Україна

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДО ПРОВЕДЕННЯ ОГЛЯДОВИХ УРОКІВ У СТАРШИХ КЛАСАХ

Періодизація шкільного курсу української літератури 9–11 класів відображає наукову періодизацію історії української літератури, у ній виділяють такі етапи: давня література; нова література; українська література

1910-х років; українська література 1920-1930 років; література в Західній Україні (до 1939 р.); еміграційна література; українська література 1940-1950 рр.; українська література другої половини ХХ – початку ХХІ ст. [2]. У межах зазначених етапів виділяють окремі періоди чи блоки.

На початку кожного розділу, перш ніж перейти до текстуального вивчення художніх творів у контексті творчості відповідного митця, потрібно налаштувати учнів на сприйняття матеріалу. Це завдання постає перед учителем у контексті так званих оглядових тем, які, за одностайною думкою науковців-методистів і педагогів-практиків, є найважчими темами шкільного курсу української літератури.

Метою запропонованого дослідження є аналіз особливостей професійної підготовки майбутніх учителів української літератури до проведення оглядових уроків у старших класах. Завданнями дослідження є розгляд окремих компонентів професійної підготовки учителів української літератури до проведення оглядових уроків, формулювання засадничих принципів, розроблення рекомендацій для учителів-словесників.

Досліджуючи теоретичні й методичні засади підготовки і проведення занять з оглядових тем, І. Савчук стверджувала, що зазначені уроки завжди високоінформативні. Водночас їхнє змістове наповнення вирізняється не лише новим матеріалом, а насамперед його багатовекторним і мозаїчним аспектом (відомості з історії, політики, дані про розвиток різного виду мистецтв, здобутки зарубіжної літератури, паралельно з якою розвилася українська) [1].

Отже, підготовка і проведення уроків з оглядових тем заслуговує на посилену увагу в процесі професійної підготовки учителів української літератури, у контексті якої ми виділяємо кілька блоків – теоретичний, практичний, діяльнісний, підсумково-коригувальний.

У межах теоретичного блоку у студентів-філологів необхідно сформувати систему знань з різних дисциплін – історії України, української і зарубіжної літератур, вітчизняного і світового мистецтва. Особливу роль у формуванні цих знань відіграють торетико-літературні й історико-літературні дисципліни.

Практичний аспект професійної підготовки учителів української літератури до проведення оглядових уроків припадає на методичні дисципліни, під час яких вони здобувають знання щодо специфіки підготовки і проведення вказаних занять, а також набувають навичок складання конспектів, застосування різних методів і прийомів навчальної діяльності, підбирання й використання наочності.

Діяльнісна складова реалізується в процесі педагогічних практик, які передбачають спостереження за навчальним процесом, вивчення шкільної документації, проведення уроків літератури. Саме на цьому етапі майбутні учителі української літератури мають змогу реалізувати на практиці всі здобуті знання, виявити прогалини у власній професійній підготовці.

На підсумково-коригувальному етапі здійснюється корекція, узагальнення, поглиблення наявних знань, остаточне професійне самовизначення студентів-філологів. Це відбувається під час різних спецкурсів і спецсемініарів з літературознавства і методики, а також у процесі науково-дослідницької роботи.

Проведене спостереження підтвердило, що студенти відчувають труднощі на різних етапах підготовки і проведення оглядових уроків: у процесі пошуку й відбору інформації, її систематизації, підборі методів навчання, а також під час активізації навчальної діяльності учнів. Саме тому досить часто учителі обирають лекцію як форму навчання для вивчення оглядових тем, проте вона має певні недоліки, як-от: малопродуктивність, відсутність учнівської активності, неможливість рівноправного діалогу між учителем і учнями.

Учитель української літератури має продумати методи, прийоми і засоби організації навчального процесу, які сприятимуть перетворенню учнів з пасивних сприймачів інформації на активних учасників освітнього процесу. Він має змодельовати і провести урок, під час якого оптимально поєднуюватимуться фрагменти шкільної лекції вчителя, бесіда, доповіді старшокласників, дискусія. Окрім того, наукова інформація має бути поглиблена мемуарними, епістолярними, публіцистичними й художніми

матеріалами; унаочнена зразками інших видів мистецтв, а також мультимедійними засобами; доповнена учнівською творчою діяльністю.

Діяльність учителя має спиратися на загальнодидактичні й методичні принципи, як-от: історизму, науковості, наступності, системності, концептуальності, наочності, доступності, відповідності віковому й розумовому розвитку учнів.

Проведене дослідження дає підстави для висновку, що правильно організовані і проведені оглядові уроки сприятимуть зростанню мотивації учнів до вивчення монографічних тем, активізації учнівської діяльності із аналізу художнього твору, підвищенню інтересу до вітчизняної літературної спадщини.

Література

1. Савчук Н.І. Вивчення оглядових тем української літератури в старших класах середніх загальноосвітніх навчальних закладів: автореферат ... канд. наук: 13.00.02 – К.: 2008. – 19 с.
2. Українська література. Навчальна програма для 10-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів. Рівень стандарту, академічний рівень. – К., 2016 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/navchalni-programy.html>.

Людмила Максименко

Київський національний лінгвістичний університет

Україна

ДИДАКТИЧНІ ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ ПИСЬМОВОГО ПЕРЕКЛАДУ

Стрімкий розвиток нашого світу висуває перед перекладачами нові вимоги, отже і дидактика перекладу має відповідати новим потребам суспільства, враховуючи зміни, які відбуваються в ньому. Слід зазначити, що з 90-х рр. підготовка фахівців у цій галузі зазнала значних змін, через спроби подолати існуючий розрив між академічною і професійною сферами

перекладу. Реалії сьогодення вимагають нових професійних навичок від перекладачів, тому й методи навчання перекладу мають удосконалюватись.

Мета статті полягає у представленні результатів критичного аналізу існуючих моделей для навчання письмового перекладу, що слугуватиме теоретичним підґрунтям для виокремлення підходів до формування компетентності у письмовому перекладі. Завдання висвітлити результати конкретного педагогічного досвіду у навчанні письмового перекладу.

Предметом є еволюція підходів до навчання студентів письмового перекладу.

Об'єкт – процес навчання студентів письмового перекладу.

Огляд досліджень, які стосуються нових підходів у навчанні перекладу, показав, що не існує єдиної думки про те, яким чином має відбуватися процес навчання перекладу, хоча наразі визначено цілий ряд проблем і шляхів їх вирішення. Перекладачі, що працювали у ВНЗ у якості викладачів, почали досліджувати, що саме впливає на успішність виконання перекладів у реальних умовах, і впроваджувати результати своїх спостережень у навчання перекладу.

Це спричинило появу моделей навчання перекладу, суть яких викладено у низці публікацій: М. Бейкер (M. Baker) (1992), Р. Белл (R. Bell) (1991), Ж. Вьєн (J. Vienne) (1994), В. Г. Гак (1980), М. Гонсалес Девіс (M. González Davies) (2003, 2004), Д. Гуадек (D. Gouadec) (2002), Ж. Деліль (J. Delisle) (1993), Д. Жіль (D. Gile) (1995), Д. Кіралі (D. Kiraly) (1995, 2000), В. Н. Комісаров (1997), Л. К. Латишев (2003), К. Норд (Ch. Nord) (1991), Д. Робінсон (D. Robinson) (2003), А. Уртадо Альбір (A. Hurtado Albir) (1999).

Методична наука прагне зміцнити свої теоретичні основи за рахунок здійснення інтеграційного підходу до визначення основних закономірностей педагогічного процесу навчання перекладу з метою створення об'єктивної наукової бази для оцінки ефективності методів навчання і їх подальшого вдосконалення. Саме тому особливої актуальності набуває дидактичний підхід до перекладацької діяльності: розробка методики навчання, яка б дозволила

ефективно і кваліфіковано виконувати письмовий переклад.

Лінгвістичний, функціональний, психолінгвістичний і когнітивний підходи до процесу письмового перекладу значно вплинули на навчання, заохочуючи до більш натхненної і рефлексивної діяльності під час занять. Цілком очевидно, що у світовій практиці навчання перекладу відбувається перехід від підходів, які спрямовані на викладача і лише передають знання, до особистісно-діяльнісних підходів.

Намагаючись підготувати студентів до професійної перекладацької кар'єри, викладачі перекладу зосередились на формуванні компетентностей, якими повинен володіти перекладач, щоб виконувати функціональний переклад. Оскільки кожна компетентність побудована на поєднанні знань, навичок і вмінь, а також ставлень, цінностей, емоцій, поведінкових компонентів, тобто усього того, що можна мобілізувати для активної дії [1, с. 12], тоді всі види перекладацької діяльності разом роблять свій внесок на шляху до інтегрованого накопичення перекладацької компетентності. Такий підхід дає можливість запозичити усе корисне з попередніх підходів.

Слід зазначити, що сучасні технології навчання письмового перекладу моделюються саме в межах компетентнісного підходу, а необхідність в дослідженнях компетентностей підкреслюється більшістю авторів. Однак визначення компонентного складу перекладацької компетентності все ще залишається актуальним питанням, незважаючи на той факт, що його дослідженням займалося достатньо багато дослідників.

Більше того, проаналізувавши роботи науковців, можна сказати, що навіть у визначенні перекладацької компетентності спостерігається неоднозначність, що викликає значні труднощі для розуміння та тлумачення поняття і свідчить про проблематичність та актуальність цього питання.

Важливим рушієм розвитку методики навчання письмового перекладу є нові умови роботи, що включають програми автоматизованої обробки даних (CAT-tools) (термінологічні бази, системи управління проектами перекладача, системи автоматизованого перекладу, програмне забезпечення для пошуку

інформації тощо), які одночасно змінюватимуть умови та знаряддя праці перекладача, а також засоби зв'язку з клієнтами. Все це викликає необхідність включити їх вивчення в навчальний процес. Принципово важливо, щоб перекладач був здатний використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Результати аналізу наукових праць засвідчують, що основні підходи до навчання перекладу включають моделі, в центрі уваги яких: 1) перекладацький аналіз тексту; 2) переклад, як процес і професійна діяльність; 3) формування компетентностей майбутнього фахівця. Слід зазначити, що вони не є взаємовиключними, а насправді доповнюють один одного. І останнє, у розглянутих нами моделях до навчання перекладу прослідковується тенденція до застосування основних дидактичних підходів: особистісно-діяльнісного, компетентнісного, рефлексивного і професійно орієнтованого. Висновки, зроблені в результаті проведеного аналізу, у перспективі можуть стати теоретичним підґрунтям для вирішення проблеми формування компетентності у письмовому перекладі.

Література

1. Ніколаєва С. Ю. Цілі навчання іноземних мов в аспекті компетентнісного підходу / С. Ю. Ніколаєва // Іноземні мови. – К. : Ленвіт – 2010. – №2. – С. 11–17.

СЕКЦІЯ ІV
ЛІНГВОДИДАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ
МОВ І ПЕРЕКЛАДУ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Liliia Vasilievna Nakonechna
Master of Sciences, teacher of the Chinese language and Literature,
Foreign languages courses “Interlingua”,
Ukraine

FORMATION OF RECEPTIVE SKILLS AT THE LESSONS OF
CHINESE WHILE TRAINING LISTENING COMPREHENSION AND
READING

Receptive skills are the skills which facilitate perception of language. These skills are gained through reading and listening. They involve active participation on the part of the reader or listener. Students cope rather with obtaining receptive skills than language production. Linguists distinguish two types of reading.

Extensive reading (or free reading, book flood, reading for pleasure), is a way of language learning, through large amounts of reading. As well as facilitating acquisition and learning of vocabulary, it is believed to increase motivation through positive affective benefits. Extensive reading on the other hand, involves reading of large quantities of material, directly and fluently. It may include reading simply for pleasure or reading technical, scientific or professional material. The later type of the text, more academic, may involve two specific types of reading, scanning for key details or skimming for the essential meaning. A relatively quick and efficient reading, either on its own or after scanning or skimming, will give a global or general meaning.

Intensive reading is slow, careful reading of a small amount of a difficult text – it is when one is "focused on the language rather than the text". Intensive reading is used to teach or practice specific reading strategies or skills. The text is treated as an

end in itself. Intensive reading = Reading for detail = Accurate reading.

Intensive Listening is when we listen to specific information while extensive listening is listening to the gist or summary of a text.

Extensive Listening is a way to improve listening fluency. It involves listening to (or being involved in) massive amounts of text, text which learners can understand reasonably smoothly and high levels of comprehension. Detailed comprehension work gives students a good opportunity to study the finer points of the text and so learn more about how the language is used. Intensive reading /listening is typically used with short sections or sentences when we need to understand or study information or language use in detail.

These are some typical tasks to teach reading and listening skills.

- Identifying the topic: good readers and listeners are able to pick up the topic of a written or spoken text very quickly. With the help of their own schemata they quickly get an idea of what is being talked about. This ability allows them to process the text more effectively as it progresses.

- Predicting and guessing: both readers and listeners sometimes guess in order to try and understand what is being written or talked about, especially if they have first identified the topic. Sometimes they look forward, trying to predict what is coming; sometimes they make assumptions or guess the content from their initial glance or half-hearing - as they try and apply their schemata to what is in front of them. Their subsequent reading and listening helps them to confirm their expectations of what they have predicted or to readjust what they thought was going to happen in the Light of experience. .

- Reading and listening for general understanding: good readers and listeners are able to take in a stream of discourse and understand the gist of it without worrying too much about the details. Reading and listening for such 'general' comprehension means not stopping for every word, not analysing everything that the writer or speaker includes in the text. A term commonly used in discussions about reading is skimming (which means running your eyes over a text to get a quick idea of the gist of a text). By encouraging students to have a quick look at the text before

plunging into it for detail, we help them to get a general understanding of what it is all about. This will help them when and if they read for more specific information. Gist reading and listening are not 'lazy' options. The reader or listener has made a choice not to attend to every detail, but to use their processing powers to get more of a top-down view of what is going on.

- Reading and listening for specific information: in contrast to reading and listening for gist, we frequently go to written and spoken text because we want specific details; we may listen to the news, only concentrating when the particular item that interests us comes up.

- Reading and listening for detailed information: sometimes we read and listen in order to understand everything we are reading in detail. This is usually the case with written instructions or directions, or with the description of scientific procedures; it happens when someone gives us their address and telephone number and we write down all the details.

References

1. Zhu Bian. [Xinshi yong hanyu keben, di er ce, jiaoshi shou ce]. – Beijing yuyan daxue chubanshe, 2006. – 118 y.
2. Zhu Bian [Xinshi yong hanyu keben, di yi ce, jiaoshi shouce]. – Beijing yuyan daxue chubanshe, 2006. – 138 y.

Наталія Науменко

Національний університет харчових технологій

Україна

МОВНЕ ПОРТФОЛІО ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ СПОСІБ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ У ТЕХНОЛОГІЧНОМУ ВИЩІ

Українська освіта сьогодні перебуває в пошуку ефективних технологій як внутрішнього, так і зовнішнього оцінювання навчальних досягнень студентів у зв'язку з переходом до компетентнісної освіти. Метою навчання на всіх

етапах освіти – як середньої, так і вищої – мають бути сформовані компетентності, які не суперечать знанням, умінням і навичкам, а передбачають здатність осмислено їх застосовувати [1, с. 6-7].

У зв'язку з цим, виникає питання щодо доцільності розроблення індивідуальної накопичувальної оцінки студента за результатами підсумкової атестації, внутрішньовузівських олімпіад і конкурсів, тестування, елективних курсів, виконання курсових (дипломних) проєктів, написання есе, рефератів, наукових статей, творчих робіт тощо. При цьому пріоритетними мають стати «профільні» досягнення, тобто результати, здобуті студентами в галузях, що відповідали профілям навчання у старших класах загальноосвітнього навчального закладу і склали належний ґрунт для підготовки та вступу до вишу.

Одним з найефективніших інструментів для оцінювання цих досягнень визнається **Європейське мовне портфоліо**. Первинний досвід його використання в українській освітній практиці дозволяє стверджувати, що процес іншомовного навчання стає більш прозорим для учнів і студентів, допомагаючи їм розвивати їхню здатність до відображення та самооцінки у царині студіювання іноземних мов, таким чином надаючи їм можливість поступово збільшувати свою відповідальність за власне навчання [2, с. 277].

Мета цієї роботи – на основі теоретичного осмислення принципів Європейського мовного портфоліо та аналізу індивідуального творчого доробку студентів першого курсу Національного університету харчових технологій (англомовний проєкт) установити важливість портфоліо у самоусвідомленні та самооцінці власних досягнень майбутнього фахівця, котрий вивчає не лише іноземну мову як нормативну дисципліну, а й профільні предмети цією мовою.

Для реалізації цієї мети виконано такі **завдання**: проаналізовано сутність Європейського мовного портфоліо з подальшим застосуванням його ключових положень до навчальної практики НУХТ; утверджено важливість укладання портфоліо студентами англомовних проєктів університету для вивчення

іноземної мови та дисциплін гуманітарного циклу; репрезентовано принципи спільної діяльності викладачів кафедри українознавства та слухачів дисципліни «History of Ukrainian Culture» у підготовці різних видів портфоліо.

Об'єкт дослідження – мовне портфоліо як сукупність об'єктивних даних студента і його психолого-педагогічних інтенцій у вивченні іноземної мови та її застосуванні у майбутній професійній діяльності. **Предмет дослідження** – основні принципи і засоби компонування мовних портфоліо студентами НУХТ, які навчаються за англomовними проектами. Основні **методи** дослідження – *порівняльний і системний; текстуальний аналіз мистецького твору та його інтерпретацій у студентських роботах; лінгвопсихологічний та лінгвокультурологічний методи.*

Політ фантазії студентів-першокурсників – необмежений. Аркуш свідчень про свої досягнення – це інформаційна карта участі власника портфоліо в заходах із іноземної мови. Надто ж якщо це студент такого престижного напрямку, як **англomовний проект**. Практика роботи зі студентами англomовних проектів НУХТ показує, що вони, в силу фахового досвіду та специфіки обраної професії, відкриті до засвоєння кількох іноземних мов, засвідчуючи креативність у їх студіюванні. Відтак мовне портфоліо студента англomовного проекту не лише являє собою самостійний документ, а й може входити до загального «Портфоліо студента» [3, с. 194-195], у якому зібрано різні види портфоліо з інших предметів.

Головна цінність мовного портфоліо полягає в тому, що навколо нього можна вибудувати навчальний процес, який дасть змогу сформувати й розвинути у студентів не лише загальні знання й предметні компетенції, не лише установити плідний творчий контакт із викладачами, котрий відповідатиме принципіві «навчання впродовж усього життя», а й особистісні риси, необхідні для успішної самореалізації в інформаційному суспільстві.

Оцінювання мовних портфоліо студентів-англomовників із «Історії української культури» дозволило констатувати, що їхні автори – гідні представники нинішнього «креативогенного» суспільства. Адже такі

характерні для нього явища, як *доступ до засобів культури, різноманітність культурних груп і течій, прагнення не просто існувати, а досягти визначених цілей; вільний доступ до освіти; інтелектуальна толерантність, взаємодія і співробітництво творчих особистостей, система нагород і заохочень*, склали творчий ґрунт для студентської дослідницької роботи.

Майстерність укладача мовного портфоліо, зокрема з питань української культури, можна розуміти як звільненість від шаблонних тверджень і апріорних концепцій, вибудованих методом узагальнення та уодноманітнення культурних явищ, і вміння перенести головні концепти національної культури в англomовний часopростір сучасності.

Усі зазначені чинники дозволяють стверджувати важливість мовного портфоліо як інноваційного способу оцінювання знань студента не лише з англійської мови, а й із дисциплін загальноосвітнього та профільного циклів, як допоміжного чинника у пошуковій роботі, котрий дозволить майбутньому фахівцеві сформувати власну концепцію обраної наукової проблеми та на належному рівні презентувати її в широкому англomовному світі.

Література

1. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: підручник / кол. авторів під кер. С.Ю. Ніколаєвої. – 2-ге вид., доп. і перероб. – К.: Ленвіт, 2002. – 328 с.
2. Hadley, A.O. Teaching Language in Context / Audrey O. Hadley. Boston: Heinle & Heinle Publishers, 1993. xvi, 532 p.
3. Perry, M. Producing Purposeful Portfolios / Mary Perry // Situating Portfolios: Four Perspectives. Logan, UT: Utah State University Press, 1997. P. 182-195.

Перлова В. В.
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
Україна
Чухно Олена
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
Україна

ТИПОВІ ОЗНАКИ ФОНЕТИЧНОЇ ІНТЕРФЕРЕНЦІЇ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ В АНГЛІЙСЬКОМУ МОВЛЕННІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ

В умовах інтеграції нашої держави у світовий політичний, економічний і освітній простір передумовою професійного розвитку людини є володіння нею двома та більше іноземними мовами. Одними з найпоширеніших європейських мов, що вивчаються в педагогічних вищих навчальних закладах України на сучасному етапі, є німецька й англійська. При цьому в іншомовному мовленні майбутніх учителів, які вивчають англійську мову як другу іноземну (ІМ2) після німецької, з'являється акцент не тільки рідної (РМ), але й першої іноземної мови (ІМ1). Його подолання можливе за умов використання вправ, що розроблені з урахуванням типових вимовних помилок студентів.

Проблема визначення типових вимовних помилок в англійському мовленні українців уже привертала увагу науковців. А. В. Долина виявила основні відхилення від вимовної норми англійської мови у студентів третього курсу [1, с. 57]. В. Ю. Кочубей дослідила фонемний та фонетичний аспекти вимовного акценту в англійському мовленні українців [2]. В. В. Перлова визначила найбільш типові помилки у вимові учнів середньої школи [3]. Проте ознаки вимовного акценту, що проявляються у процесі вивчення майбутніми вчителями англійської мови після німецької, й досі залишаються поза увагою науковців. Отже, **метою** нашого дослідження є визначити типові прояви фонетичної інтерференції німецької мови в англійському мовленні майбутніх

учителів.

Для досягнення поставленої мети вважаємо за необхідне вирішити такі **завдання**: проаналізувати англійське мовлення студентів, для яких німецька є ІМ1; 2) виявити основні порушення норм англійської мови під час вимови слів і більших відрізків мовлення, що спричинені впливом фонетичної системи німецької мови.

Об'єкт дослідження – англійське мовлення майбутніх учителів, які вивчають німецьку як ІМ1.

Предмет дослідження – типові прояви акценту німецької мови як ІМ1 в англійському мовленні майбутніх учителів.

Матеріалом дослідження слугували аудіозаписи англійського мовлення 19 студентів першого курсу Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди, які вивчають англійську мову як ІМ2 після німецької. Проведений нами аудитивний аналіз фонограм дозволяє стверджувати, що основними ознаками німецького вимовного акценту є:

- заміна англійського дифтонга німецьким дифтонгом, напр.: [ɔɪ] → [ɔø] у слові “*boy*”, [aʊ] → [aɔ] у слові “*house*”;
- заміна англійського монофтонга німецьким монофтонгом, напр.: [ɜ:] → [ø:] у слові “*turn*”, [æ] → [e:] у слові “*man*”;
- заміна англійського дифтонга німецьким монофтонгом, напр.: [eə] → [e:] у слові “*pear*”, [əʊ] → [o:] у слові “*no*”;
- повне оглушення кінцевих дзвінких приголосних;
- вокалізація глухого [s] на початку слова перед голосним у словах “*sing*”, “*sofa*” тощо;
- заміна англійського [ʃ] на позначення буквосполучення -ch німецьким [ç] у словах “*rich*”, “*which*” тощо;
- оглушення англійського [v] на початку слів перед голосним у словах “*very*”, “*veal*” та ін.;

- заміна англійського [z] німецьким африкатом [ts] на початку слів перед голосним, напр.: “*zoo*”;
- заміна темного англійського [ɫ] більш м’яким німецьким [l] в кінцевій позиції (“*bell*”, “*feel*”);
- вимова німецького увулярного щілинного [ʋ] або дрижачого [r] замість англійського постальвеолярного щілинного [r] у словах “*parrot*”, “*parents*” тощо;
- вимова вокалізованого німецького [ɐ] в англійських словах, де літера - r не вимовляється, напр.: “*never*”, “*sister*”;
- неправильний наголос у словах, напр.: 'regular → regu'lar; 'program → pro'gram;
- відривчаста вимова слів в англійській фразі;
- заміна високої висхідної та низхідної мелодики низькою;
- заміна складних мелодичних типів простими.

Висновки. Виявлені ознаки фонетичної інтерференції німецької мови як ІМ1 свідчать про те, що студенти переносять навички вимови німецьких фонетичних одиниць як сегментного, так і супрасегментного рівня в англійську мову як ІМ2, що може негативно позначитися на досягненні ними комунікативної мети.

Перспективою подальших розвідок є розробка прийомів навчання майбутніх учителів вимови англійської мови після німецької з урахуванням визначених нами типових ознак німецького акценту.

Література

1. Долина А. В. Методика вдосконалення фонетичної компетенції у майбутніх учителів англійської мови у самостійній роботі: дис. ...канд. пед. наук: спец. 13.00.02 / Аліна Василівна Долина. – К., 2011. – 274с.
2. Кочубей В. Ю. Особливості вимовного акценту в англійському мовленні українців: фонемний та фонетичний аспекти: автореф. дис. канд. пед. наук: спец. 10.02.04 / Вікторія Юріївна Кочубей. – К., 2006. – 20 с.
3. Перлова В. В. Прийоми корекції помилок у вимові учнів середньої школи / В. В. Перлова // Іноземні мови. – 2011. – № 1. – С. 31 – 35.

浅谈汉语教师应具备的素养

随着孔子学院在全世界范围内的建立和发展，越来越多的人对汉语教学产生了浓厚的兴趣。而我们对外汉语教师的素质决定了对外汉语教学的发展，对外汉语教师必须要具备扎实的中国语言基本知识和中外文化基本修养以及一些灵活的教学技巧，来塑造未来的汉语教师。

汉语教学所教授的是普通话，而不是方言，也不是带方言味儿的普通话。汉语教学主要是语音、语法、词汇、汉字的教學。语音教學的任務是讓學習者掌握漢語語音的基本知識和漢語普通話正確、流利的發音，為用口語進行交際打好基礎，漢語教師的語言應當做到口齒清晰、鮮明、準確。教師的語言，應當清晰悅耳，一字一詞不能含糊不清。語言的表意達情，首先要讓學習者聽懂、聽清教師在說什麼，只有聽得清楚，才能逐漸理解。教師的語言發音必須準確，力求做到字正腔圓。為學生說一口流利的中國話打好基礎。

不是會說普通話的人都能從事對外漢語教學。漢語作為第二語言的教學對象主要是不以漢語為母語的人，受時間、條件、環境、母語、學習動機等的綜合影響，他們在學習過程中一定會尋找語言規律，而不是像孩子學母語那樣靠耳濡目染。所以漢語教師應該能夠解釋漢語的語音、詞匯、語法的基本規律。

學生來自世界不同的國家，擁有不同的文化，而且每個學生的個性，職業，學習要求也不同，我們要因人施教，多從學生的角度為學生考慮，讓學生學到最實用，最適合他們自己的語言。在漢語教學整個過程中，我們要明確最終目的：不是為學習而學習，而是學生要去實踐，運用漢語去交際，

了解汉语，分析汉语，甚至研究汉语。为提高学生的语言技能，应“听说读写”而生的听力，口语，阅读，写作课程应当注意一些教学技巧。通过专项技能集中重点突出的训练，收到最快，最精确的效果。

学习汉语，也必然要接触到汉语文化，教师具备比较全面的中国文化知识非常必要。留学生来中国学习汉语，除了进行日常交际，更重要的是希望通过汉语了解中国的文化。语言能力是交际能力的基础，然而具备了语言能力并不意味着具备了交际能力。在教学中，教师不能局限于语言本身的语音、词汇和语法，把语言看作一种纯符号系统来传授，应该注意语言的文化载体特征，尽可能让学生在学的同时掌握目的语所储存的民族文化知识，这样才能在教学中获得良好的教学效果。

汉语教师绝不仅仅是课堂几十分钟的工作，教师看似轻松的教学行为，其背后还需要坚持不懈的研究，探索有效的教学方法，最终达到提高学生语言交际能力的目的，培养出新的具备良好素养的汉语教师。

参考文献

1. Lü Bisong. 对外汉语言据 [Duiwai Hanyu Yanjiu]. – BeiJing: BeiJing Yuyan Xueyuan Chubanshe, 1993. – 28-29 y.
2. Sheng Yan. 语言教学原理 [Yuyan Jiaoxue Yuanli]. – ChongQing: Chong Qing Chubanshe, 1996. – 56-70 y.
3. Liu Xun. 对外汉语教学引论 [Duiwai Hanyu Jiaoyu Xue Yinlun]. – BeiJing: BeiJing Yuyan Daxue Chubanshe, 2002. – 34-36 y.
4. Huang Borong, Liao Xudon. 现代汉语 [Xiandai Hanyu]. – BeiJing: Gaodeng Jiaoyu Chubanshe, 2002. – 46-66 y.

宋浩彬

乌克兰南方师范大学孔子学院

中国

对外汉语教学中的聊天式训练

在对外汉语教学实践中，师生之间除了上课过程中必要的问答之外，我们发现，课前、课间或课后的非上课时间，师生之间也会有简短的交流，大

部分是随意的聊天。这种方式，相对于课上的一板一眼、中规中矩来说，显得轻松活泼、愉快自由。教学有法，法无定法，在对外汉语教学中更是如此。那么，这种聊天的方式能否作为一种语言训练方法加以研究并应用于教学实践中呢？

一、聊天式训练类型

首先，老师在正式上课前总要跟学生说点什么，否则单刀直入，对师生双方都未免显得突兀一些。我们经常听到的话也许是这样的：“同学们，我们今天学习第……课”或者“上一次我们学完了第……课，这节课我们来做练习”。理论上讲，这种简单得不能再简单的所谓过渡也好，导入也罢，并不存在多大问题，因人而异，无可厚非，但就语言训练无处不在的对外汉语教学来说，老师这种自说自话的开场白无异于自言自语。对外汉语教师应该有意识地设计导入环节的内容和方式，为教学过程的展开营造良好的氛围。聊天式的开场白无疑是非常理想的选择。

课前聊天一般用时三四分钟，主要起到安定学生情绪、沟通师生感情和营造轻松活泼氛围的作用，在聊天内容的选择上，可承前也可启后，视情况而定。比如，前一次学了时间的表达，再一次上课前就可以自然而然地就时间聊天。老师可以先问：“同学们，现在几点了？”大家都看自己的表，一定会给出不同答案。老师可以就同学们的回答给予肯定或纠正。还可以问什么时间起床、吃早饭、午饭等，同学们一定会非常活跃地参与，而且，感觉不到这是在复习学过的内容，进行巧妙的语言训练。如果学生足够热情，则会反过来问老师什么时间做什么事情，这样就更好了，比起单纯的老师问学生答更像聊天。这是承前的。启后的，比如，在学习比较句之前，可以跟学生聊聊他们熟悉的两个城市，北方城市北京和南方城市上海，谈谈他们的印象，无形中进行比较，然后进入课文学习，水到渠成。

课中的聊天主要围绕课文展开。主要有这样几个方面：老师为检查学生对课文基本内容的理解而进行的问答式聊天，老师问问题，学生根据课文回

答：学生之间进行的分角色情景对话式聊天，最好在学生已经能够熟练地朗读课文甚至达到背说的程度之后进行，条件允许的话，还可以辅以相应道具；根据课文内容，结合参与者本人的真实情况，展开放射性聊天，现学现用，活学活用。《新使用汉语课本》第一册下有一课是《我吃了早饭就来了》，是关于租房子的事情。学生在基本熟悉了课文内容之后，师生之间可以就“小张为什么要租房子”、“小张想要什么样的房子”、“小张觉得不错的那套房子周围环境怎么样，交通方便不方便”等话题进行问答式聊天，一方面检查学生是不是懂了，另一方面训练学生的听和说。在反复跟读、听读、朗读几遍之后，学生基本可以达到不看书背说的程度，这时，可以组织学生分角色进行情景模拟式聊天，角色可以是课文中的，也可以是课文中没有的。如果是课文中的，则一个是小张，一个是业务员，一个是小张的妻子。课文中没有的，比如小张的同事或朋友，根据需要安排相应角色进行训练，效果非常好。这一课的内容跟学生的实际生活很接近，在完成了课文的基本学习之后，可以让大家集体参与，聊聊自己现在房子的相关情况，有问有答，互相交流，真正实现学和用的有机统一。

课后的聊天相对来说更应该简短一些，可以就本次课同学们的表现作中肯的评价，以鼓励为主，让大家愉悦的心情，有成就感和满足感，这样学习就会更有劲头、动力和兴趣。另外，可以问同学们下课后打算去哪儿这种个人生活方面的问题，既是聊天训练，又对他们表示关心，增进了师生间的感情。

二、聊天式训练的好处

聊天式训练实质上是一种交际性操练，却完全不同于一般操练的单纯模仿和反复甚至由此带来的枯燥乏味，而是让语言教学变得有趣轻松，愉快自然。老师根据教学内容和目的巧妙地选择聊天的时间、地点、方式和话题，营造丰富多彩的聊天氛围，创造真实或者接近真实的生活情景，让学生感觉到不是在进行训练，而是在用语言进行沟通和交流，从而心情愉悦放松，热情高涨，兴味盎然。这可以说实现了寓教学于聊，学来全不费工夫。

聊天式训练还容易随时发现问题，及时接解决问题。书到用时方恨少，语言只有在实际运用中才会发现对不对、好不好。由于是聊天，几乎每一句话都是临时说出来的，不可能提前准备，因此听到的就是最真实的。聊天中获得的是第一手资料，是检验教学效果，暴露教学问题的最直接提示，非常有利于及时调整和改进教学方法，对学习者在应用中出现的错误、偏误及时分析和总结，从而推动整个教学不断走向完善和成熟。

三、聊天式训练需要注意的问题

1.老师选择话题或提供语境要适当。所谓适当，一方面是要选择学生感兴趣的实用的熟悉的，否则学生就没有表达的欲望和要求，别说聊天，可能连基本的操练都无法进行。另一方面，选择话题还要考虑到大部分学生的实际需求和具体情况，尽量使大部分学生都感到有话要说或有话可说，这在群聊中尤其需要注意。

2.聊天毕竟是一种对外汉语教学中的语言训练方式，切忌过于随意。首先，聊什么怎么聊都要经过周密的考虑和设计，注重聊的质量和效率，不能随时想聊什么聊什么，想问什么问什么。其次，老师应该对聊天的目的和用时有明确意识，不能像侃大山一样，聊起来没完，更不能让学生牵着鼻子走，迷失了聊天的走向。再次，在聊天过程中，老师的语言始终要规范严谨，不能说错话，更不能说脏话，要让学生听到学到标准的普通话。最后，聊天过程中使用的句子应该是学生能听得懂的，切不可只管自己说，不顾学生的反应，这就要求老师真实把握学生的实际水平，说出适合他们听的话。

3.关于如何对待聊天中学生表达上的错误，我们认为，当然不能不纠，但也不必逢错必究，尤其是千万不要在跟学生聊天的时候轻易打断进行纠错，这将会造成紧张不安的气氛，也会挫伤其说话的自信心。正确的做法是：纠正学生常犯的错误和带有普遍性的错误。这样既保证了聊天相对顺畅地进行，又适时地解决了出现的问题，保证了训练的成功和有效。

四、结语

聊天式训练既符合语言训练本身的规律，又拥有聊天这种形式独特的灵活性和丰富性，是一种非常实用好用的对外汉语教学方法，如果运用得当，则一定会取得令人满意的效果。当然，这种方式对教学双方的要求也很蛮高，把握不好，要么变成刻板的训练，要么变成随意地侃大山，都会偏离本来的方向和目标，背离良好的愿望。只要我们怀着对教学和学生满腔的热爱和热情，潜心钻研，努力提升专业水平，不断提高综合素质和内在修养，培养多方面的爱好和特长，就一定会把聊天式训练搞得有模有样，有声有色。

参考文献

1. Li Quan. 对外汉语教学理论思考 [Duiwai Hanyu Jiaoxue Lilun Sikao]. – BeiJing: Jiaoyu Kexue Chubanshe, 2005. – 23-34 y.
2. Li Bisong. 对外汉语教学概论 [Duiwai Hanyu Jiaoyuxue Gailun]. – BeiJing: Jiaoyubu Hanyu Zuowei Waiyu Jiaoxue Nengli Rending Gongzuowei, 2000. – 40 y.
3. Cheng Tang. 对外汉语教学目的原则方法 [Duiwai Hanyu Jiaoxue Mudi Yuanze Fangfa]. – Beijing: Huayu Jiaoxue Chubanshe, 1997. – 16-19 y.

СЕКЦІЯ V
ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ
В УМОВАХ СУЧАСНОГО ПОЛКУЛЬТУРНОГО ПРОСТОРУ

Olga Alekseeva

South Ukrainian National Pedagogical University named after K.D. Ushynsky
Ukraine

POSITIVE MOTIVATION OF LINGUOCULTURAL STUDIES FOR
STUDENTS OF THE HUMANITIES

The research of the subject shows that, considering the formation of positive motivation as a special task, the improvement in the assimilation of country studying and foreign language generally can be achieved. But in order that the person could manage the formation of motivation, the requirements should be known and they are: the content, the teaching methods and the organization of studying a foreign language.

In the educational activity the subjective factor is the need of the subject's knowledge, the desire to get it, the objective factor is the learning process, the methodically selected content to study. Both the objective and subjective factors and the psychological condition determine ultimately successful studying.

The aim of the research is to identify the conditions of positive motivation of linguocultural studies for students of the humanities.

The task of the research is to suggest the characteristic of conditions of positive motivation in the process of linguocultural studies for students of the humanities.

The object of the research is the process of linguocultural studies for students of the humanities.

The subject of the research: the conditions of positive motivation of linguocultural studies for students of the humanities.

The problem of motivation at various times engaged a large number of both national (L. Y. Bozhovych, P. Ya. Halperyn, A. N. Leontev, A. K. Markova, P. M. Yakobson and others) and foreign (J. Bruner, D. Berlayn, Y. Lynhart, M. Fyumadel etc.). researchers; they state the need to control features of the motivation in the process of studies. Among modern scientists the problem of motivation is studied in the works of Verbitsky A. A., Lukyanenko V. V., Konovalov G. N. and others.

Based on the number of works in the field of psychology and teaching methods, as well as on her own researches M.M.Vasylyeva defines the conditions of positive motivation:

- a) initial, current and relevant to the teaching methods assessment of training to the methods of processing of linguocultural content and to foreign language as a whole;
- b) calibration of linguocultural training purposes and their systematic review for the learners;
- c) regularly reviewing of the methodological principles and methods of teaching the learners;
- d) activity includes mastering of linguocultural content that corresponds to the age of learners, and based on this, the disclosure of real communication purposes of training activities with the progress of content levels and the increase of studying activity have place. So the shifts of available leading activity motivation and general cognitive goals in mastering a foreign language occur [1, p.12-16].

The integration of knowledge is the main factor in the process of training to professional foreign language communication. Integrated education contributes to the holistic perception of objects and phenomena, the simultaneous activation of the perception of knowledge and their organizing, deepening and broadening of knowledge, education and comprehensively developed personality. Special attention should be given to the form of activation and method of memorizing the language material which on all its signs is the most consumed in the course of linguocultural studies. It is necessary to absorb it on a level to use in active, productive speech. To do this, it must appear in the manual not only on the day of the first presentation, but also on all subsequent classes. This means that every new word and expression many

times used in the initial activation is repeated on all subsequent classes in a wide variety of linguistic and semantic structures.

Analyzing the work of researchers of this problem can be found following the principles of formation of positive motivation:

1. Positive motivation may be caused by the principles of diversity of training methods and forms of work provided in the programs.
2. The research and use of teaching methods that are intellectually and emotionally interesting for the learners.
3. To provide the autonomy in the implementation of the actions in mastering the linguocultural content with which the learners work.
4. To provide such a degree of comfort that would cause the belief in success and desire to study based on a deep understanding of the specific or subject.
5. The control of work of the learners.

Conclusion. These ways of creating positive motivation are determined by the system of the educational process, which is based on the principles of learning, and especially such as communication, consciousness, activity, personalization, visualization. It gives the teacher the opportunity to choose the techniques in reading, training and use of the linguocultural content and training exercises, to define "who", "how" and "why" to teach. The higher goal is the sufficient level of speech activity, the stronger and more stable internal reasons, the broadening of cultural aspect of mind, which provides a positive attitude to the subject. The perspective of future researches is supposed to study the criteria of linguocultural content selection.

References

1. Vasyleva M.M. Uslovyia formirovaniya motyvatsyy pry yzucheny ynostrannoho yazika./ YIaSh№4,1989.- s. 12-16.
2. Vereshchahyn E.M., Kostomarov V.H. //Yazik y kultura: Lynhvostranovedenye v prepodavany russkoho yazika kak ynostrannoho. /Yzd. 4-e, pererab. y dop. / E.M. Vereshchahyn , V.H. Kostomarov –M.: Russkyi yazik,1990.–246s.
3. Leontev A.N. Problemy razvytiya psykhyky. /4-e yzd.-M.:Yzd-vo MHU,1981,-584s.
4. Martynova R.Iu. Tsilisna zahalnodydaktychna model zmistu navchannia inozemnykh mov. Monohrafiia / R.Iu. Martynova. – K.: Vyshcha shk., 2004. – 454 s.

ПСИХОЛОГІЧНА АДАПТАЦІЯ МАЙБУТНІХ СУДНОВИХ ОФІЦЕРІВ ЯК ОДИН ІЗ НАЙВАЖЛИВИШИХ ЧИННИКІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

Одним з найважливіших чинників професійної підготовки майбутніх фахівців є процес їх адаптації до нових умов перебування, тобто вищого навчального закладу, де провідною діяльністю є навчальна, що впливає на їхній емоційний комфорт. Саме в цей момент майбутні спеціалісти, в нашому випадку майбутні суднові офіцери, перебувають у складній ситуації знайомства з новими формами діяльності, спілкування, дозвілля, співвідносять власні сподівання з реальністю.

Мета дослідження – проаналізувати поняття «адаптація» та визначити її роль у формуванні професійно значущих якостей майбутніх суднових офіцерів.

Завдання дослідження:

- на основі теоретичного аналізу психолого-педагогічної уточнити зміст основних понять дослідження;

- обґрунтувати вплив дисциплін суспільно-гуманітарного циклу на формування професійно значущих якостей майбутніх суднових офіцерів.

Предмет дослідження – психологічна адаптація як основа подальшої професійної підготовки майбутніх суднових офіцерів.

Об'єкт дослідження – професійна підготовка майбутніх суднових офіцерів.

Т. Алексєєва тлумачить зазначений феномен як процес пристосування

особистісних якостей до умов даного вузу і формування на цій основі нових соціально і професійно значущих якостей, що забезпечують реалізацію особистісного потенціалу студента [1, с. 28].

Т. Волгіна акцентує, що адаптація до вузівського образу життя, навчання, дозволяла пов'язана зі стрімкою зміною соціального стану особистості. Основний зміст процесу адаптації дослідниця визначає як: нове ставлення до професії; засвоєння нових навчальних норм, оцінок, способів та прийомів самостійної роботи; пристосування до нового навчального колективу, його звичаїв та традицій; оволодіння новими видами наукової діяльності, науково - дослідної роботи студентів; пристосування до нових побутових умов у студентському гуртожитку, нових зразків студентської культури, нових форм використання вільного часу [2].

В. Семіченко запропонувала концепцію системного розгляду процесу адаптації. В її основі лежить ідея про те, що загальна ефективність процесу адаптації людини суттєво залежить від інтеграційних тенденцій особистості. Загальний процес адаптації – це складне явище, яке має певну структуру, складається із багатьох відносно незалежних процесів. Кожен із них обслуговує певну систему відносин, які виникають у людини з відповідною системою, і в сукупності з ними та відповідними зв'язками складає певний структурний компонент [3].

Таким чином, під адаптацією розглядають процес пристосування організму до нового середовища. Мова йде про цілісне, системне пристосування, що об'єднує біологічний, психологічний та соціальні рівні. Суттєвий вплив на формування професійно значущих якостей майбутніх судових офіцерів мають саме дисципліни суспільно-гуманітарного циклу, оскільки вони викладаються протягом адаптаційного процесу до вищої школи та особистісного становлення і розвитку курсанта, вони містять значні потенційні можливості для реалізації принципів діалогічності й особистісної активності для фахової самореалізації. Формуванню особистісних професійно значущих якостей відбувається у процесі проведення лекційних, семінарських

занять, під час проведення дискусій у формі «круглого столу», ділових ігор тощо.

Суспільно-гуманітарні дисципліни є тією чарункою, що поєднує дві складові професійної діяльності «людина-механізм» та «людина-людина» через принципи неперервності, комплексності та дієвої активності. Слід зазначити, що відповідно до цих принципів формування професійно значущих якостей майбутніх судових офіцерів відбувається з перших днів їх перебування у вищому навчальному закладі та триває протягом усього періоду навчання; кожний предмет суспільно-гуманітарного циклу є включеним у навчально-виховний процес і є, безпосередньо, тим елементом, котрий бере участь у формуванні фахових якостей.

Таким чином, суспільно-гуманітарні дисципліни є суттєвим підґрунтям формування особистісних якостей, котрі сприяють особистісній самореалізації у царині професійної діяльності.

Література

1. Алексеева Т. В. Психологічні фактори та прояви процесу адаптації студентів до навчання у вищому навчальному закладі [Текст] / Т. В. Алексеева : дис. канд. психол. наук: 19.00.01; КНУ ім. Тараса Шевченка. – К., 2003. – 204 с.
2. Волгина Т. Ю. Адаптация студентов к обучению в педагогическом вузе: трудности, проблемы, пути их решения [Текст] / Т. Ю. Волгина // Электронный научный журнал «Вестник Омского государственного педагогического университета». – Вып. 2007. – Режим доступа : www.omsk.edu.
3. Семиченко В. А. Психология деятельности. – К. : Издатель Ешке А. Н., 2002. – 248 с.

Денисова Лоліта Вікторівна,
Бишевець Наталія Григорівна

Національний університет фізичного виховання і спорту України, м. Київ

ІНФОРМАЦІЙНА КОМПЕТЕНЦІЯ ЯК ОСНОВА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАГІСТРІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

Масова комп'ютеризація, впровадження і розвиток новітніх інформаційних технологій зумовлюють необхідність оновлення змісту освіти й навчальних технологій, узгодження їх із сучасними потребами підготовки кваліфікованих, компетентних фахівців, конкурентоспроможних на ринку праці і готових до професійного росту.

В сучасних умовах необхідною професійною якістю магістрів фізичної культури і спорту є професійне використання інформаційно-комунікаційних технологій, вміння пошуку, аналізу і переробки інформації для отримання нових знань. Тому, серед обширного комплексу компетенцій, якими повинен володіти фахівець цієї сфери, особливе місце займає інформаційна компетенція, яка передбачає комп'ютерну грамотність, вміння застосовувати інформаційні технології навчання в учбовому процесі та навички розробки таких технологій [1,2].

Вивчення і аналіз літературних джерел засвідчили, що в умовах інформаційного суспільства інформаційна компетенція розглядається як базова професійно-педагогічна компетентність випускників факультетів фізичної культури [2].

Як зазначає І.В. Володько [0], інформаційна компетенція представляє собою вільне володіння інформаційними технологіями з метою виробництва та обміну інформацією у навчальній та професійній діяльності, формування якої відбувається в процесі осмислення, систематизації і впорядкування наявних знань, умінь та навичок шляхом використання інформаційних засобів підтримки навчального процесу. Валеєва Н.Ш. вважає, що інформаційна компетенція - це інтегративна якість особистості, що є результатом

відображення процесів відбору, засвоєння, переробки, трансформації і генерування інформації в особливий тип предметно-специфічних знань, що дозволяє виробляти, приймати, прогнозувати і реалізовувати оптимальні рішення в різних сферах діяльності.

Ефективність формування інформаційної компетенція фахівців безпосередньо залежить від рівня і темпу інформатизації системи їх професійної підготовки. Так, наприклад А.П. Кудін [6] виділив чотири основні напрямки інформатизації навчального процесу підготовки фахівців фізичної культури і спорту: формування мережевої інфраструктури ВНЗ для здійснення електронних систем навчання; створення автоматизованої системи контролю знань студентів; розробка навчально-методичного забезпечення нового покоління, зокрема мультимедійних дидактичних засобів навчання, електронні курси в оболонках дистанційного навчання, педагогічні тренажери; застосування мультимедійних засобів навчання під час проведення аудиторних занять.

Завдяки проведеному дослідженню ми з'ясували, що формування інформаційної компетенції буде успішним шляхом створення наступних педагогічних умов:

- створення електронного інформаційно-освітнього середовища; електронного навчання;
- інтенсифікація змісту підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту за рахунок впровадження інноваційних дисциплін з інформатики, зокрема «Інформаційні технології в фізичному вихованні і спорті», «Спортивна інформатика»;
- розробка і застосування у курсі інформатики та комп'ютерної техніки системи компетентісно-орієнтованих завдань, націлених на формування інформаційної компетенції [3];
- розробка та апробація мультимедійних дидактичних засобів навчання;
- застосування інноваційних методів та прийомів у процесі навчання студентів;

– використання новітніх інформаційно-комунікаційних технологій навчання, зокрема технологій хмарних обчислень, та контрольно-діагностичного апарату для оцінювання і корекції результатів процесу формування інформаційної компетенції [5];

– наявність відповідної матеріально-технічної бази;

– наявність спеціальної підготовки викладачів до застосування інформаційних технологій у навчальному процесі.

Висновки. На сьогодні спостерігається інтеграція глобальних процесів інформатизації у галузь фізичної культури і спорту та збагачення її новими знаннями, що передбачає новий рівень інформаційної компетенції студентів ВНЗ фізкультурного спрямування. Конкурентноздатний фахівець цієї галузі повинен мати достатній рівень інформаційної компетенції, який дозволяє застосовувати інформаційні технології в професійній діяльності.

Серед виділених педагогічних умов, що сприяють формуванню інформаційної компетенції магістрів фізичної культури і спорту варто вказати на готовність педагогічних кадрів до впровадження інформаційних технологій в навчальний процес, наявність відповідного матеріально-технічного забезпечення та його своєчасне оновлення, а також осучаснення змісту навчальних дисциплін, спрямованих на підвищення рівня інформаційних знань, умінь і навичок майбутніх фахівців фізичної культури і спорту.

Література

1. Бишевец Н.Г. Основные компоненты профессиональной компетентности учителей физического воспитания / Н.Г. Бишевец // Гуманитарный вестник Державного ВНЗ "Переяслав-Хмельницький державний педагогічний ун-т імені Григорія Сковороди". – 2011. – С. 30-33.
2. Веселовський А. П. Формування професійно-педагогічної компетентності майбутнього фахівця з фізичного виховання на факультетах фізичного виховання / А. П. Веселовський, І. П. Ільчишин, А. В. Ніконець // Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. – 2015. – Вип. 5 (61). – С. 39-42.
3. Денисова Л.В. О формировании информатических компетентностей будущих специалистов сферы физического воспитания и спорта на примере использования облачных

технологій / Л.В. Денисова, В. Вишневецкая // Спорт. Олимпизм. Здоровье: [Материалы Международного научного конгресса]. – Молдова, 2016. – С. 509-514

4. Володько І.В. Формування інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту: канд. пед. наук: спец. 13.00.04 / І.В. Володько; Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова, Київ. – 2016. – 253 с.

5. Денисова Л.В. Хмарні технології в освітньому процесі вищих навчальних закладів фізичної культури і спорту: стан питання та перспективи застосування / Л.В. Денисова // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету ім. Т.Г. Шевченка. – Серія: педагогічні науки. – Чернігів: ЧДПУ, 2014. – Вип.118(2) – С. 35-38.

6. Кудін А.П. Формування комунікаційно-інформаційної компетентності майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту / Кудін А.П., Тимошенко О. В., Володько І.В., Козубенко К.О. та інші // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2010. – № 7. – С. 44-49.

Княжева Ірина Анатоліївна

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної педагогіки

Державний заклад «Південноукраїнський національний

педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

РЕФЛЕКСИВНО-ОЦІННИЙ КОМПОНЕНТ МЕТОДИЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ

Потреба в розвитку методичної культури майбутніх викладачів пов'язана з необхідністю не лише усвідомлювати і привласнювати культурний зміст викладацької діяльності, а й створювати власний культуровідповідний зміст, що є умовою професійної самореалізації. Розвиток методичної культури майбутніх викладачів сприяє глибокому усвідомленню місця і ролі освітніх процесів, систем у світовому культурному просторі, є своєрідним містком, що вводить їх до світових здобутків методичної культури, до цілісної єдності культурного розмаїття, кожний прояв якого має сенс лише в його контекстуальному бутті.

Методичну культуру майбутнього викладача розуміємо як системне динамічне особистісне утворення, яке має здатність до самоорганізації і виявляє себе як інтегральна єдність компонентів (когнітивного, діяльнісно-технологічного, рефлексивно-оцінного, мотиваційно-ціннісного), що має власну структуру, вибірково взаємодіє із зовнішнім середовищем і має інтегративну властивість цілого, що не зводиться до властивостей окремих частин. Зупинимося детальніше на характеристиці рефлексивно-оцінного компоненту.

Рефлексивно-оцінний компонент методичної культури майбутнього викладача ВНЗ передбачає наявність здатності здійснювати аналіз і оцінювання ефективності власних професійних дій. Це дозволяє формувати, розкривати і реалізовувати можливості майбутнього викладача вищої школи; прогнозувати, проектувати, здійснювати й аналізувати власну професійну і квазіпрофесійну діяльність. Показниками рефлексивно-оцінного компоненту вважаємо рефлексивність, здатність аналізувати продукти власної діяльності, здатність до самопізнання і саморозвитку.

Рефлексивність традиційно розглядається, з одного боку, як одна з системо утворюючих особистісних властивостей педагога, що, відповідно до досліджень Б. З. Вульфо́ва [1], є результатом попередньої рефлексивної діяльності, «постійного діалогу з собою – сьогоднішнім і вчорашнім», а з іншого, як важливий інструмент здійснення його професійної діяльності, як, за Л. М. Мітіною [2], інструмент професійної самосвідомості педагога, усвідомлення ним себе у трьох іпостасях педагогічної праці: у системі своєї професійної діяльності, в системі педагогічного спілкування і в системі власної особистості. Основною формою рефлексії є самооцінка або само оцінювання, а результатом – формування «образу Я».

У психології в найзагальнішому плані рефлексія розглядається у працях Л. С. Виготського, В. В. Давидова, С. Л. Рубінштейна та ін. як здатність людини до самоаналізу, осмисленню і переосмисленню своїх предметно-соціальних відносин з оточуючим світом і як необхідний складних

розвинутого людського інтелекту.

У сучасних дослідженнях (О. С. Анісімов, Ю. М. Кулюткін, Л. М. Мітіна, Н. І. Пов'якель, І. Н. Семенов, В. О. Сластьонін, І. О. Стеценко, Т. М. Яблонська та ін.) педагогічна рефлексія розуміється як самоаналіз педагогом своєї професійної діяльності, поведінки, особистісного і професійного досвіду. Такий підхід, на наш погляд, дозволяє підкреслити єдність взаємозв'язку і взаємообумовленості таких типів рефлексії, як особистісна (забезпечує пізнання й усвідомлення свого «Я», своїх здібностей, потреб, почуттів, станів, сприяє особистісному самовизначенню, самопізнанню, саморозвитку); екзистенціальна (розглядається як складний багаторівневий процес усвідомлення, переосмислення і корекції людиною свого цілісного образу, екзистенціальних смислів, суб'єктивного розвитку); інтелектуальна (як здатність думати про основи свого мислення (В. В. Давидов); комунікативна (сутнісний складник спілкування і міжособистісного сприйняття, що забезпечує розуміння іншої людини й усвідомлення того, як особистість сприймається партнером по спілкуванню); кооперативна (вихід суб'єкта з процесу спільної діяльності у зовнішню по відношенню до неї позицію з метою аналізу її процесуальних і результативних особливостей).

Таким чином, рефлексивність майбутнього викладача дозволяє йому зайняти по відношенню до себе і власної професійної діяльності дослідницьку позицію, створити «рефлексивний вихід», ініціювати який здатні проблемні ситуації, в ролі яких можуть виступати: неможливість здійснити звичний спосіб дії (А. Bandura, А. З. Зак, Х. Хекхаузен), душевні потрясіння і кризи, значні зміни в житті (М. У. Brown, D. Elkins, C. Rogers, I. Rainwater), парадокси взаєморозуміння (Г. П. Щедровицкий, О. О. Тюков), неможливість спільного здійснення діяльності (Е. В. Бодрова, В. В. Рубцов, Р. Я. Гузман).

Здатний до рефлексії викладач вільний від пресу зовнішніх суджень, стимулів, оцінок, обставин, оскільки вона дає можливість не лише пізнати самого себе, але й зрозуміти того, хто поруч, усвідомити і те, як він оцінюється

і сприймається оточуючими. Це збагачує Я-концепцію, розвиває відповідальність перед собою і соціумом, вивільнює особистісні ресурси для постановки та вирішення нових професійних завдань.

Критеріями рефлексивності можуть слугувати: особистісна і пізнавальна активність майбутніх викладачів; сформованість способів і прийомів рефлексії; ступінь розвиненості мотивації до самопізнання і самореалізації у процесі професійної підготовки.

Вирізняють такі рівні педагогічної рефлексії:

1) репродуктивний – майбутній педагог здатний представити послідовність своїх професійних дій, однак не може оцінити актуальність і складність педагогічних проблем; вважає будь-яку педагогічну ситуацію такою, що легко вирішується; особистісні прояви та навчальні досягнення студентів оцінює суб'єктивно;

2) аналітичний рівень характеризується здатністю проаналізувати свою педагогічну діяльність у відповідності до того алгоритму, що засвоєний; адекватно використовувати найбільш відомі педагогічні категорії; здійснювати цілеспрямоване спостереження педагогічних явищ і об'єктів; розробляти і коректувати навчально-методичну документацію; об'єктивно оцінювати діяльність студентів;

3) прогностичний – майбутній викладач демонструє здатність самостійно виокремити і сформулювати педагогічну проблему, адекватно оцінити її актуальність та складність; вміння дібрати методику аналізу педагогічного процесу, визначити шляхи, засоби і методи своєї педагогічної діяльності, прогнозуючи її можливі результати;

4) конструктивний – педагог здатний визначати соціальні і загальнокультурні смисли і сенси своєї викладацької діяльності [3].

Ініціювання і стимулювання рефлексивного досвіду майбутніх викладачів вищої школи призводить до осмислення ними основ власних педагогічних дій і мотивує до здійснення пошуку найбільш ефективних їх варіантів, засвоєнню й освоєнню продуктивних способів здійснення

педагогічної діяльності, передбачає оволодіння особистісним типом навчання, що забезпечує самостійне планування, проектування, реалізацію й оцінку себе в навчальному процесі і в умовах професійно-педагогічної діяльності; вироблення власної системи поглядів на культуровідповідний освітній процес і прагнення до його здійснення.

Література

1. Вульф Б. З. Педагогика рефлексии. Взгляд на профессиональную подготовку учителя / Б. З. Вульф, В. Н. Харькин. – М. : ИЧП «Изд-во Магистр», 1995. – 112 с.
2. Митина Л. М. Психология профессионального развития учителя / Л. М. Митина. – М. : Флинта: Московский психолого-социальный институт, 1998. – 200 с.
3. Стеценко И. А. Педагогическая рефлексия: теория и технология развития : Автореф. дис. ... д-ра пед. наук / И. А. Стеценко. – Ростов-на-Дону, 2006. – 41 с.

РЕАЛИЗАЦИЯ ПРИНЦИПОВ КОМПЕТЕНТНОСТНОГО ПОДХОДА И ЭЛЕМЕНТОВ ИНФОРМАЦИОННО- ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ СРЕДЫ ПРИ ОБУЧЕНИИ ИНОСТРАННЫХ СТУДЕНТОВ НА НЕРОДНОМ ЯЗЫКЕ

Уже ряд лет кафедра естественных наук Института подготовки иностранных граждан ОНПУ занимается изучением и разработкой комплекса научно-методических вопросов, связанных с организацией и совершенствованием обучения иностранных студентов на подготовительном этапе.

Решение вопросов совершенствования и последующей оптимизации содержания, форм и методов обучения было связано с решением на теоретическом и практическом уровнях ряда важнейших задач, к которым относятся: педагогическая конкретизация целей обучения; корректирование содержания обучения на основе коммуникативно-деятельностного подхода; лингвоориентированное описание структуры учебного процесса; выявление наиболее эффективных форм и методов обучения [1]. В качестве базы повышения качества обучения естественно-научным дисциплинам использовалась двухплоскостная модель метода обучения иностранных студентов на неродном языке, состоящая в параллельном и взаимосвязанном обучении предметному содержанию и коммуникативно-предметным умениям, связанным с владением языком предмета и научным стилем речи.

Разработанная в рамках межпредметной координации на кафедрах естественных наук и лингводидактики номенклатура речевых, предметных и предметно-речевых умений по предметам естественно-научного цикла позволила определить содержание обучения и выработать определённые

нормы и рекомендации к построению этого содержания [2].

В настоящее время современные образовательные тенденции требуют внедрения идей и принципов компетентного подхода в систему обучения. В соответствии с этим цели обучения естественно-научным дисциплинам на кафедре естественных наук переориентируются в направлении формирования у студентов подготовительного факультета основных компетенций, необходимых для успешного продолжения обучения на основном этапе. К этим компетенциям в первую очередь относятся учебно-познавательная коммуникативно-предметная, когнитивная, информационная.

Учебно-познавательная компетенция предусматривает усиление роли самостоятельной работы студентов, на что направлены массивы заданий и упражнений в учебниках и многочисленных пособиях, сборниках заданий для самостоятельной работы, рабочих тетрадях по предметам естественно-научного цикла. Работа с ними активизирует познавательную деятельность студентов, прививает им навыки самостоятельного обучения.

Формированию коммуникативно-предметной и когнитивной компетенций способствует широкое использование практических заданий предметно-речевого и предметного характера. Для этого используются учебно-методические разработки, в которых делается упор на тестовые задания различных видов и форм.

Повышение эффективности, современная модернизация учебного процесса требуют широкого внедрения информационных технологий и компьютерных методов обучения. В свете этого в Институте ведётся работа по формированию информационно-образовательной среды в системе обучения иностранных граждан на неродном языке [3]. Использование информационных технологий и методов может иметь существенное влияние на формирование у студентов основных указанных выше компетенций. На это направлена работа по применению имеющихся учебно-методических материалов с целью создания новых дидактических разработок с использованием информационно-компьютерных технологий. Проводится

изменение их структуры и содержания, перевод их в более удобный электронный формат.

Идёт формирование структуры учебных электронных ресурсов по всем изучаемым предметам. При этом основное внимание уделяется организации и проведению самостоятельной работы студентов, контролю и самоконтролю их знаний и умений, как в условиях аудиторных занятий в компьютерном классе, так и в дистанционном режиме с использованием Internet-технологий. В связи с этим исследуются возможности создания и эффективного использования разнообразных форм тестовых заданий, как для самостоятельной учебно-познавательной деятельности, так и для проведения контрольных мероприятий.

Таким образом обновление и модификация учебного процесса в Институте и на кафедре естественных наук направлены на внедрение принципов компетентного подхода и современных информационно-компьютерных технологий во все сферы обучения иностранных студентов на подготовительном этапе.

Литература

1. Зинченко Т. А., Зеркалова Е. А., Колесниченко Е. З. О путях реализации целей обучения естественным дисциплинам иностранных студентов подготовительного факультета // *Общеобразовательные дисциплины и язык специальности в профессиональной подготовке национальных кадров на начальном этапе обучения в вузе: Материалы международной конференции.* – Москва : РУДН, 2000. – С. 98-99.
2. Колесниченко Е. З., Клёпова И. В., Панкратов К. Н. Реализация принципов межпредметной координации при формировании предметно-речевой компетенции иностранных студентов в процессе изучения естественно-научных дисциплин на подготовительном этапе // *Інноваційний потенціал світової науки – ХХІ сторіччя. Збірник статей Всеукраїнської науково-практичної конференції.* – Запоріжжя, 2013., Т.1. – С.65-67.
3. Савельев А. А., Матвеева Н. М. Поэтапная имплементация дистанционных технологий обучения на этапе предвузовской подготовки // *Актуальні питання організації навчання іноземних студентів у європейському освітньому просторі: міжнародна науково-методична конференція, 13 -16 травня 2014 року Тернопіль: Вид-во ТНТУ імені Івана Пулюя, 2014.* – С.46-48.

SUBJECTIVE ASPECT OF THE CONTENT OF ENGLISH MONOLOGUE PRESENTATION LEARNING OF FUTURE DESIGNERS

The new realities of the world – globalization and integration have directly touched the modern Ukrainian designer. The competitiveness of the Ukrainian designer largely depends on his professional training. In this connection the further improvement of the content of learning foreign language communication in the chosen specialty of future specialists of higher educational institutions non-linguistic specialties becomes increasingly important. Despite numerous studies, designed with the Ukrainian educational development and dynamic changing world the content of English learning of non-linguistic university students, including future designers, is still being actual.

The aim of this thesis is to explore the substantive aspect of English learning content of monologue presentation of the future designers. As we see our **task** is to determine the components of the subjective aspect of the learning content of English monologue presentation of the future designers.

The **object** of our study is to form the competence in English professional oriented monologue utterance of the future designers. The **subject** of our research is the methodology of monologue presentation training by 3 – 4 courses students (English of professional direction).

Despite the different perspectives of scientists on the component composition of foreign language learning content, researchers of the problem are common to allocate in its set of two aspects: subjective and procedure. According to developed methodology the first aspect belongs to knowledge of academic, scientific, socio-cultural and professional character, and the second is the actual skills and abilities to perform their knowledge.

Thus, the first component of subjective content aspect are areas, (sub)themes, situations of communication. There are the following themes for the future designers: Fashion Industry, Principles and elements of design, Costume design, Set design, Scenic design, Makeup artists, Interior design, Floral design, Modern Hairdressing design, Graphic design, Web design, Photo and Video design, Corporate Identity design. We offer the following training situations: negotiations and fashion performances; brands application and presentation; company innovations discussion on using design elements in layouts, on pages of magazines, newspapers and websites; making monologue presentation on goods and services development; making presentation and conducting theatrical makeup, cinema photography, special effects classes; making monologue presentation and discussion on costume plot / sketches: style, silhouette, textures, accessories; making presentation on trade marks.

As another component of subjective content aspect we define the professional and social roles: chief-designer – owner of fashion houses, design workshops or factories for mass producing clothes; – a person, who carries out the general management of the company; – a person with authority to promote goods and services; – ideological creator and moderator of innovations; – entrusted for organization and holding fashion shows, etc.

The next component is communicative intentions / intentions of speakers as they perform text-formation function and are necessary to identify the essential laws of constructing the sentences.

In our developed methodology we form such distinctive features of the texts: 1) the authenticity; 2) clearly identified addresser; 3) description of the same denotation with combination of verbal and non-verbal means; 4) widespread use of thematic lexical units groups; 5) connectors for text coherence and continuum.

Linguistic and socio-cultural material is the next subjective aspect component. Mutual understanding with customers and clients, belonging to different cultures, implies the presence of the staff of the design firm with linguistic and socio-cultural knowledge, ability and readiness to understand the mentality of the native-speakers,

features of different cultures.

English presentation for designers has its own linguistic features, which define the language material: 1) situational; 2) the use of linguistic clichés; 3) specific phrases; 4) ellipticity; 5) stylistic differentiation; 6) emotionally colored vocabulary; 7) ambiguous words; 8) connectors of super-phrases links.

Future designers have deliberately use education and communicative strategies. There are: 1) mental connections creating strategy; 2) deduction strategy; 3) inference strategy; 4) contrastive analysis strategy; 5) encoding information strategy; 6) collapse / expand statements strategy; 7) presentation building strategy, etc.

Conclusion. The components of the substantive content aspect include areas and situations of communication, communicative intentions, professional and social roles, cultural knowledge and learning strategies. All these elements form the communicative aspect or at least English learning monologue presentation content of future designers. **Prospects for further study** we see in developing the methodology and model of professional oriented monologue presentation training of the design students.

Література

1. Гальскова Н. Д. Теория обучения иностранным языкам: Лингводидактика и методика: Учеб. пособ. для студ. лингв. ун-ов и фак. ин. яз. высш. пед. учеб. заведений / Н. Д. Гальскова, Н. И. Гез – М.: Издательский центр “Академия”, 2004. – 336 с.
2. Ніколаєва С. Ю. Зміст навчання іноземних мов і культур у середніх навчальних закладах / С. Ю. Ніколаєва // Іноземні мови. – № 3. – 2010. – С. 3 – 10.
3. Програма з англійської мови для професійного спілкування / [кол. авторів Г. Є. Бакаєва та ін.], – К.: Ленвіт, 2005. – 119 с.
4. Соловова Е. Н. Методика обучения иностранным языкам: продвинутый курс: пособие для студентов пед. вузов и учителей / Е. Н. Соловова. – М.: АСТ: Астрель, 2008. – 272 с.

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ ОСВІТНЬОГО ПОЛІКУЛЬТУРНОГО ПРОСТОРУ

Інформатизація всіх сфер життєдіяльності людини, стрімке зростання потоків інформації спонукають активного пошуку нових форм та методів професійної підготовки майбутніх фахівців в умовах освітнього полікультурного простору. Майбутнім фахівцям необхідно вміти використовувати інформаційно-комунікаційні технології, обумовлює необхідність розвитку у майбутніх фахівців здатності до інтерактивної співпраці, діалогу, здатності до міжкультурної комунікації, формування таких професійно значущих якостей, як толерантність, терпимість до чужої думки, вміння вести інтерактивний діалог, що передбачає уважне вивчення цінностей рідної та іншомовної культури.

Проблеми інформатизації освіти, функціонування інформаційного середовища у вищому навчальному закладі розкрито в працях таких дослідників, як Р. Гуревич, І. Захарова, М. Жалдак, М. Кадемія, О. Ковальова, І. Мардарова, Ю. Машбиць, Є. Полат, І. Роберт, С. Семеріков, М. Швецов та ін. Особливості використання інформаційно-комунікаційних технологій у професійній підготовці майбутніх фахівців досліджували В. Андрієвська, І. Богданова, А. Коломієць, В. Кондратова, М. Левшин, Д. Мазока, Л. Петухова, А. Семенов, О. Снігур, О. Співаковський, О. Суховірський, О. Шиман та ін.

Мета дослідження – аналіз особливостей використання інформаційно-комунікаційних технологій у професійній підготовці майбутніх фахівців в умовах освітнього полікультурного простору. Об'єкт дослідження –

професійна підготовка майбутніх фахівців. Предмет дослідження – система роботи з використання інформаційно-комунікаційних технологій у професійній підготовці майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів.

Обчислювальна техніка знаходить сьогодні, широке застосування в навчальному процесі не тільки як засіб який прискорює математичні обчислювання, але і як засіб який дозволяє моделювати реальні процеси та явища. Обчислювальна техніка може бути використана як сучасний засіб наочності, контролю і оцінювання результатів навчально-пізнавальної діяльності студентів. Ще ніколи, викладач не одержував настільки потужного та оперативного засобу навчання. Через це, ефективне та уміле використання комп'ютерної техніки у навчальному процесі є дійовим засобом який забезпечує інтенсифікацію та індивідуалізацію всього процесу навчання студентів.

Як свідчать, дослідження, проведені у Вищому навчальному комунальному закладі «Одеське педагогічне училище», по впровадженню інформаційно-комунікаційних технологій при вивченні навчальних дисциплін «Логопедія», «Основи логопедії», «Практикум з логопедії», «Основи дефектології» «Основи логоритміки» та ін., самі по собі інформаційно-комунікаційні технології не гарантують ефективність професійної підготовки майбутніх фахівців в умовах освітнього полікультурного простору.

Застосування інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі повинно базуватися на новому психолого-педагогічному фундаменті. Через це, особливо цікавим та перспективним є застосування інформаційно-комунікаційних технологій при впровадженні інноваційних форм організації навчання. Так, наприклад, у своєму дослідженні особливу увагу серед всіх інноваційних форм організації навчання, відводилася взаємному навчанню студентів.

Взаємне навчання визначається як спеціально організована, цілеспрямована взаємодія студентів в процесі колективної пізнавальної

діяльності, в ході якої під керівництвом викладача студенти засвоюють систему знань, формують уміння та навички, а також, в результаті взаємодії, у них розвивається мотиваційна сфера, формуються педагогічні здібності та особистісні якості необхідні майбутньому педагогічному працівнику.

Застосування інформаційно-комунікаційних технологій при взаємному навчанні студентів забезпечує те, що в основну тріада ланку процесу взаємного навчання у вузі викладач – студент – студент (група), включається додаткова дидактична ланка викладач – студент – комп'ютер – студент (група), таким чином в систему взаємного навчання вводиться новий зворотний зв'язок через комп'ютер. Це додає процесу взаємного навчання гнучкості, швидкодії, дозволяє оперативно реагувати на збої в процесі сприймання осмислення або запам'ятовування нового навчального матеріалу. Але не слід зловживати інформаційно-комунікаційними технологіями при організації взаємного навчання студентів. Студенти повинні бути підготовлені до роботи з інформаційно-комунікаційними технологіями.

Застосування інформаційно-комунікаційних технологій при організації взаємного навчання студентів дозволяє: по-перше, значно розширити можливості організації процесу взаємного навчання та забезпечити його інтенсифікацію; по-друге, сприяє розвитку мотиваційної сфери студентів в процесі взаємного навчання; по-третє, активізує процес взаємного навчання; по-четверте, посилює доступ студентів до «банків інформації», забезпечує можливість оперативно дістати необхідні дані в достатньому обсязі; по-п'яте, кардинально змінює особливості організації та якість попереднього, поточного, тематичного і підсумкового контролю за навчально-пізнавальною діяльністю студентів; по-шосте забезпечує позитивні емоційні переживання, викликані навчальною діяльністю.

Література

1. Гуревич Р. С. Інформаційно-комунікаційні технології в професійній освіті / Р. С. Гуревич, М. Ю. Кадемія, М. М. Козяр ; за ред. член-кор. НАПН України Гуревича Р. С. – Львів : Сполом, 2012. – 506 с.

2. Даніл'ян В. О. Інформаційне суспільство та перспективи його розвитку в Україні (соціально-філософський аналіз) : монографія / В. О. Даніл'ян. – Харків: Право, 2008. – 184 с.

Листопад Олексій

Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»

Україна

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ АГЛЮТИНАЦІЇ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ СУЧАСНОГО ПОЛІКУЛЬТУРНОГО ПРОСТОРУ

Інтеграція України до європейського освітнього простору і приєднання до Болонської конвенції передбачають реформування сучасної освіти та модернізацію підготовки фахівців. Тому, у педагогіці вищої школи, важливе місце відводиться дослідженню проблеми професійної підготовки майбутніх фахівців в умовах сучасного полікультурного простору, оскільки сучасні професіонали мають розуміти культуру не тільки своєї країни, а й інших народів, оскільки полікультурний простір, має функціонувати як цілісна система полілогу культур, національне при цьому набуває ознак ґрунтовності.

У науці проблемі професійної підготовки майбутніх фахівців в умовах сучасного полікультурного простору присвячено роботи багатьох учених (Я. Гулецька, С. Дрожжина, О. Ковальчук, О. Смолянінова, М. Сорока, М. Сімоненко, Г. Дмитрієв, Л. Супрунова, В. Дворникова та ін.). Сучасний стан професійної підготовки майбутніх фахівців в умовах сучасного полікультурного простору висвітлюються у працях (І. Богданова, В. Бондар, Н. Гузій, О. Дубасенюк, Е. Карпова, Н. Кузьміна, З. Курлянд, В. Лозова, А. Линенко, Р. Пріма, Т. Сущенко, Н. Тарасевич, Г. Яворська та ін.), зарубіжних дослідників (G. Baker, C. Bennet, C. Clark, L. Derman-Sparks, M. Fullan, G. Gay, M. Craft, E. Hollins, T. Lewowicki, J. Lichte, R. Marry,

A. Sadowski, C. Sleeter та ін.). Забезпечення професійної підготовки майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів аналізуються у працях (А. Богуш, Г. Беленька, Н. Гавриш, Т. Жаровцева, Л. Зайцева, І. Княжева, Н. Маковецька, В. Нестеренко, Т. Степанова та ін.).

Метою дослідження є аналіз особливостей використання методу аглютинації у професійній підготовці майбутніх фахівців в умовах сучасного полікультурного простору. Об'єкт дослідження – професійна підготовка майбутніх фахівців. Предмет дослідження – система роботи з використання методу аглютинації у професійній підготовці майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів.

Аналіз наукової літератури показав, що незважаючи на наявні дослідження вчених з проблеми професійної підготовки майбутніх фахівців в умовах сучасного полікультурного простору, існують ще питання, які потребують подальших теоретичних і практичних розробок. Встановлено, що проблема професійної підготовки майбутніх фахівців в умовах сучасного полікультурного простору передбачає пошук ефективних шляхів та вибору творчих методів професійної підготовки майбутніх фахівців. Таким чином, творча парадигма навчання і виховання виступає своєрідним методологічним імперативом, що відповідає сучасним потребам професійної підготовки майбутніх фахівців в умовах сучасного полікультурного простору.

Творча парадигма навчання на заняттях передбачає організацію такого діалогового спілкування, яке веде до взаєморозуміння, взаємодії, поглибленню ціннісного сприйняття світу культури, мотивації студентів на толерантну поведінку у ситуаціях міжкультурної взаємодії, до спільного вирішення загальних, але важливих для кожного учасника завдань. Аналіз наукової літератури показав, що запропонованим вимогам відповідає метод аглютинації. Аглютинація (від лат. *agglutination* – склеювання) – метод активізації творчої діяльності, що передбачає створення нових образів на основі поєднання («склеювання») частин, наявних образів і уявлень [1, с. 7].

Аглютинація як форма уяви використовується у створенні казкових,

міфічних героїв, при цьому в один образ збирається кілька фігур, типів, характерів, в яких сполученню підлягає не випадковий набір рис, а відбувається цілепрямований їх підбір згідно певного задуму, концепції, нехай навіть несумісних на перший погляд. Аглотинація як метод навчання вимагає засвоєння студентами знань не лише про безпосередньо сприймані об'єкти, а й про об'єкти, недоступні їх безпосередньому сприйманню.

Наведемо приклад творчої діяльності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів з використанням методу аглотинації, на заняттях з навчальної дисципліни «Нові інформаційні технології в дошкільній освіті» на факультеті дошкільної педагогіки та психології Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського». Наприклад, студентам необхідно було уявити та охарактеризувати властивості «рідкого комп'ютера», «пухнастої комп'ютерної мишки», «багатогранного комп'ютера» тощо.

Метод аглотинації допомагав майбутнім вихователям у формуванні вміння бачити і вирішувати професійні завдання з позиції педагогічної творчості (удосконалення, новаторство, інноваційність), надавав можливість переключитися з напруженої інтелектуальної діяльності на гру. Аглотинація передбачала спільну роботу, коли в колективній творчій діяльності навчальна група творила і винаходила, «склеювала» неіснуючі поняття, про які потім вигадувала цілу історію. Різноманіття методів і форм організації навчання не тільки активізація творчої пізнавальної діяльності в умовах сучасного полікультурного простору, оскільки дає змогу студентам усвідомлювати власне інтелектуальне зростання, а й розвиває у студентів такі цінні якості, як кмітливість і точність у роботі, вміння виділяти основне в темі навчальної дисципліни та підібрати додатковий матеріал до заняття, вміння аналізувати, синтезувати й узагальнювати, пов'язувати нове зі вже відомим.

Література

1. Сходинки до педагогічної майстерності : словник з курсу «Основи педагогічної майстерності» / уклад. : Л. Л. Бутенко, О. Г. Ігнатюк. – Старобільськ, 2015. – 136 с.

2. Kirchmeyer C. Multicultural Task Groups : An Account of the Low Contribution Level of Minorities / C. Kirchmeyer // Small Group Research. – 1993. – No. 24. – P. 127-148.
3. May S. Multicultural Education in Britain / S. May // International journal of Educational Research – 35 (2015). – P. 305-317.

Ірина Мардарова

**Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»**

Україна

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ПОЛІКУЛЬТУРНОЇ ОСВІТИ ДОШКІЛЬНИКІВ ЗАСОБАМИ ІКТ

Важливою складовою загальнонаціонального розвитку української держави є збереження національної культури. Державна етнонаціональна політика України є невід’ємною складовою політики держави, спрямованою на регулювання сфери етнонаціональних відносин з метою забезпечення гармонійного розвитку української нації в цілому та національних меншин і етнічних груп в Україні [3, с. 66]. В сучасних умовах глобалізації полікультурна освіта покликана підтримувати різноманіття великих і малих національностей, що проживають у нашій державі. Вона є засобом збереження й розвитку етнічних культур, включення їх традицій і цінностей у практику виховання й навчання підростаючого покоління. Полікультуралізм в дошкільній освіті забезпечує більш швидку адаптацію дітей до мінливих умов суспільного існування. Однією зі складових різнобічного розвитку дошкільників є їх полікультурна освіченість, що передбачає глибоке усвідомлення і цінування як національної української культури, її духовних і матеріальних цінностей, обрядів та традицій так, і світових культурних надбань.

Загалом проблеми полікультурної освіти розглядаються у дослідженнях учених (В. Барбіна, О. Гукаленко, Г. Дмитрієв, В. Калінін, М. Кузьмін, І. Лощенко, П. Супрунова, В. Тишков, Є. Сулова та ін.).

Метою дослідження є аналіз особливостей підготовки майбутніх вихователів до організації полікультурної освіти дошкільників засобами інформаційно-комунікаційних технологій. Об'єкт дослідження – професійна підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти. Предмет дослідження – методика підготовки майбутніх вихователів до організації полікультурної освіти дошкільників засобами інформаційно-комунікаційних технологій.

Особистісно-орієнтована парадигма в системі освіти України передбачає зміну основних принципів професійної підготовки студентів вищого навчального закладу, перехід до нових пріоритетних цілей, завдань, упровадження сучасних технологій, спрямованих на підготовку кваліфікованих кадрів відповідно до освітніх вимог суспільства, у тому числі й полікультурних [1, с. 52]. Як показали дослідження учених (Г. Бучківська, Ю. Косенко та ін.), важливою складовою професійної підготовки майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів є їх готовність до здійснення процесу полікультурної освіти дітей. В умовах оновленого українського суспільства дошкільна освіта зорієнтована на національне виховання наймолодших громадян нашої країни в дусі українського виховного ідеалу, що генетично сягає глибини віків, на основі багатовікових традицій українського народу; формування в дітей усвідомлення своєї національної приналежності, відчуття етнічної своєрідності, гордості за свою національну культуру; виховання поваги до інших народів, бажання пізнавати їх культуру, традиції, звичаї; формування етнічної толерантності. Розв'язанню цих завдань сприяє інтеграція змісту, методів, засобів народної педагогіки з сучасними технологіями виховання та навчання дітей дошкільного віку [2, с. 67].

Однією із сучасних технологій, що упроваджуються в освітній процес дошкільного навчального закладу є інформаційно-комунікаційні технології. Під поняттям «інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ)» розуміють різні

пристрої, механізми, способи, алгоритми обробки отриманої інформації. Найважливішим сучасним пристроями ІКТ є комп'ютер з відповідним програмним забезпеченням, мережа Інтернет та засоби телекомунікацій (радіо, телепередачі, а також телефонний зв'язок).

Здійснюючи підготовку майбутніх вихователів у виші щодо організації полікультурної освіти дошкільників засобами ІКТ, пропонуємо студентам виконати індивідуальні науково-дослідні завдання з використанням ІКТ: розробити презентації, комп'ютерні ігри, дитяче відео, публікації для дітей дошкільного віку, тематика яких відображає знання про рідну та світову культуру. Наприклад: «Родина, сім'я, знайомство», «Фестиваль народних звичаїв», «Народні іграшки», «Оселя наших пращурів», «У світі народних казок» тощо. Формуванню готовності у студентів сприяють також такі організаційні форми і методи як: групові дискусії, круглі столи, ділові та рольові ігри, що використовуються в ході практичних занять. Під час проходження педагогічної практики в ДНЗ студенти, на заняттях з народознавства, застосовують розроблені раніше електронні матеріали у роботі з дошкільниками. Таким чином, отримані знання перевіряються й удосконалюються на практиці.

Підводячи підсумки зазначимо, що вже починаючи з дошкільного віку необхідно привчати дитину любити свій народ, цінності, традиції та поважати культуру, риси ментальності національних меншин. А отже, необхідно здійснювати цілеспрямовану підготовку вихователів до здійснення цього процесу. Одним з ефективних засобів полікультурної освіти дошкільників є інформаційно-комунікаційних технологій, застосування яких (наприклад, комп'ютерних енциклопедій, ілюстрованих комп'ютерних книжок, навчально-пізнавальних ігор, презентацій, відеоматеріалів тощо) дозволяє модернізувати освітній процес, значно покращуючи і полегшуючи роботу вихователя.

Література

1. Кирста Н. Фахова підготовка спеціалістів дошкільного профілю в умовах полікультурного середовища/ Н. Кирста // Вісник Прикарпатського університету. Педагогіка. – 2008. –

Випуск XIX–XX. – С. 52–57.

2. Косенко Ю. Етнопедагогічний підхід до професійної підготовки майбутніх педагогів дошкільних навчальних закладів / Ю. Косенко // Вісник Прикарпатського університету. Педагогіка. – 2008. – Випуск XIX–XX. – С. 67–74.

3. Кресіна І. Концепція державної етнонаціональної політики України / Ірина Кресіна, Лариса Лойко, Віра Явір // Політичний менеджмент. – 2010. – № 2. – С. 65–72.

Мулик Катерина

**ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний
університет ім. К.Д. Ушинського»**

Україна

РІВНІ ЗАСВОЄННЯ АНГЛОМОВНОГО МАТЕРІАЛУ В ПРОЦЕСІ ІНТЕГРОВАНОГО НАВЧАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ЗАСОБАМИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.

Сучасний стан розвитку зовнішніх зв'язків України потребує якісно нового підходу до проблеми іншомовної підготовки майбутнього фахівця, який буде успішним лише в тому випадку, якщо буде врахований міжпредметний зв'язок, що лежить в основі інтегрованого підходу.

Метою роботи є визначення рівнів засвоєння англomовного матеріалу в процесі інтегрованого навчання соціальної педагогіки засобами англійської мови.

Завдання дослідження - схарактеризувати рівні засвоєння англomовного матеріалу в процесі інтегрованого навчання соціальної педагогіки засобами англійської мови.

Об'єкт дослідження - процес інтегрованого навчання соціальної педагогіки засобами англійської мови.

Предмет дослідження - рівні засвоєння англomовного матеріалу в процесі інтегрованого навчання соціальної педагогіки засобами англійської мови.

Питання, пов'язані з оцінюванням навчальних досягнень учнів присвячували увагу такі науковці як Ш. А. Амонашвілі,

В. Л. Беспалько, В. В. Давидов, А. І. Ліпкіна, А. Н. Майоров,
В. М. Полонський, Є. І. Перовський, Н. М. Скаткін, Д. В. Чернілевський,
Д. Б. Ельконін та ін. [2].

Грунтуючись на конкретизованих показниках ми схарактеризували рівні засвоєння англомовного матеріалу в процесі інтегрованого навчання соціальної педагогіки засобами англійської мови.

Виходячи з отриманих результатів, було виокремлено наступні рівні: низький, середній, достатній, високий.

Високий рівень: студент має чітке уявлення і вільно висловлюється англійською мовою щодо сутності соціальної педагогіки та її історичного розвитку, щодо соціальної діяльності видатних науковців (А. Маслоу, Л. Виготський та ін.), щодо основних напрямків соціальної праці в Україні; може брати участь у запланованих і незапланованих дискусіях, дебатах, розмовах на соціальну тематику у сферах професійного та непрофесійного спілкування англійською мовою майже без утруднень; може висловити власну точку зору з соціальної проблеми англійською мовою і захистити її (наприклад з теми: «Девіантна поведінка як форма соціальної дизадаптації» тощо); може повністю розуміти спеціалізовані тексти англійською мовою на професійну (соціальну) тематику; може висловлювати думку у формі чіткого, добре структурованого тексту; може викласти власну думку з однієї з соціальних проблем письмово; студент перекладає вправи з професійної тематики з української на англійську мову за певний час.

Студент має достатній рівень, якщо він: має уявлення і може висловлюватися англійською мовою щодо сутності соціальної педагогіки; може брати участь у запланованих дискусіях, дебатах, розмовах з соціальної тематику сферах професійного і непрофесійного спілкування з достатнім ступенем невимушеності; може висловити власну точку зору з соціальної проблеми англійською мовою (наприклад: «Сім'я як головний фактор соціалізації» тощо); може розуміти спеціалізовані тексти англійською мовою на професійну (соціальну) тематику; може висловлювати думку у формі

чіткого письмового тексту; студент перекладає вправи з професійної тематики з української на англійську мову за певний час.

Середній рівень: студент має уявлення і може висловлюватися англійською мовою щодо сутності соціальної педагогіки; студент може брати участь у запланованих дискусіях, розмовах на соціальну тематику у сферах професійного і непрофесійного спілкування, тема яких знайома, особисто значуща, пов'язана з професійною діяльністю; може надати загальну інформацію з основних соціальних проблем; розуміє основний зміст спеціалізованих текстів англійською мовою на професійну (соціальну) тематику; може висловити основні положення соціальної педагогіки у формі письмового тексту; студент перекладає вправи з професійної тематики з української на англійську мову.

Низький рівень: студент має уявлення щодо сутності соціальної педагогіки але не може висловлюватися англійською мовою без помилок та труднощів; студент розуміє основний лексичний матеріал з даного курсу, але не здатний приймати участь у дискусіях, розмовах на соціальну тематику у сферах професійного і непрофесійного спілкування англійською мовою; студент пише диктанти, але не може висловити основні положення соціальної педагогіки у формі письмового тексту; студент перекладає вправи з професійної тематики з української на англійську мову, припускаючи певну кількість помилок.

Висновки. Згідно мети та завдання ми визначили та схарактеризували рівні засвоєння англійського матеріалу в процесі інтегрованого навчання соціальної педагогіки засобами англійської мови: низький, середній, достатній, високий.

Перспективу подальших досліджень ми бачимо у визначенні педагогічних умов засвоєння англійського матеріалу в процесі інтегрованого навчання соціальної педагогіки засобами англійської мови.

Література

1. Іванчук М. Г. Інтегроване навчання: сутність та виховний потенціал (Виховання особистості молодшого школяра в умовах інтегрованого підходу до навчання) / М. Г. Іванчук. – Чернівці, 2004.
2. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник / Кол. авторів під керівн. С.Ю. Ніколаєвої. – К., 2002.
3. Сердюкова М. С. Интеграция учебных занятий в начальной школе / М. С. Сердюкова // Начальная школа. – 1994. – №11. – С.45–49.

Наталія Огородник

Київський національний лінгвістичний університет

Україна

МІЖДИСЦИПЛІНАРНА ОСНОВА ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ МОРЯКІВ

Кардинальна зміна підходів до формування плавскладу сучасного торговельного флоту, спричинена поширенням глобалізаційних процесів у морській індустрії, зумовлює абсолютне переважання міжнародних екіпажів на борту та водночас акцентує надважливу роль англійської мови як основного засобу комунікативної взаємодії членів змішаного екіпажу під час виконання ними своїх професійних обов'язків. Отже, зростаюча відповідальність навчальних закладів морської освіти відносно англійської підготовки майбутніх моряків спонукає до постійних пошуків ефективних способів навчання англійської мови з результатом у вигляді сформованої комунікативної професійно орієнтованої англійської компетентності.

Серед дієвих шляхів удосконалення процесу викладання англійської мови для майбутніх моряків провідне місце посідає навчання на основі міждисциплінарних зв'язків і створених задля їх укріплення інтегрованих курсів. Міждисциплінарні зв'язки набувають на сьогодні особливої актуальності для навчального процесу, побудованого на засадах

компетентнісного підходу, оскільки формування професійно значущих компетентностей майбутніх фахівців флоту (наведених у головному регулятивному документі міжнародної морської освіти – Конвенції ПДНВ [2]) є неможливим без залучення кількох дисциплін.

Метою дослідження є вивчення особливостей навчання англійської мови майбутніх моряків в умовах міждисциплінарної інтеграції.

Об'єкт дослідження становить процес навчання англійської мови професійного спрямування майбутніх моряків.

Предмет дослідження – формування англійської професійно орієнтованої комунікативної компетентності на міждисциплінарній основі.

Необхідність міждисциплінарного синтезу знань, умінь і навичок зумовлено також посиленням прикладного спрямування навчальних програм. Саме через практико-орієнтований спосіб навчання міждисциплінарні зв'язки, на думку вчених, слід розглядати як прикладний аспект усіх інтеграційних процесів, що мають місце в сфері освіти [1, с. 5]. Англійська мова для моряків (*Maritime English*) також є реалізацією інтегрованого підходу, оскільки предметом її вивчення є не англійська мова взагалі, а безпосередньо англійська мова певної морської спеціальності. Очевидно, що формування професійної англійської комунікативної компетентності стає можливим за умов тісного зв'язку засвоєної англійської мови зі спеціальними дисциплінами.

Синтезовані лінгвістичний і предметний аспекти демонструють настільки тісний взаємозв'язок, що розглядати їх окремо один від одного не виявляється можливим. Предметний аспект слугує вихідною одиницею побудови змісту навчання мови. На його основі формується лінгвістичний аспект, зазвичай його лексична складова. Таким чином, лінгвістичний аспект – це матеріальний засіб відображення певної предметної області. Саме через взаємозв'язок предметного й лінгвістичного аспектів змісту навчання англійської мови відбувається інтеграція мови та інших галузей знань. Відтак, мова як засіб спілкування та пізнання виступає інтегратором змістів навчальних дисциплін, що становлять предмет спілкування. Тож, об'єктами міждисциплінарної

інтеграції під час вивчення англійської мови можуть бути практично всі дисципліни навчального плану, що підкріплюється висновками вчених про її роль як поліпредметного підґрунтя, на якому добре «укорінюються» змістові компоненти інших дисциплін[1, с. 19].

Таким чином, англійська мова для моряків є інтегрованим курсом, що об'єднує декілька дисциплін в одну та набуває власної специфіки, зберігаючи при цьому зв'язок зі спеціальними предметами. Міжпредметні зв'язки відіграють роль координатора різних дисциплін. Здійснювана на міжпредметній основі інтеграція англійської мови і спеціальної дисципліни являє собою суміщення мовного й професійного аспектів освітнього процесу, що, з одного боку, забезпечує ефективність професійно орієнтованого спілкування англійською мовою, а з іншого боку, сприяє формуванню професійно спрямованого сприймання мовних явищ, як-от: розуміння всього обсягу значень та закономірностей функціонування лексичних одиниць у межах певного контексту.

Перспективи подальших досліджень зокрема становить визначення дидактичних форм утілення міждисциплінарної парадигми формування англійської компетентності в ході професійного спілкування фахівців водного транспорту, а також вивчення варіантів міждисциплінарного проектування навчального процесу загалом.

Література

1. Попова Н.В. Междисциплинарная парадигма как основа формирования интегративных компетенций студентов многопрофильного вуза: автореферат дис. ... доктора педагогических наук: 13.00.08. – Санкт-Петербург. гос. политех. ун-т.- Санкт-Петербург, 2011. – 50 с.
2. STCW. International Convention on Standards of Training, Certification and Watchkeeping for Seafarers, 1995 (amended in 2010). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: http://www.sea.jobs.ru/sea_programms/STCW95.pdf – Назва з екрана.

Олександра Попова
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Україна
Дін Сінь
Харбінський інженерний університет
Китай

МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ ЯК ОСВІТНЄ ПІДРУНТЯ ПРОФЕСІЙНО-МОВЛЕННЄВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ-СХОДОЗНАВЦІВ

Феномен «міжкультурна комунікація» маніфестується в багатьох сферах, як-от соціології, лінгвістиці, соціолінгвістиці, культурології, психології тощо. Дослідженню його сутності та структури було присвячено чимало праць вітчизняних (Ф. Бацевич, А. Вежбицька, П. Донець, О. Потєбня, С. Шехавцова та ін.) та зарубіжних (М. Байрам, І. Бодуен де Куртене, М. Коен, П. Лафарг, А. Мейє, Ю. Серебрякова, С. Тер-Минасова, Е. Холл та ін.) учених. Проте, його трактування науковцями в окремих педагогічних аспектах є дискусійними. Практичний спектр реалізації крос-культурної комунікації широкий, що зумовлює необхідність специфікації форм, методів і засобів його актуалізації у навчально-виховних цілях.

Повномірна професійно-мовленнева підготовка майбутніх перекладачів китайської мови в умовах вищої освіти уможливилася завдяки методично коректної організації навчання як у межах аудиторної, так і позааудиторної роботи, тлом якої є міжкультурна комунікація. Під міжкультурною комунікацією розуміємо безконфліктне конструктивне спілкування українських студентів-представників різних етносів, що мешкають на території України, і викладачів із Китаю в академічній сфері.

Найбільш відповідним форматом реалізації академічно спрямованої міжкультурної комунікації було визначено залучення майбутніх перекладачів-

сходознавців до участі в конкурсі «Міст китайської мови», науково-практичних конференціях та серію тренінгів з арт-терапії («Музикальна терапія», «Художньо-графічна терапія», «Спортивно-хореографічна терапія», «Національне, традиційне: Україна – Китай»), ініційованих «Інститутом Конфуція» Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. Відзначимо, що студенти готувалися до наведених заходів під керівництвом китайських викладачів та досягли високих результатів. Деталізуємо зміст означених заходів.

Конкурс «Міст китайської мови». Мета: актуалізувати різноаспектні знання майбутніх перекладачів китайської мови в галузі китайської мови й китаєзнавства, стимулювати креативність і демонстрацію талантів студентської молоді. *Програма заходу.* У першому блоці конкурсу учасники представили монолог «Я та Інститут Конфуція» і презентували відеоролики про себе китайською мовою; на другому етапі було проведено комплексний тест з китайської мови та культури КНР. У заключній частині конкурсу «Шоу талантів» учасники конкурсу продемонстрували свої творчі досягнення в галузі китаєзнавства: співали китайські пісні, танцювали та малювали з використанням китайської атрибутики, гармонічно поєднуючи її з українською символікою.

Взаємодія з дисципліною «Актуальні напрями сучасного перекладознавства» передбачала набуття студентами знань і вмінь написання есе, тез, статей, доповідей, рефератів із проблем перекладу в межах неспоріднених мов. Отже, студенти самостійно обирали актуальні теми дослідження, розробляли їх зміст згідно з композиційно-структурними стандартами відповідних жанрів під керівництвом викладачів (або у співавторстві), готувалися до виступу і / або публікували їх. Практична реалізація студентських здобутків здійснювалася під час проведення *Міжнародних науково-практичних конференцій «Актуальні проблеми філології і професійної підготовки фахівців у полікультурному просторі» у формі доповідей з використанням ІКТ). Серед таких наукових робіт можна*

виокремити такі: “Lexical problems of the Ukrainian – Chinese translation”, “Translation problems of the Chinese phonetic loanwords”, «Особливості перекладу іменників у граматиці української та китайської мов», «Морфологічні труднощі перекладу китайської мови українською мовою», «Особливості перекладу дієслів із китайської мови українською», «Фонетичні опозиції китайської мови: засади транскрибування китайської лексики українською мовою», «Еволюція написання китайських ієрогліфів» тощо. Знання з цього предмета та практичні навички науково-дослідницької діяльності застосовувалися надалі під час написання курсової роботи з порівняльної типології української та іноземних (китайської, англійської) мов.

Міжкультурна комунікація здійснювалася під час проведення серії тренінгів з арт-терапії («Музикальна терапія», «Художньо-графічна терапія», «Спортивно-хореографічна терапія», «Національне, традиційне: Україна – Китай») з використанням полінаціональних елементів різних видів китайсько-українського мистецтва – музичного, художньо-графічного, спортивно-хореографічного, літературно-естетичного тощо. Метою арт-терапії було занурення майбутніх фахівців перекладу до автентичної атмосфери етнокультури із усвідомленням її унікальності й значущості в системі культурно-традиційних цінностей носіїв мови.

Отже, міжкультурна комунікація сприяла підвищенню успішності опанування мовного матеріалу майбутніми фахівцями перекладу. Перспективним вважаємо подальше дослідження ролі міжкультурної комунікації у процесі реалізації подібних видів професійно спрямованої діяльності у вишах Китаю у межах програм академічної мобільності.

Література

1. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики. Підручник / Ф. С. Бацевич. – К. : Академія, 2004. – 344 с.
2. Дороз В.Ф. Крос-культурне навчання учнів-білінгвів української мови. Монографія / В. Ф. Дороз. – К. : Центр учбової літератури, 2001. – 456 с.
3. Byram M., Esarte-Sarries V. Investigating Cultural Studies in Foreign Language Teaching: A Book for Teachers. – Clevedon, United Kingdom : Multilingual Matters, Ltd. 1991. – 239 p.

СТАНДАРТИ ЯКОСТІ МІЖКУЛЬТУРНОЇ ІНШОМОВНОЇ ОСВІТИ ЯК ОСНОВНИЙ ОРІЄНТИР МОНІТОРИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНОГО ВИКЛАДАЧА ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

В сучасному світі іншомовна освіта набуває особливого статусу, оскільки через мову створюється ефективна основа для міжнародного та міжкультурного взаєморозуміння. Втім проблема реалізації міжкультурної іншомовної освіти в різних типах навчальних закладів в нашій країні, що складає об'єкт та предмет науково-педагогічних досліджень українських науковців, потребує подальшого всебічного аналізу і вирішення. Про це свідчить аналіз стану міжкультурної іншомовної освіти в Україні, який, незважаючи на певні досягнення, не відповідає сучасному соціальному замовленню, що підтверджується досить низькими результатами зовнішнього незалежного оцінювання з іноземних мов, а також недостатньою підготовленістю викладачів іноземних мов до відповідної моніторингової діяльності з оцінювання академічних досягнень учнів. Для покращення ситуації пропонується звернути увагу на необхідність проведення системного моніторингу якості академічних досягнень учнів і студентів, якості іншомовного комунікативного освітнього середовища, а також якості педагогічної та лінгводидактичної діяльності вчителів іноземної мови, окресливши принципові засади вдосконалення їх професійної підготовки.

Мета статті полягає в обґрунтуванні необхідності набуття сучасним поколінням викладачів іноземної мови готовності до моніторингової діяльності шляхом усвідомлення нових стандартів якості міжкультурної іншомовної освіти.

Згідно настанов нової європейської мовної і освітньої політики в якості цілі має виступати не «навчання іноземної мови», а «реалізація міжкультурної іншомовної освіти», змістом якої є не лише прагматичні знання, навички та вміння, але й всебічний розвиток особистості засобами іноземної мови в процесі взаємопов'язаного навчання мови і культури[1, с. 4]. Перехід на новий підхід, відповідний процесу становлення і розвитку якостей мовної особистості, здатної брати участь у міжкультурній комунікації, як зазначають українські вчені (Н. Бібік, В. Гаманюк, Л. Голубенко, Т. Корольова, С. Ніколаєва), потребує уточнення стандартів якості вітчизняної міжкультурної іншомовної освіти. Останні повинні ґрунтуватися на європейських освітніх цінностях, враховуючи принципа загальноменеджменту якості (Total Quality Management), серед яких наступні:

– *принцип лідерства*, згідно якого керівництво має інтегрувати систему керування якістю іншомовної освіти в загальну модель управління через конкретні рішення, які однозначно й чітко відображають позицію керівників усіх рівнів і зумовлюють досягнення цілей на рівні результатів освітнього процесу, стану освітнього середовища, у якому всі суб'єкти мають удосконалювати свою діяльність;

– *принцип орієнтації на споживачів і постійний зв'язок з ними* зобов'язує навчальний заклад, який здійснює іншомовну освіту, стати організацією, що орієнтована на учнів або студентів як клієнтів, споживачів освітніх послуг. Керівництво має обов'язково налагодити зв'язки з усіма категоріями споживачів, залучати їх до участі у ключових процесах діяльності закладу, зокрема, у процесі стратегічного планування, прагнути до задоволення всіх потреб «покупця», щоб результати освітньої діяльності відповідали його очікуванням;

– *принцип стратегічного планування, проектування та розроблення нової продукції та послуг*, що при організації діяльності з підвищення якості іншомовної освіти вимагає обґрунтування будь-якого проекту за принципом

знизу – вгору, зокрема при впровадженні нових освітніх технологій, створенні нових лінгводидактичних систем, розробці нових навчальних планів та програм, а також відповідної науково-методичної продукції;

– принцип залучення педагогічних працівників, їх навчання та визнання, що ґрунтується на настанові, що якісний склад викладачів є головною конкурентною перевагою навчального закладу. Результати діяльності з іншомовної освіти стають оптимальними, якщо вона здійснюється на підставі управління та обміну знаннями й передовим педагогічним досвідом в умовах створеної корпоративної культури, безперервного професійного навчання, інновацій і вдосконалювання, планування кар’єрного росту, стимулювання викладачів визнанням та винагородами, що ґрунтуються на оцінці їх індивідуальних досягнень;

– принцип моніторингу якості іншомовної освіти, який передбачає узгоджене й систематичне використання адекватних інструментів освітніх вимірювань й незалежного оцінювання на загальному, локальному й індивідуальному рівнях, що досліджує діяльність освітньої системи та надає інформацію про ефективність управлінських рішень[2, с. 14-19].

Висновки. Освітній моніторинг як модернізована функція педагогічного менеджменту може вирішити проблему керованості змінами в процесі модернізації іншомовної освіти й підвищення відповідальності за її якість кожного з учасників навчального процесу. Готовність викладачів іноземної мови до моніторингової діяльності надає можливість встановити об’єктивну картину тих можливостей, які розкриває сучасна іншомовна освіта перед молоддю, зрозуміти перспективи розвитку індивіда як мовленнєвої особистості.

Перспективи подальшого дослідження становить проблема формування готовності викладачів іноземної мови до моніторингової діяльності у процесі їх неперервної освіти.

Література

1. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Пер. з англ.; наук. ред. С. Ю. Ніколаєва. – К. : Ленвіт, 2003. – 273 с.
2. ДСТУ ISO9001:2009 (ISO9001:2008, IDT). – Системи управління якістю. Вимоги. – К. : Держспоживстандарт України, 2009. – 33 с.

Юлія Руденко

Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»

ДО ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ВИРАЗНОГО МОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Мета дослідження полягала в науковому обґрунтуванні та експериментальній апробації теоретико-методичних засад і педагогічних умов розвитку виразного мовлення майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів.

Об'єктом дослідження виступила навчально-мовленнєва діяльність майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів. Предмет дослідження – зміст та експериментальна методика розвитку виразного мовлення майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів.

Загальна гіпотеза експериментального дослідження ґрунтувалась на припущенні залежності розвитку виразного мовлення від моделювання процесу професійно-мовленнєвої підготовки майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів на засадах діяльнісного, культурологічного, системного та компетентнісного підходів і передбачала поетапну реалізацію експериментальної методики, що є підґрунтям розвитку виразного мовлення майбутніх вихователів, організацію навчально-мовленнєвої діяльності студентів за відповідними етапами та здатна забезпечити суттєве підвищення рівня розвитку виразного мовлення майбутніх вихователів дошкільних

навчальних закладів.

Задля підвищення ефективності процесу розвитку виразного мовлення майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів було зrealізовано такі педагогічні умови: інтеграція мовознавчих дисциплін та дисциплін фахової спрямованості в процесі розвитку виразного мовлення майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів; забезпечення позитивної мотивації майбутніх вихователів до увиразнення власного мовлення засобами культурно-значеннєвих професійно-зорієнтованих текстів; занурення майбутніх вихователів в активну самостійну діяльність з розвитку власного виразного мовлення.

Провідна ідея дослідження. Ефективність розвитку виразного мовлення майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів зумовлюється тим, наскільки методологія (закони, принципи, підходи, закономірності), зміст та експериментальна методика розвитку виразного мовлення майбутніх фахівців відповідають профільному спрямуванню, розвитку особистісної і фахової самореалізації студентів. Розвиток виразного мовлення майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів зумовлений: сформованістю у них таких видів компетенцій, як: когнітивно-народознавчої, експресивно-креативної, мотиваційної, мовленнєво-комунікативної та оцінно-рефлексивної; організацією навчально-мовленнєвої, активної самостійної діяльності студентів професійно-мовленнєвої спрямованості; забезпеченням науково-методичного супроводу процесу розвитку виразного мовлення; залученням етнокультурного і національно-мовленнєвого компонентів до процесу навчання з орієнтацією на текстоцентричний підхід (культурно-значеннєві професійно-зорієнтовані тексти). Якість сформованих компетенцій, як критеріїв і складників виразного мовлення майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів, залежить, з одного боку, від реалізації експериментальної методики та педагогічних умов з урахуванням методологічних законів, принципів, підходів, закономірностей до організації дослідження, з іншого – від усвідомлення майбутніми вихователями дошкільних навчальних закладів

необхідності й важливості оволодіння виразним мовленням як еталоном і взірцем для розвитку виразного мовлення дітей дошкільного віку.

Концепція дослідження. Необхідність розроблення експериментальної методики розвитку виразного мовлення майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів зумовлена, з одного боку, комунікативно-мовленнєвим онтогенезом, сензитивністю становлення і розвитку мовлення дітей у період дошкільного дитинства, оволодіння ними основами культури мовлення і спілкування, з іншого, вимогами до професійного мовлення вихователів як мовленнєвого еталону, зразка для дітей щодо його нормативності та недостатнім розвитком у випускників факультетів дошкільної освіти однієї з провідних його якостей – виразного мовлення. У дослідженні усне виразне мовлення розглядаємо як комунікативну якість мовлення, його оригінальність, незвичність, емоційність, здатність впливати мовними і немовними засобами на почуття та емоції інших учасників спілкування.

Зasadничими положеннями концепції виступила орієнтація змісту і процесу увиразнення мовлення майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів на національно-культурний компонент художніх фольклорних текстів (культурно-значеннєві професійно-зорієнтовані тексти) з подальшим їх використанням у професійно-мовленнєвій і комунікативній діяльності з дітьми дошкільного віку. В основу реалізації концепції покладено компетентнісний підхід, зокрема формування мотиваційної, мовленнєво-комунікативної, когнітивно-народознавчої, експресивно-креативної, оцінно-рефлексивної компетенцій.

Вихідні положення концепції потребують, по-перше, методологічного та теоретичного обґрунтування розвитку виразного мовлення майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів; по-друге, переорієнтування змісту викладання фахових дисциплін на засадах інтеграції; по-третє, розроблення відповідного програмно-методичного забезпечення процесу розвитку виразного мовлення майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів, у якому було б закладено практичну спрямованість мовленнєвого

розвитку студентів (тренінги, система мовленнєвих і комунікативних вправ, робота з віртуальними зошитами, електронні засоби навчання, тематичні міні-словники тощо).

Концепція дослідження містить три взаємопов'язаних концепти, що сприяють реалізації провідної ідеї: методологічний, теоретичний і методичний.

Висновки: подальшого обґрунтування потребують методологічні концепти, які є вихідними в реалізації провідної ідеї дослідження.

卢建荣

乌克兰国立南方师范大学

中国

试论外籍汉语翻译的品行培养

随着国家鼓励企业走出国门战略的实施，在“一带一路”的引领和促进下，国内各大中小企业还有私人企业都纷纷积极开拓国外市场。这不可避免地涉及雇佣外籍劳务问题。截至 2016 年 12 月末，我企业在外共雇佣项目所在国人员 70.09 万人，这其中就有我文中提到的数量与日俱增的外籍翻译人员。翻译往往是起到承上启下枢纽的作用，他们的品行培养显得特别重要。

一. 品行培养的重要性

具有优秀的个人品行、正确的价值观以及精神健康程度良好的外籍翻译人才一定会在中国企业、工作上大受欢迎。而这些品质也势必对外国青年学生接受正确的中国文化教育、改变其人生轨迹有着至关重要的影响。“人而有信”是离任之本，同时企业也需要诚实守信具备良好品行的翻译人才。

二. 解决的策略

培养的学生不能为我所用就会浪费国家宝贵的资源。这是我们现在面临

的一个巨大的课题，急需采取措施。翻译能力培养的同时加强品行培养，可以探讨从以下几个方面入手：

1. 结合国外实际进行中国传统道德观念的教育。要让诚实守信、尊老爱幼、互谅互让、高尚的情操等中华民族传统美德融入这些翻译的心灵深处，化作他们自觉的行为。

2. 身教言教一致,老子说圣人“行不言之教”

子曰：“其身正，不令而行；其身不正，虽令不从。”讲的就是我们中国人要自律，以自己的言行言传身教让学生了解中国人的美德，自动发自内心地接受并践行。同时，我们中国人，尤其是用人的中国企业对待他们要一视同仁，公平公正。

3. 参与企业实习。让学生有一段时间在中国企业或单位进行实习，让他们切身体验中国企业运作和企业文化。这个工作各个国家都有一些项目，以各种形式接纳外国从业人员到企业实习活做志愿工作，完全可以借鉴。

4. 增加职业教育课程内容。毕业前增加职业道德操守课程内容，课程开设至少一个学期，可以与实习结合在一起，可以采取邀请企业代表讲座的方法，可以请已就业人员现身说法，可以教师采取案例教学的方法进行归纳总结

5. 另外还可以采取采取校企合作培养模式、定向培养模式、委托培养模式。等等一系列措施来完善我们的品行培养目标

结语：总之，外籍翻译的品行培养问题是目前我国在汉语翻译人才培养领域面临的一个重大的课题。随着我们国家全面走向世界，深层次地融入国际社会，在继续保证和提高汉语翻译能力提高的情况下，加强品行教育，全面公正地接纳外籍汉语翻译人才，培养符合我国乃至全世界都需要的汉语翻译人才，是我们的当务之急。

参考文献

1. Liao Xianhua. “两难道德困境”解读 – 从康德义务论的视角[“Liangnan Daode Kunjing”Jiedu – Cong Kangde Yiwulun Shijiao]. - Zhengzhou: Zheng Zhou Hang Kong Gong Ye Guan Li Xue Yuan Xue Bao 2012. – 20-22 y.
2. Cui Jingui. 国外青少年道德教育的走向及其启示 [Guo Wai Qing Shao Nian Dao De Jiao Yu De Zou Xiang Ji Qi Qi Shi]. - Wai Guo Jiao Yu Yan Jiu, 2002. – 40-42 y.
3. Liu Qinge. 孔子思想对现实的借鉴意义 [Kong Zi Si Xiang Dui Xian Shi De Jie Jian Yi Yi]. - Beijing: – Han Zi Wen Hua, 2013. – 45-48 y.

苗玉凤

乌克兰南方师范大学孔子学院

中国

未来小学中文教师培养中

首先要成为一名合格的中文教师，必须具备专业的汉语语言学知识，如语音、词汇、语法等。只有掌握了扎实的语音知识，老师才能很好的掌握语音教学的关键，然后针对学生不同的语音错误，进行有计划的教学，及时给予正确的指导。由于我所工作的地方是小学，所以对语法的要求并不是那么重要，主要是语音、词汇、日常用语、句型等方面。

其次对外汉语教师要掌握一定的教学方法。特别是在中小学，对于他们来说，汉语是第二，甚至是第三语言，所以他们并不太重视学习汉语，再则年龄太小，根本不知道学习汉语，是为了什么。因此汉语教师这个角色尤为重要，不仅要在课堂上教他们汉语知识，而且还要吸引他们的注意力，如何吸引他们的注意力，这就要说到课堂上必不可少的游戏了！这是他们最喜欢，最活跃的时刻，所以老师一定要抓住这个时机，给他们灌输更多的汉语知识或者复习已学的汉语语言。利用课堂游戏，来提高对汉语的兴趣并不难，难的是布置作业，基本不做，或者找各种理由，这时候老师就要想对策，如何防止这种事情发生，让他们及时完成作业。

在北京培训的时候，老师们说的最多的就是：作为一名中文教师，既是

知识的传授者，更是文化的传授者，后者尤为重要。要起到文化传播者的作用，让外国学生喜欢中国文化，中文老师首先要热爱并了解中华文化，不要到时候学生一问三不知，使得课堂氛围很尴尬。文化是语言交际的重要背景，所以课堂上不仅只是死板的板书，还要适当的传播中华文化，从而让外国学生更加全面的了解中国。教学是相互的，再让学生了解中华文化的同时，老师也应该适当的了解当地的风俗文化，可以结合不同文化教学，从而使得枯燥乏味的课堂变得生动形象，充满乐趣，达到事半功倍。

中文教师还应具备其他素质，那就是细心，耐心，热心和诚心。细心在教学实践中，可以让老师更好地了解班上的每个学生，针对不同学生的学习状况，进行教学方法，特别是中小学，年龄偏小，上课好动，注意力很容易分散，所以需要老师细心观察，想办法抓住每个学生的心理，发现情绪不太对的学生，注意分别对待。

接下来就是耐心，学习语言不犯错误是不可能的，错误是走向完善的路标。老师必须具备平和、宽容的情绪，具备无限的耐心，这样才能对学生的语言错误采取包容的态度。汉语有四个声调，对于外国小学生来说，他们自己的语言还没学好，更何况汉语，课堂上反复纠正发音，是再正常不过的事情！有的时候，一些学生怎么也发不对，老师就应该想办法，比如说，用打手势，气息感应法等，让学生正确发音。耐心也可以除去学生的羞怯、胆怯的心理。激励他们不耻下问，课上课下不怕犯错误，敢于开口交流，从而达到语言教学的最终目的。还有管理课堂纪律，也需要耐心。

汉语教学的任务往往是沉重的，有时候工作量偏大。课堂教学，特别是最初的语音教学部分，基本上是枯燥乏味的重复模仿过程。要使学生处于兴奋状态，首先教师必须以饱满的热情去感染学生，通过情绪上的感染，来激起学生学习汉语的愿望，还可以维持学生持久的学习动力。热情的教学态度在教学中也很重要，往往教师在课堂上的一举一动，一颦一笑，可以影响学生的行为习惯。

教学中教师和学生是相互的，课堂上是师生关系，课下是朋友，有时候学生有问题，老师及时解答，老师有困难，学生挺身帮忙，这都是诚心的体现，也是互相了解的过程。每次下课，总会有学生给我一个热情的拥抱，每次课上有人说话，总会有人说，请安静！这些举动总能温暖我的心。尽管有时候很累，他们很淘气，但是看到他们学习的成果，我觉得累也值得。

参考文献

1. Chen Changlai. 对外汉语教学论 [Duiwai Hanyu Jiaoxue Lun]. – Shanghai: Shanghai Fudan Daxue Chubanshe, 2005. – 20 y.
2. Cui Yonghua. 对外语教学技巧 [Duiwai Hanyu Ketang Jiaoxue Jiqiao]. – Beijing: Beijing Yuyan Daxue Chubanshe, 2006. – 24 y.
3. Zhou Fengling. 论对外汉语课堂教学中教师的教学意识和教学行为 [Lun Duiwai Hanyu Ketang Jiaoxuezhong Jiaoshide Jiaoxue Yishi he Jiaoxue Xingwei]. – Heilongjiang: Heilongjiang Jiaoyu Chubanshe, 2008. – 2-3 y.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО УЧАСНИКІВ КОНФЕРЕНЦІЇ

Алексєєва Ольга Борисівна – старший викладач кафедри західних і східних та методики їх навчання Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса, Україна)

Бабишена Мар'яна Ігорівна – кандидат педагогічних наук, Херсонська державна морська академія, доцент кафедри гуманітарних дисциплін (м. Херсон, Україна)

Бауліна Ірина Ігорівна – магістрант спеціальності «Українська мова та література» Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя (м. Київ, Україна)

Безай Дарія – студентка першого року навчання ОС «Магістр» кафедри перекладу та теоретичної і прикладної лінгвістики Державного закладу «Південноукраїнський Національний Педагогічний Університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса, Україна)

Бишевець Наталія Григорівна – викладач інноваційних та інформаційних технологій Національного університету фізичного виховання і спорту України (м. Київ, Україна)

Ван На – волонтер Освітньо-культурного центру «Інститут Конфуція» Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Баотоу, Китай)

Грушко Світлана Петрівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри перекладу і теоретичної та прикладної лінгвістики Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса, Україна)

Денисова Лоліта Вікторівна – кандидат педагогічних наук, доцент Національного університету фізичного виховання і спорту України (м. Київ, Україна)

Дербеньова Лідія Вікторівна – доктор філологічних наук, професор, завідувача кафедри документознавства та інформаційної діяльності інституту

гуманітарної підготовки та державного управління Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу (м. Івано-Франківськ, Україна)

Дерік Ілона Морисівна – кандидат філологічних наук, доцент Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса, Україна)

Дін Сінь – кандидат психологічних наук, доцент гуманітарного Інституту Харбінського інженерного університету, співдиректор Освітньо-культурного центру «Інститут Конфуція» ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» від китайського боку. (м. Харбін, Китай)

Дружина Тетяна Антонівна – кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри перекладу і теоретичної та прикладної лінгвістики Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса, Україна)

Жмасва Наталія – кандидат філологічних наук, доцент кафедри перекладу і теоретичної та прикладної лінгвістики Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса, Україна)

Зуб Анастасія – студентка факультету іноземних мов спеціальності переклад Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса, Україна)

Іграк Карина – викладач кафедри перекладу і теоретичної та прикладної лінгвістики Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса, Україна)

Кашук Іван – студент факультету іноземних мов за напрямом мова та література (китайська) Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса, Україна)

Кльопова Інна Вадимівна – старший викладач Одеського національного політехнічного університету, Інститут підготовки іноземних громадян, кафедра природознавчих наук (м. Одеса, Україна)

Княжева Ірина Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор факультету дошкільної педагогіки та психології, професор кафедри дошкільної педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса, Україна)

Коваленко Наталія Дмитрівна – кандидат філологічних наук, доцент, професор кафедри української мови Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, вчений секретар університету (м. Кам'янець-Подільський, Україна)

Койчева Татяна Ивановна – доктор педагогічних наук, професор проректор з наукової роботи ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Колесніченко Євген Зіновійович – кандидат фізико-математичних наук, доцент Одеського національного політехнічного університету, Інститут підготовки іноземних громадян, кафедра природознавчих наук (м. Одеса, Україна)

Корнєєва Ірина Олександрівна – аспірант Київського національного лінгвістичного університету (м. Київ, Україна)

Король Тетяна Григорівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри української та іноземних мов Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» (м. Полтава, Україна)

Корольова Тетяна Михайлівна – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри кафедри перекладу і теоретичної та прикладної лінгвістики ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса, Україна)

Лай Сяоцян – волонтер Освітньо-культурного центру «Інститут Конфуція» Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Сінін, Китай)

Лілік Ольга Олександрівна – кандидат педагогічних наук, доцент, докторант кафедри української мови і літератури Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка (м. Чернігів, Україна)

Листопад Наталя Леонідівна – викладач дошкільних дисциплін вищого навчального комунальний заклад «Одеське педагогічне училище» (м. Одеса, Україна)

Листопад Олексій Анатолійович – доктор педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса, Україна)

Лу Цзянжунь – волонтер Освітньо-культурного центру «Інститут Конфуція» Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Шянь, Китай)

Максименко Людмила Олександрівна – кандидат педагогічних наук, доцент, докторант кафедри методики викладання іноземних мов і інформаційних технологій (м. Київ, Україна)

Мардарова Ірина Костянтинівна – кандидат педагогічних наук, кафедра дошкільної педагогіки, старший викладач кафедри дошкільної педагогіки Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса, Україна)

Мулик Катерина Олександрівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри західних і східних мов та методики їх навчання Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса, Україна)

Мустафа Явуз – викладач турецької мови кафедри західних і східних мов та методики їх навчання Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Анкара, Туреччина)

Мяо Юйфень – волонтер Освітньо-культурного центру «Інститут Конфуція» Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний

університет імені К. Д. Ушинського» (м. Шанхай, Китай)

Наконечна Лілія Василівна – викладач китайської мови в Освітньому-центрі «Інтерлінгва» (м. Чорноморськ, Україна)

Науменко Наталія Валентинівна – доктор філологічних наук, професор, професор кафедри українознавства Національного університету харчових технологій (м. Київ, Україна)

Огородник Наталя Євгеніївна – кандидат педагогічних наук, доцент, докторант кафедри методики викладання іноземних мов й інформаційно-комунікаційних технологій Київського національного лінгвістичного університету (м. Київ, Україна).

Пак Антоніна – координатор Освітньо-інформативного та культурного центру Республіки Корея Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Сеул, Південна Корея)

Пенкіна Вікторія – студентка факультету іноземних мов за напрямом «мова та література (китайська)» Державного закладу «Південноукраїнський Національний Педагогічний Університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса, Україна)

Попова Олександра Володимирівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри перекладу і теоретичної та прикладної лінгвістики, співдиректор Освітньо-культурного центру «Інститут Конфуція» ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» від українського боку (м. Одеса, Україна)

Рожелюк Ірина Ярославівна – аспірантка кафедри педагогіки ОНУ ім. І. І. Мечникова (м. Одеса, Україна)

Руденко Юлія Анатоліївна – доктор педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методики дошкільної освіти ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса, Україна)

Синицина Валентина – студентка факультету іноземних мов за напрямом мова та література (китайська) Державного закладу «Південноукраїнський Національний Педагогічний Університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса,

Україна)

Су Юань – волонтер Освітньо-культурного центру «Інститут Конфуція» Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Урумчі, Китай)

Сунь Хаобін – волонтер Освітньо-культурного центру «Інститут Конфуція» Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Чженьчжоу, Китай)

Сюй Болунь – волонтер Освітньо-культурного центру «Інститут Конфуція» Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Харбін, Китай)

Тань Цуньюй – волонтер Освітньо-культурного центру «Інститут Конфуція» Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Ланчжоу, Китай)

Цай Сяоюй – волонтер Освітньо-культурного центру «Інститут Конфуція» Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Чанчунь, Китай)

Цокур Ольга Степанівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки ОНУ ім. І. І. Мечникова (м. Одеса, Україна)

Чжоу Тьятья – волонтер Освітньо-культурного центру «Інститут Конфуція» Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Фукань, Китай)

Чухно Олена Анатоліївна – аспірант кафедри англійської філології, викладач кафедри англійської фонетики і граматики Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди (м. Харків, Україна)

Швецова Владислава Євгенівна – викладач кафедри перекладу і теоретичної та прикладної лінгвістики Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса, Україна)

Шлапак Ірина Мячеславівна – асистент кафедри документознавства та інформаційної діяльності інституту гуманітарної підготовки та державного

управління Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу (м. Івано-Франківськ, Україна)

Юхимець Світлана Юріївна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри перекладу і теоретичної та прикладної лінгвістики Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса, Україна)

Наукове видання

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОЛОГІЇ І ПРОФЕСІЙНОЇ
ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ПОЛКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ**
Матеріали III Міжнародної наукової конференції
(м. Одеса, 15–16 травня 2017 року)

Коректори

Комп'ютерна верстка

Підписано до друку з оригінал-макета 27.05.2017.

Формат 60×84 ¹/₁₆. Папір офсетний. Гарнітура Times.

Обл.-вид. арк. 6,04. Ум. друк. арк. ____ . Вид. № 1691.

Тираж 100 прим.

Друк цифровий.

Надруковано з готового оригінал-макету.

Видавництво «Право» Національної академії правових наук України

та Національного юридичного університету

імені Ярослава Мудрого

Україна, 61002, Харків, вул. Чернишевська, 80а Сайт:

www.pravo-izdat.com.ua

E-mail для авторів: verstka@pravo-izdat.com.ua

E-mail для замовлень: sales@pravo-izdat.com.ua

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до
Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції — серія ДК № 4219 від 01.12.2011 р.

Надруковано в друкарні ТОВ «ПромАрт»

61023, м. Харків, вул. Весніна, 12.

тел. (057) 717-28-80 e-mail: promart_order@ukr.net